

De Hispanorum Primogenijs.

- est incapax successionis eius, siue ex donatione, siue ex vltima voluntate, siue ex Primogenio, vel quacunque alia dispositione. text. in Authc. quib. mod. natu. effi. sui. §. fina. collatio. 7. & in Authent. ex complexu ibi. *Omnis paternæ successionis indigni.* C. de incest. nupt. lex. 10. titul. 13. partit. 6.
- 28 l. 10. Tauri. Idque nedum in institutione: sed etiam in substitutione vulgari: seu fideicommissaria verum est. Sicut enim spurius non potest capere à patre ex institutione: similiter etiam, nec ex substitutione vulgari, vel fideicommissaria, ab eo capere poterit. glos. ordin. in dicto Auth. quib. mod. natu. effi. sui. §. fi. tex. in l. si is, qui ex bonis. ff. de vulga. vbi cōmuniter Scriben. id notant Bald. & ceteri in l. eam, quam. C. de fideicom. Guillel. Benedict. qui plura refert in rep. cap. Rainuntius verb. & vxorem. decis. 5. n. 128.
- 29 cum seq. Imò neque directè, nec indirectè, neque per mediam personam alterius, nec aliquo alio colore quæsito, potest pater filio spurio aliquod relinquere. l. quod conditionis. ff. de dona. cau. mort. l. hac edictali circa medium. C. de secun. nup. l. nec per se. C. de hæred. institu. Bal. in l. 1. n. 28. C. de Sacrosan. Eccles. Bart. & communiter Scriben. in l. fin. C. de his quib. ut indig. & alibi sæpè Scrib.
- 30 ¶ Quod nedum procedit in Maioratu ex decisionibus legum Regiarum facto: verum etiam in eo, quod ex Regia facultate instituitur, etiam si vocatio spurij fiat post omnium legitimorum descendētium vocationem: quamuis enim verba facultatum generalia sint, & ex eis Primogeniorum institutoribus concedatur facultas vocandi quascunque personas, ea verba ad habiles tantum, atque capaces: non autem ad personas inhabiles, & incapaces extendenda sunt. l. vt gradatim. §. etsi lege. ff. de mune. & hono. l. 1. ubi latissimè per Scriben. C. de Sacrosan. Eccles. l. quamuis. ff. de in ius vocan. Semper namque voluntas Principis præsumitur esse talis, qualis de iure esse debet. l. ex facto. in princip. ff. de vulga. l. quoniam. C. de natu. libe. l. si quando cum similib. C. de inofficio. testamen. Quod in Hispanorum Primogenijs loquens sic resoluit Gregor. Lopez in l. 32. ti. 9. pa. 6. in glos. verb. *No valdra.* col. 7. vbi latissimè id prosequitur.
- 32 ¶ Hæc autem omnia nedum procedunt in his bonis quorum successionis spurius incapax est: sed etiam in ea parte, quæ ipsi filio spurio pro alimentis à parente relinqui potest. Quamuis, enim huius portionis spurius capax sit: ea tamen spurio libera, & absque grauamine relinqui debet, cum ex præcisa necessitate, atque ex iuris dispositione debeatur, ut in specie dixit Tellijs Fernandez post Anto. Gome. ibidem. in l. 10. Tauri. n. 15. qui in id omnino videndus erit.
- 33 ¶ Sed & hæc quado à patre in persona filij spurij Primogenium instituitur intelligenda sunt: si verò ab alio cognato, vel agnato, vel extraneo id Primogenium

genium instituat, siue ex facultate legum Regiatum, siue ex Regia facultate, potest eius institutor spurium, seruato ordine, de quo superius meminimus ad eiusdem Primogenij successionem vocare: quamuis enim spurium hereditatis parentis incapax sit, nihilominus tamen ab alijs ex contractu, vel ex testamento liberè capere potest. glof. communiter approbata in Auth. quib. mod. natu. effi. sui. verb. *Participium*. colla. 7. iunctis alijs, quæ supra lib. 1. c. 13. nu. 10. tradidimus.

¶ Controuerti autem potest: utrum concessa facultate, ut quis possit in persona vnus ex filijs suis Primogenium instituere, valeat eius virtute Primogenium in persona vnus ex nepotibus suis facere. In qua quaestione videtur dicendum, quod non, ea potissima ratione: quia in omnibus casibus, quibus consideratur gradus, vel affectio: prout in Maioratum institutione, vel successionem considerari solet, verbum filiorum nepotes non comprehendit. l. iubemus. C. ad Trebel. l. Gallus. §. instituens. ff. de liber. & posth. vbi Bar. & communiter Scriben. id notant. Bar. in l. liberorum. col. 2. ff. de verb. signi. Ex quibus & alijs Grego. Lopez in l. 2. tit. 15. par. 2. in glo. verb. *Si dexa ffe hyo, o hya*. Dixit, ex facultate concessa ad instituendum Primogenium in vnum ex filijs, non posse institui in vnum ex nepotibus.

¶ Sed ipsèmet Grego. Lopez forsàn immemor eorum, quæ dixit in d. l. 2. Iterum eandem quaestionem discutit in l. 32. tit. 9. part. 6. in glof. in verbo. *No valdra*. col. 8. versic. Sed pone, quod Rex concessit, ibiq; sic distinguit, quod aut filius extat, & Primogenium non possit ex Regia facultate in persona nepotis institui, aut filius mortuus est, & possit: cum in eo casu nepos in eius locum subintret. Ad quod plura iura, & rationes adducit, quæ apud ipsum videri poterunt, quod verum ac probabile mihi videtur quædo in facultate, nulla nepotis mentio facta fuit. Idq; ex iuribus, quæ statim adducemus, de quibus Gregorius Lopez non meminit apertissimè à fortiori probatur. De quo tamen dicendum erit, prout infra isto. c. nu. 38. fin. verbis dicemus.

¶ In facultatibus autem, quæ hodiè ad instituenda Primogenia conceduntur adijci frequenter solet. *Que podais hazer el dicho Mayorazgo en los dichos vuestro hyo, o hya, nietos, o nietas, que vos otros quisieredes, y en sus descendientes*. Quibus verbis ex tantibus, quaestio hæc difficilior videtur: cum censeatur concessa expressa facultas instituendi Primogenium in persona filij, vel nepotis. Cuius personæ electio in facultate libera institutoris appositæ videtur. Ideoque poterit quemcunq; ex eis voluerit eligere, siue proximior, siue remotior. l. cum quidam. ff. de lega. 2. l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. ibi. *codem, vel dispari gradu*. ff. cod. Quod etiam euenit ex natura alternatiua, quæ in qualibet parte eiusdem verificatur. l. si is, qui du-

De Hispanorum Primogenijs.

centa. §. vtrum. ff. de reb. dub. l. qui hæredi. cum similib. ff. de conditio. nlt i.

- ¶ Sed verius videtur adhuc in casu, de quo agimus, non posse Primogenium institui in persona nepotum: nisi filijs deficientibus. Quod probatur ex tex. in. l. hæredes mei. §. fina. ff. ad Trebel. vbi probatur, quòd si testator relinquat fideicommissum filijs suis, vel nepotibus, vel alijs cognatis: ita, vt inter eos vxor sua eligat, quos voluerit, non poterit vxor ipsa eligere nepotes: nisi filijs deficientibus, nec cognatos: nisi deficientibus nepotibus.
- 36 Per quem text. dicunt Bar. & Scrib. ibidem, quòd quando fideicommissum relinquitur inter personas, inter quas cadit affectio, attendendus est ordo scripturæ. Quod etiam probatur ex text. in. l. cū pater. §. à te peto. ff. de lega. 2. ibi. *Non esse datam electionem: sed ordine scripturæ factam substitutionem respondit.* Per quem text. ibidem Bart. & communiter Scrib. id notant. Idque etiam Bart. Paul. Alex. Iasso, & ceteri Scrib. in. l. cū quidam. C. de verb. signi. verum esse profitentur. Quibus adiicienda sunt ea, quæ in id supra lib. 1. c. 6. nu. 7. latius annotauimus.
- 37 ¶ Nec obstat tex. in. d. l. cum quidā. ff. de leg. 2. & in. d. §. si de Falcidia, & alia, quæ superius citauimus. Ea nanq; procedunt: quādo electio inter omnes ex familia genericè, atq; inordinatè concessa fuit, secus autè quādo per di numerationē certorū graduum, vel personarū, certo ordine seruato. Tunc nanq; ordo scripturæ, ac di numerationis graduum seruandus erit. Quod in dictis legibus cōtrarijs cōmuniter Scrib. sic resoluunt. Idq; optimè considerat Ripa. in. d. l. hæredes mei. §. fina. ff. ad Trebel. nu. 7.
- 38 ¶ Quamuis autè hæc in omnibus alijs fideicōmissis vera sint, in Hispanorum tamen Primogenijs simpliciter sumpta dubia mihi videtur. Imò existimo, quòd mortuo filio Primogenito, vel alio, in cuius persona: pater tē pore cōcessionis facultatis volebat Primogeniū instituere, possit illud instituere in persona nepotis, qui ex filio Primogenito mortuo supererit: et si plures alij filij eius extent, absq; eo, qd sit necessarium mortē omniū filiorū expectare: prout in casu. d. l. hæredes mei. §. fin. & in casu. d. l. cū pater. §. à te peto, necessarium erat. Sicut enim in materia, vbi omnes filij in fideicōmisso succedere debēt, requiritur mors omnium filiorum, vt ad nepotū electionem peruenire debeat, vt ex dictis iuribus probatur. Sic etiam, vbi vnus filius solus in fideicōmisso successurus est, sufficit mors vnus, vt ad nepotem eius transitus fieri valeat. Ea nanq; affectio, quæ considerabatur in filio, quem ceteris parēs præferre volebat, eadem in nepote, qui ex eo filio superest, consideranda est, vt similiter is omnibus alijs filijs præferatur, ex his, quæ infra lib. 3. vbi de patruo, & nepote agendum est, latius dicemus, & cū dictorum iurium decisiones, in mente disponentis interpretanda versentur:

versentur: prout ex eisdem apparet, nulla potior mentis coniectura in casu, de quo agimus, deduci poterit: quàm quòd in materia, in qua vnus solus succedere potest, existimemus, quòd sicut filius Primogenitus, seu alius magis dilectus: si viueret ceteros omnes filios excluderet, ex parentis vocatione, ita nepos ex eo procedens eosdem excludat, ne pater cogatur ex Regia facultate lineam secundogenitorum, vel filiorum, quos ad eò non diligebat, lineæ filij Primogeniti, vel prædilecti præferre, aduersus de cisionem tex. in l. cum auus. ff. de condi. & demonst. & in l. cum acutissimi cum similib. C. de fideicom. Ideoque, ea iura in fideicommissio, in quo non vnus: sed plures succedere debent, intelligenda sunt, in Maioratu autem, vbi vnus tantum successurus est, limitanda, vt sufficiat mors vnus filij, cuius lineam pater lineis ceterorum filiorum præferre volebat, vt possit in eius nepote, ceteris filijs exclusis, donec eius linea durauerit Primogenium instituere, id quæ verissimum mihi videtur. Est quæ singulare, & nouum ad dictarum legum intellectum, quamuis nullus ex Scrib. ea iura sic limitet, ac intelligat, non id eò intellectus iste amplectendus non erit, Non enim mirum videri debet, quòd Scrib. hunc casum omiserint, cum hoc genus successione iure Maioratus, non satis perpenderint.

¶ Cæterum etsi omnia superius dicta probabilia videantur, existimamus tamen in hoc casu posse parentem Maioratum instituere in persona nepotis prætermissio filio, cum sibi electio libera, quo ad hoc concessa fuerit, nec ex iuribus vulgaribus teneatur iuris ordinem sequi. Nec obstant. d. l. hæredes mei. s. fi. & tex. in d. s. à te peto. Nam iura illa loquuntur in patre relinquente hereditatem filijs suis, vel nepotibus, vel cognatis, in cuius persona consideratur affectio: nos autem loquimur in Rege facultatem concedente, in quo nulla affectio consideratur, sed totum Maioratus institutoris affectioni commissum est, qui poterit inter filios & nepotes, quem voluerit eligere, quod ex mente illorum iurium facillimè comprehenditur. Quod etiam pari ratione dici poterit, vbi parenti concessa fuit licentia, vt Primogenium in vno ex filijs suis instituere possit. Cum enim in hoc casu ex subiectæ materiæ natura, verbum filiorum, nepotes etiam comprehendat, vt supra lib. 1. cap. 6. nu. 28. & 29. ostensum fuit, consequens est, vt idem in eo casu, quod in præcedenti paulo ante resoluiamus, dicendum sit.

¶ Ex quibus decidi potest alia quæstio, quam discutit Grego. Lopez in d. l. 32. tit. 9. part. 6. in glo. verb. *Nō valdara*. col. 9. versic. Quid tamen si vigore Regiæ licentiæ, vtrum scilicet: quando Princeps concessit licentiam alicui, vt Maioratum instituat in forma solita, si ipse in persona filij, ac eius descendendum Maioratum instituat, et filius viuo parente moriatur: vtrum sustineatur Maioratus in persona nepotis. In qua quæstio-

Si 2 ne con

De Hispanorum Primogenijs.

ne concludit ipse ex aliquibus fundamentis, quæ apud ipsum videri poterunt, quod sic. Cuius sententia firmior, ac verior redditur ex his, quæ superius annotauimus. Cum enim nepos mortuo filio, subintret in locum illius, nulli dubium: nisi quod sit alijs filijs in Maioratus successione præferendus: sicut pater eius si viveret, præferendus esset. Quod eo maximè dicendum est, quod in Maioratus non pendeat vocatio sequentis à vocatione præcedentis: sed quælibet vocatio de per se subsistat, & à principio censeantur fieri tot donationes, seu substitutiones, quot personæ vocatæ inueniuntur: prout supra lib. i. c. 1. nu. 17. tradidimus.

- 40 ¶ Sed controuerti etiam solet, quid dicendum sit: quando Princeps dedit licentiam alicui, vt Maioratum instituat in persona Petri filij sui specialiter nominati, vtrum scilicet, eo mortuo, in vita eius possit illum instituere in persona nepotis, quem ipse filius Petrus relinquit. Quam quæst. tangit Gregorius Lopez in d. l. 3. tit. 9. part. 6. glo. in verb. *No valdra*. col. 9. versic. Quid autem, vbi concludit, non posse à parète Maioratum institui in persona nepotis ex ipso filio procedentis: quia quauis verbum filij in alijs casibus extendatur ad nepotes, non tamen extèditur ad eos, quando filius proprio, nomine vocatus est. Quod probatur ex tex. quem ipse Grego. in id citat in l. si quis ita in principio. ff. de testa. tute. iuncta glo. verbo. *Si quis filio*.
- 41 vbi ex ea notat Bar. nu. 1. quod appellatio filij facta expresso nomine proprio non comprehendit alium, quàm filium sic specialiter nominatum. Ex quibus, & alijs, quæ ipse Grego. adducit, quæ apud ipsum videri poterunt: sic istam quæstionem resoluit.

¶ Quamuis autem hæc stringere videatur, contrariū mihi in hac quæstione dicendū videtur. Nā cum Maioratus dispositio ex sui natura perpetua esse debeat, non est credendum Principem cōcessisse parēti facultatē instituendi Maioratu in persona Petri eius filij, ita vt eo mortuo Maioratus ipse finiretur: sed vt ad eius descēdentes, pertraheretur. Ideoq; ea adiectio, vt Maioratu in persona Petri filij sui facere posset, nō restrictiue ad eius descēdentes: sed potius prælatiue accipienda erit, eoq; mortuo in persona nepotis ex ipso superstitis fieri poterit: sicut in eius persona fieri potuisse, cū nepos ex superius adductis in eius locū subintret. Quod ex his, quæ supra, li. i. c. 4. tradidimus, verū esse apparet: quauis tutius sit, cū similis casus contigerit ad Primogenium in persona nepotis instituendum nouam facultatem impetrare. Ex facultatibus tamen, quæ hodiè conceduntur semper huic casui prouidetur: cū nunquā concedantur ad instituendum Primogenium in persona alicuius filij, sine adiectione descendentium.

- 42 ¶ Sed & aliā quæstionē mouet Grego. Lopez, in eadē l. 32. d. glo. verb. *No valdra*. col. 9. vtrum, scilicet pater habens facultatem ad instituendum Primogenium

mogenium in persona vnus filij specificè nominati, possit illud instituere eo mortuo in persona alterius ex filijs suis. In qua quaestione decidit, quòd non. Cùm facultas sit specificè concessa ad vnum filium, nec ad alium in ea specificè nō nominatū extendi debeat. Quæ opinio vera, ac probabilis mihi videtur: cùm hic filius nullo iure in locum præmortui subintrare cēfendus sit. Tametsi ex Maioratus natura, atq; perpetuitate contrarium forsā, probabiliter disputari posset.

¶ Id ipsam etiā dicendum erit in alia quaestione, quam ipse Gregorius tetigit in ead. l. 32. in glos. verb. *No valdra*. col. 10. vtrū pater, qui obtinuit facultatem ad instituendum Maioratum in persona Titij filij sui, eo mortuo possit illum instituere in persona alterius filij postea nati, quē etiā Titium appellauit, in qua quaestione resoluit, quòd non ex iuribus, quæ ipse allegat. Idq; ipsum mihi verum videtur ex his, quæ in quaestione præcedēti resoluimus. Cùm enim filius, qui vocatur nunc Titius non sit ille, qui in Regia facultate continetur, nil refert, vocetur Titius aut Mazius, ad hoc, vt sub ea comprehendere possit: nisi ex Maioratus natura, ac perpetuitate, in hac quaestione: sicut in præcedenti, contrarium disputari prætendatur.

¶ Sed & ipse Gregorius in. d. l. 32. col. 9. vers. Sed quid si Rex dubitat de alia quaestione: vtrū, scilicet quando pater habens facultatē ad instituendum Primogeniū in persona vnus ex filijs suis, non specificè nominati, illud instituit in persona vnus ex eis, qui mortuus est, viuo parente absq; filijs, possit in persona alterius ex reliquis, vigore eiusdem facultatis Primogenium instituere. In qua quaestione resoluit, quòd si filius acceptauit, & habuit Maioriam, & sic actus fuit perfectus, non possit Primogenium à parente in alium filium institui: si verò filius primo nominatus, non habuit Maioriam, nec respectu eius fuit dispositio perfecta, nec irrevocabilis, possit pater ipsum Primogenium in persona alterius filij instituere, ad quod allegat tex. in. c. si electio, & in. c. si compromissarius, de electi. lib. 6. Quæ opinio mihi vera videtur: dummodo primum Primogeniū irrevocabile fuerit, eiusq; possessio in vita filio tradita. Aliàs namq; contrarium dicendū erit: propter ea, quæ statim dicemus.

¶ Sed & iterū querit Grego. Lopez, retento eodem themate in. d. l. 32. in glo. 1. verb. *No valdra*. col. 9. vers. Sed quid si Rex. ad fin. vtrū si Maioratus semel in persona vnus filij ex huiusmodi facultate institutus reuocetur à parente possit iterū ipse pater illum in persona alterius filij instituere? In qua. q. respondet, q. non, ex leg. boues. s. hoc sermone. ff. de verb. sig. Et ex alijs iuribus, quæ ibidē adducit, cuius dicta cōprobari possunt, ex his, quæ dixit Deci. cōs. 12. n. 2. et seq. vbi inquit, q. si Papa concedat Episcopo licentiā, ad testandum, eiusq; virtute semel testetur, primumq; testamen-

De Hispanorum Primogenijs:

rum reuocauerit, non poterit virtute eiusdem licentiæ facere secundum testamentum, quia licentia ad testandum in primo actu consumitur. Cuius opi. sequitur Soci. l. uni. conf. 89. nu. 24. cum sequen. Quorum dicta sequutus fuit. D. Dida. de Couarru. in. c. cum in officijs. n. 8. de testa. atq; Tiraquel. in. d. l. boues. §. hoc sermone in regula eiusdem. l. n. 28.

¶ Hoc autem, quod Grego. Lopez in hac questione respondit, & id, quod Deci. d. conf. 512. & ceteri, qui illum sequuntur responderunt: proculdubio erroneum est, siquidem licentia ad instituendum Primogenium, quod ex sui natura reuocabile est, vel ad testandum concessa, non consumitur ex primo actu reuocabili, nisi is actus morte confirmetur, atq; ex ea perfectionem accipiat. Imò is, qui illum fecit poterit, eo reuocato ex eadē licentia alium facere, donec actus ex ipsa licentia factus, semel effectū obtineat. Quod ex pluribus iuribus, atque rationibus verum esse profitemur Marti. Nauarr. in repe. c. fina. 16. q. 1. in. 3. q. principali. nu. 22. cum seq. & Telliū Fernandez in. l. 4. Tau. nu. 6. cum seq. vbi pluribus iuribus & rationibus id probat, quāuis nu. 13. illud cogitandum absque causa rationabili relinquat. Idque ipsum tanquā verum, ac iuridicum sequutus fuit Franciscus Sarmientus, de redditibus Ecclesiasticis, par. 4. c. 4. nu. 3.

¶ Qui adeo enixè id probant, vt nullus in hac questione supersit dubitandi aditus. Quorum opinioni libenter assentimur. Sicq; ipsemet Grego. Lopez in eadē. l. 32. glo. verb. *No valdra*. col. 10. vers. Quid aut si quis fecit Maioriam iterū mouens in effectu eandē. q. contrarium decidit: imò q. incisso, seu reuocato primo Maioratu, ex facultate Regia instituto, possit eiusdē Maioratus institutor aliū virtute primæ licentiæ instituere. Quod hodie ex Regijs licentijs, quæ ad instituēda Primogenia concedi solēt, apertius procedit, cum ad hæc dubia summouēda in eis dici soleat, *q. lo puedan mudar, y reuocar, y hazer de nueuo todas las vezes que quiserē, y por bien suuieren.*

¶ Sed & dubitari potest, vtum cōcessa licentia, vt quis possit Primogeniū in persona vnus ex filijs instituere, possit illud instituere, nedū in persona vnus ex filijs, qui tempore concessionis facultatis nati erant: sed in persona posthumi, vel eius, qui post concessionē facultatis natus fuit. In qua questione dicendum est, quod sic. In his nanque, quæ successione atq; eius facultatem contingunt posthumus tanquā natus censendus est. l. 5. in quibus vers. sciendum. ff. de lega. 3. l. qui in vtero. vbi per Scrib. ff. de sta. homin. l. qui operas. ff. de op. libet. Tiraq. qui plura refert, de retract. Lignagiet. §. 1. glof. 2. num. 75. cum pluribus sequen. Sicque in specie in Regia facultate ad Primogenium instituendum concessa, resoluit Grego. Lopez in. l. 32. ti. 9. part. 6. in glo. verb. *No valdra*. col. 6. vers. Sed an comprehendatur & col. 8. vers. Et an virtute. Quod etiā in Regijs facultatibus provideri solet, dum

dum in eis dicitur. *Que lo podais hazer en vno de los hijos, que teneis al presente, o runieredes de aqui adelante.*

¶ Similiter etiā controuerti solet, vtrum is, qui habet facultatem ad instituendū Primogeniū, possit illud instituere in persona filij monachi, seu clerici, vel furiosi, muti, aut surdi, seu similes defectus patientis. Sed quia supra lib. 1. c. 13. vbi de Primogenito clerico religioso, seu furioso tractabimus, id latius discussimus, ad ibidem dicta, lectores remittimus.

¶ Vtrum autem is, qui habet Regiam facultatem ad instituendum Primogenium in persona vnus ex filiis suis, possit eius facultatis virtute, in persona duorum filiorum duo Primogenia instituere, vel è conuerso: vtrum qui habet Regiam facultatem ad instituendum plura Primogenia possit vnū solum instituere, ego supra isto lib. c. 4. annotaui.

¶ Sed vtrum parens, qui ex Principis, vel legum Regiarum facultate Primogenium instituit, teneatur in persona filij dignioris illud instituere, seu possit in eius successione dignum, seu etiam indignum digniori præferre, ego supra isto lib. cap. 5. latissimè enarraui, vbi quid in hoc tam iure fori quàm poli dicendum sit, congrua distinctione resolui.

¶ Subsequēter autem hīc tractandū foret, vtrum parens virtute Regiæ facultatis, possit in persona filij heretici, vel proditoris, seu inimici Regis, vel filij existentis apud hostes Primogenium instituere, atquē de alijs quæstionibus similibus: sed quia de his plura apud Scrib. in locis ordinarijs inueniuntur, & alibi de eis agendum erit, ea hīc breuitate studens, consulto prætermitto. Circa hæc autem videri poterunt, quæ de filio heretico, seu proditore dixit Gregorius Lopez in. l. 2. tit. 15. part. 2. in glo. verb. *Siendo hombre para ello* col. 2. vers. sed pone, quodd tempore delationis Maiorix. Et de inimico Regis dixit idem Grego. in. l. 32. tit. 9. part. 6. glo. verb. *No valdra* col. 6. & de existente apud hostes dixit in ead. glo. verb. *No valdra* col. 8. Quamuis enim hæc ipse non omninò resoluat, ex his tamen, quæ adducit, poterunt quædam veluti veritatis, ac resolutionis vestigia cōprehendi.

Summaria ex capite sequenti.

1. **I**nstituens Primogenium prospicere debet: ne conditiones turpes, & iniustas apponat, honestas omittat.
2. **L**eges, quæ in Primogeniorum institutione apponuntur: vtrum Veræ conditiones sint: an modum tantum inducant.
3. **L**eges, seu conditiones appositæ in Maioratu simpliciter sumpto, modum tantum non conditionem inducunt.
4. **C**onditio suspendit effectum dispositionis in tempus conditionis impletæ: modus verò non: sed obligat post dispositionem perfectam ad eius implementum.

De Hispanorum Primogenijs.

- 1 Condicio adiecta denotario, ut aliquid faciat, quod veniat implendum in futurum, modus reputatur, & non conditio.
- 2 Institutio Maioratus simpliciter sumpta, nec est condicionalis, nec pura, resoluenda tamen sub conditione.
- 3 Conditiones, aut modi apppositi in institutione Primogenij ipsum Primogeniū nō resolvunt.
- 4 Leges, seu conditiones Maioratus, si non serventur, non resolvitur institutio ipsius Maioratus: sed successores ad earum implementum astringendi sunt.
- 5 Preceptum testantis in dubio praesumitur appositum per viam modi, non autem conditionis.
- 6 Nisi causa aliud requirat, vel natura verborum aliud suadeat.
- 7 Leges, seu conditiones, quae cōmuniter in Maioratus apponuntur, censentur modi: nisi alia adiungantur: quae potius ad conditionem: quā ad modum referri debeant.
- 8 In vocationibus Maioratus primus censetur vocatus pure: sequētes verō sub cōditione.
- 9 In gravaminibus Maioratus onera, & gravamina admodum non ad conditionem referenda sunt.
- 10 Gravamina Maioratus non suspendunt vocationes: sed post possessionē in Vocatos translata adimplenda sunt.
- 11 Nisi ex dispositione institutoris ante possessionis apprehensionem implendum sit.
- 12 Quo casu, licet ex dispositione legis possessio Maioratus transferatur in Vocatum, tamen apprehensio suspenditur, donec a successore adimpleatur.
- 13 Si institutor Maioratus dixerit, quod non transeat dominium, nec possessio in Vocatum, donec impleat, quod sibi iniunctum fuerit, nec dominium, nec possessio civilissima in eum transibit.
- 14 Dispositio, quod successor non censetur vocatus: nisi onus impleat, condicionalis est.
- 15 Quando dispositio est pura resoluenda tamen sub conditione, possessor lucratur fructus modici temporis. Si verō sit condicionalis, eos restituere tenetur.
- 16 Successor Maioratus gravatus aliquid adimplere, & non aliās, vocatus in casu contraventionis nunquā censetur vocatus, & fructus restituet.
- 17 Conditio Viduae imposita: si non nupserit, hereditatem ei traditam cum cautione Mutiana si nupserit, restituet cum fructibus.
- 18 Idem erit, in quolibet alio, cui legatum, vel hereditas relicta sub conditione tradita sit dicta cautione Mutiana.
- 19 Licet cautio Mutiana non detur, nisi in dispositione condicionali etiam cavendum est in dispositione modali de modo implendo, & utroque casu res est cum fructibus restituenda.
- 20 In dispositione condicionali datur actio ex cautione Mutiana. In modali verō sine ea agi potest.
- 21 Quando vera conditio in dispositione appositae est: an successor Maioratus teneatur ante apprehensionem possessionis cauere de conditionis implemento, & de re cum fructibus restituenda.
- 22 Cautio Mutiana non habet locum in contractibus.
- 23 Cautio Mutiana habet locum in donationibus causa mortis.
- 24 Si Maioratus fiat ea lege, ut non possit revocari, licet in eo non habeat locum cautio Mutiana, tamen cavendum est cautione modali de vigore iuris.
- 25 In Maioratu non est praestanda cautio Mutiana: quando praestita fuit cautio de re Maioratus conservanda, ac restituenda.
- 26 Successor Maioratus nullum ius habet: nisi ab eo instanti quo sibi dies successionis cessit, & idē fructus praeteriti ad eum non pertinent.
- 27 Clausula, quod si successor non impleverit conditiones, transeat successio in sequentem, ac si pri-

si primus fuisset mortuus: an sit ademptio successionis in penam facta.

- 32 Ademptio legati, vel institutionis in penam facta, non valet: si pena ex causa iniusta procedat: si autem ex causa honesta, valet.
- 33 Pena distinguitur à conditione, vel modo ex verisimili voluntate testatoris.
- 34 Conditiones iustae, & honestae quaecumque sint: à successoribus Maioratus seruandae sunt. & non seruantes à successionem priuandi.
- 35 Conditiones impossibiles, turpes, & inhonestae in Primogeniis appositae implendae non sunt.
- 36 Conditiones impossibiles à natura, vel de iure, reijciuntur ab institutione, legato, seu fidei commissio, & remanet pura dispositio.
- 37 Conditiones impossibiles de facto vitiant institutionem, legatum, seu fidei commissum.
- 38 Conditiones impossibiles de natura, vel de iure, seu de facto in contractibus appositae vitiant contractum.
- 39 In Primogeniis factis in testamento, seu in contractu reuocabili, conditiones impossibiles à natura, vel à iure appositae reijciuntur.
- 40 In Primogeniis in contractu irrevocabili factis conditiones, impossibiles vitiant dispositionem.
- 41 In Primogeniis conditiones, & grauamina, potius ad modum: quam ad conditionem referenda sunt.
- 42 Modus impossibilis dispositionem in contractu, seu in testamento factam non vitiat.
- 43 Vera conditio turpis in Primogenio adiecta vni vocato non vitiat Primogenium, nisi solam illam vocationem: nisi omnibus vocationibus in infinitum adiecta sit.
- 44 Institutor Primogenii: an possit astringere successores, ut iure iurando promittant, se conditiones seruaturus: an hoc tanquam turpe reijciatur.
- 45 Conditio iuramenti relata ad res praeteritas, vel praesentes adimplenda est: ad futuras Verò tanquam turpis reijcienda.
- 46 Verae conditiones appositae in Primogeniis in vltima voluntate factis implendae sunt, reiecta conditione iniurandi.
- 47 Si leges Primogenii modum, & non veram conditionem inducant, successor tenetur adimplere conditionem iuramenti de modo implendo.
- 48 In Maioratu in contractu reuocabili facto, praeceptum de iuramento, reijcitur à conditione, in modo Verò implendum est.
- 49 Conditio iuramenti non reijcitur à Maioratu facto in contractu irrevocabili: etiam quoad veras, & proprias conditiones.
- 50 Praeceptum iurandi de iure Regia laicos, & minores, 25. annis non ligat.
- 51 Filiae, feminae, & masculi, & feminae, quae ab eis in perpetuum descenderint, possunt ab institutore Primogenii propter masculos remotioris gradus excludi, praesertim dotibus competentibus relictis.
- 52 Tutorem opinionem esse in Primogeniis filias in perpetuum propter alios transuersales non excludere.
- 53 In Primogenio facto ex facultate legis Regni in tertio bonorum filiae propter masculos transuersales, non possunt excludi.
- 54 Monachus, Religiosus, clericus, vel monialis à successionem Primogenii possunt excludi.
- 55 A successionem Primogenii facti de tertio bonorum iure Regni non possunt excludi praedicti.
- 56 Institutor Primogenii: an possit statuere, quod si successor crimen laesae Maiestatis, vel sodomiae commiserit praenubula hora transeat ad successorem Primogenium: ita, ut si fiscus à confiscatione excludatur.
- 57 In Primogenio ex Regia facultate instituto, non potest apponi clausula, quod si committant praedicta delicta transeat ad successorem, ut si fiscus excludatur.
- 58 Si Primogenium ex lege Regia fiat, dicta clausula apponi potest, & excludatur fiscus.

252
De Hispanorum Primogenijs.
De legibus, ac conditionibus, quæ in Primo-
geniorum institutione apponi solent.

C A P V T X I I .

Vperest, vt de legibus, ac conditionibus, quæ in Primogeniorum institutione adijci solêt, discutiamus, cum ex illarum appositione, seu omissione constet ipsorum Primogeniorum substantia. Qua in re, illud potissimum Primogenia instituere volêtes prospicere debent, nè vel eas conditiones apponant, quas turpes, aut iniustas sibi esse constiterit, nec eas omittant, quæ honestæ sunt, & ex quarum omissione ipsa Maioratus institutio corruat, seu inutilis efficiatur. Ideoq; vt vnicuiq; Primogenium instituere volenti deinceps, qualiter hæc legitimè expleri valeant, compertum sit, ex amplissimo conditionum tractatu, ea præsertim in hac parte deducemus, quæ de conditionibus iustis, honestis, atq; possibilibus obseruandis. Deturpibus autem, seu inhonestis, aut impossibilibus reiiciendis scriptum est, cætera alijs locis referuantes.

¶ Sed antequàm vlteriùs progrediamur, illud in primis pro huius materiæ introductione discutiendum se offert, vtrum, scilicet hæc leges, seu conditiones, quæ in Primogeniorum institutione apponi solent, veræ atq; propriæ conditiones sint, an verò modum tantum, non autem conditionem inducant, quæ inuestigatio summè vilis erit ad plura, quæ in hoc capite dicentur, & Scrib. in varijs locis dicere solent. In qua quaestione, vt in ea vera resolutio habeatur, duo casus principales cõsiderandi sunt. Aut enim agimus de ipsa Maioratus institutione simpliciter, atq; absolutè sumpta. Aut de vocationibus, aut substitutionibus particularibus, quæ in ipso Maioratu continentur.

¶ In primo casu, quando, scilicet, de Maioratus institutione simpliciter sumpta agimus, dicendum erit, quòd leges, seu conditiones, quæ respectu ipsius Maioratus institutionis apponuntur, non efficiunt ipsam Maioratus institutionem conditionalem: sed solum modum inducunt. Quod patet ex eo, quia conditio suspendit effectum dispositionis in tẽpus ipsius conditionis impletæ. Modus autem non impedit, nec etiam suspêdit perfectionem dispositionis, sed obligat post dispositionem perfectam ad implendum infuturum illud, quod in vim modi præcipitur. Quæ diffèrentia inter modum, & conditionem, comprehenditur ex doctrina Bar. communiter sequuta. in l. quibus diebus. §. Terminus. nu. 1. ff. de condi. & demonstra. & ex l. Plautius. ff. eod. Et ex Scrib. communiter in l. 2. C. de do-

na. quæ sub modo, Parisius, qui plura refert, consil. 19. nu. 250. lib. 2. & alibi sæpe. Id quæ adeò verum est, ut si is, qui facit aliquam donationem, vel aliã dispositionem adijciat, quòd illam facit sub hac conditione, quòd, scilicet donatarius faciat aliquid, quod venit implendum in futurum: nihilominus tamen illud, quod sub nomine conditionis adijcitur tanquàm modus non autem tanquàm cõditio iudicandum erit. l. Mevia. ff. de manu. testa. l. Caius. ff. de manu. l. debitori. C. de pact. ubi latè per Deci. & Alciat. Tiraquel. qui plura refert, de retract. conventio. 5. 2. glo. 1. num. 76. Quibus adijcienda sunt ea, quæ infra isto lib. cap. 47. num. 30. in id latius adducemus. Quæ omnia Maioratum institutioni simpliciter sumptæ conveniunt. Quamvis enim Maioratum institutores frequenter dicere soleat, quòd Maioratus instituunt cum vineulis, ac conditionibus, quas ibidem adijciunt: nihilominus tamen id potius ad modum, quàm ad conditionem referendum erit, cum ea omnia in futurum implenda sint, nec dispositionem Maioratus suspendant.

¶ Quod adeò verum est, ut Maioratus institutio non solum hoc respectu dici non valeat conditionalis: sed nec etiam dici possit pura, resolvenda tamen sub conditione, iuxta tradita in l. 2. 3. & 4. ff. de in diem adiecti. & in l. si res. ff. de contrahen. empti. iunctis pluribus alijs, quæ cumulat Tiraquel. de retract. conventio. 5. 2. glo. 1. num. 74. Conditiones nanque, seu verius modi, leges, aut pacta, quæ in Primogenijs apponuntur ipsum Primogenium non resolvunt. Absurdum nanque esset, quòd successor alienante, vel aliquid aliud non impleto, Maioratus ipse resolveretur, bonaq; libera efficerentur. Imò hæc interpretatio menti, ac verbis institutorum contraria foret.

¶ Ex quibus inferitur, quòd si leges, vel conditiones Maioratum, si successores non serventur, ipsius Maioratus institutio non resolvatur, sed potius successores ad implementum astringendi sint. Ea nanq; est natura conditionis, ut ea deficiente actus resolvatur, modus autem actum non resolvit, sed ad implendum ipsum modum astringit, prout infra isto lib. c. 19. nu. 28. latius ostendemus.

¶ Quibus adijcitur, quod indubio præsumendum est præceptum testantis appositum fuisse per viam modi, non autem per viam conditionis, ut arbitrat Bar. in t. cu. motu. C. de transactio. n. 2. post C. in 4. oppositio. Quoniam sequuntur ibi Bald. Ang. Rapha. Fulgo. Paul. & communiter Scrib. prout testantur ibidè Alex. nu. 8. l. ass. 8. & Deci. n. 7. & sequitur illa l. ass. nu. 4. & Iacobi. n. 7. & D. Anto. de Padilla, qui hæc etiam communem opi. esse profitetur. nu. 8. Eam quæ opi. dicit etiam communem esse Alexan. consil. 10. nu. 4. lib. 1. Eam quæ sequitur Paris. consil. 19. nu. 249. Atque Graus. consil.

81. n. 77. lib. 2. & conf. 108. n. 4. cod. li. quam cōmunem opi. deducunt ex tex. in l. quarto. §. inter locatorem. ff. locati. Idq; verū est, nisi causa requiratur ad originem rei adeo, vt absq; illa, actio dari non potest, vel natura verborum aliud suadeat ex tex. qui sic est intelligendus in l. à testatore. ff. de condi. & demonstra. vbi ex his rationibus actus potius conditionalis, quā modalis esse iudicatur. Quē tex. sic intellexerūt Alex. in. d. l. cum mora. n. 8. & Iaf. n. 20. & Cur. n. 16. & D. Ant. de Padilla. n. 8. cūseq. & Paris. d. cōf. 19. n. 254.

- ¶ Sed hæc de legibus, ac conditionibus, quæ frequenter in Maioratus ap-
poni solent intelligenda sunt. Cuius generis sunt alienationis prohibitio,
succedendi ordo, nominis, atque armorum delationis grauamen, atq; cē-
tera omnia grauamina vincula, atque conditiones, quæ ipsius Maioratus
conseruationem, atque perpetuitatem cōtingunt. Quamuis enim in his
Maioratus institutor verbo conditionis vtatur: nihilominus tamen ea om-
nia potius ad modum, quā ad conditionem referenda sunt. cū omnia
in futurum, non autem ante Maioratus perfectionem (vt prædiximus) con-
ferantur. Quod si vltra hæc in ipsa Maioratus institutione aliqua alia ad-
iungantur, quæ potius ad proprias condiciones, quā ad modum referē-
da sunt, veluti si testator Maioratum efficiat certa conditione existente, nō
aliā, vel aliqua bona sub aliqua cōditione, & non aliter Maioratus subij-
ciat, contrarium dicendum erit. Cū enim hæc ad perfectionē, seu essen-
tiam actus necessaria sint, actumq; ipsum in earum euentum suspendat,
nulli dubium, nisi quod veræ ac propriæ condiciones cēsendæ sint. Quod
ex his regulis, quas superius præmisimus, probatur. Sed hæc ratio in Maio-
ratuum institutione contingere solent.

¶ In secūdo casu, quādo, scilicet de vocationibus, aut substitutionibus par-
ticularibus agitur, sub. listinguendum est. Aut enim agimus de ipsis per-
sonis vocatis, seu substitutis, aut de grauaminibus & oneribus, quæ ipsis
met personis vocatis apponuntur.

- ¶ Si de ipsis personis vocatis, aut substitutis agamus, dicendum erit, primū
vocationem propē semper simpliciter, atq; purē vocari solitū esse, nisi ali-
quando ex speciali Maioratus institutoris dispositione sub aliqua condi-
tione etiā primū vocetur, quod rarō cōtingit. Sequentes autē successores
semper sub cōditione vocātur, veluti primo moriente, vel absq; liberis de-
cedente, vel sub alijs similibus conditionibus. Quæ omnes verę, atq; pro-
priæ cōditiones sunt, cū vocationem in earū euentum suspendant. Atq;
requiratur earum verificatio, priusquā substitutio, seu vocatio effectum
obtainat. Idque verissimum est.

- ¶ Si verō de grauaminibus, & oneribus eisdem substitutis, seu vocatis in-
iunctis agamus, dicendum erit propē semper ea onera, & grauamina ad-
modum

modum, non autem ad conditionem referenda esse, cum ea vocationem, seu substitutionem non suspendant, sed potius in futurum post ipsam vocationem perfectam, & dominium, ac possessionem in vocatos translata adimplenda sint, prout superius ostensum est.

¶ Hoc autem dupliciter limitari potest. Primò, si ex dispositione Maioratus institutoris, grauamen ipsum ante possessionis apprehensionem implendum sit: prout pluries à Maioratum institutoribus factum vidimus, qui præcipere solent successoribus, vt antequàm rerù Maioratus possessio nem capiant iurent se, adimpleturos omnes conditiones, in ipsius Maioratus institutione contentas, vel quòd aliquid aliud adimpleant. Nam in hoc casu, quamuis dominium ac possessio ciuiliissima in vocatum mortuo vltimo possessore pertranscant, ex ministerio legum Regiarù eo momento, quo mortuus fuit, cum successio non possit esse, impendenti. De quo in fra lib. 3. dicemus, nihilominus tamen apprehensio actualis possessionis suspendenda erit, donec successor iurauerit, vel adimpleuerit illud, quòd à Maioratus institutore sibi iniunctum fuit. Quo ad hoc nanq; illa est propria conditio, vt pote, quæ actum apprehensionis actualis possessionis suspendat. l. mulier. s. i. vbi per Scrib. ff. de condi. insti. l. 3. s. si quis ita. ff. de hæredi. insti. Parisius consil. 19. nu. 258. lib. 2. Idq; probatur ex his, quæ superius adducta sunt. Quod autè ad ipsam successionem attinet: si ex post facto Maioratus successor id non impleuerit, dicendum erit, prout in infra in sequenti limitatione dicemus.

¶ Imò quod plus est, si còditio hæc nò solù apprehensionis possessionis, imò ipsi successioni appositæ sit, veluti si institutor dixerit, q; nò trāseant in vocatū dominiū, nec possessio, nec ipsa successio, donec adimpleat id, quod sibi iniunctū est, etiam ipsam dominium, atq; possessio ciuiliissima, in hoc casu, inuocatū non pertransibit: cū conditio ipsa successionem, atq; dominij translationem in euentū conditionis suspendat, & in vocatū sub còditione dominiū, atq; possessio nò pertranscant ex ministerio legū Regiarum: prout ex pluribus probat Grego. Lopius in l. 7. tit. 4. part. 5. verb. *Possessionem*. vtrum autem prædicta iuris iurandi conditio à Maioratus institutore eiusdem Maioratus successoribus apponi possit, infra isto. c. nu. 44. dicemus.

¶ Secundò limitatur, nisi Maioratus institutor in ipso grauamine disponat, q; si successor illud nò adimpleuerit, censeatur nò vocatus, seu præteritus adijciens, quòd nò intendit vocare, nec vocat ad eius Maioratus successionem, nisi eos tantū, qui grauamina sibi iniuncta, præcisè adimpleuerint. Quod in pluribus huius Regni Maioratibus dispositum, atq; præceptū vidimus. Tunc nanq; vel erit pura vocatio, resoluenda tamè sub còditione, ex eo, q; in eius defectū cēset possessor nò vocatus, vel quod verius est,

De Hispanorum Primogenijs.

conferetur vocatio ipsa conditionalis ex eo, quod non vocatur, nisi ille, qui conditiones ipsas adimpleuerit, iuxta distinctionem Iurisperiti in. l. 2. cum seq. ff. de in diem adiecti. In ceteris his: quæ supra isto cap. num. 6. cum seq. tradidimus. Sicq; in specie in similibus vocationibus, seu substitutionibus, resoluit Parisius, consil. 19. nu. 63. & quasi per totum consil. lib. 2.

19 ¶ Quæ omnia summè notanda atque aduertenda sunt, esse nanque poterunt maximi effectus ad intelligendū, quis lucrabitur fructus interim perceptos, & ad alios quamplures effectus. Nam si vocatio sit pura, resoluenda tamen sub conditione, possessor Maioratus lucrabitur fructus medij temporis, et si ex non adimplemento conditionis vocatio resoluitur. Si verò sit vocatio ipsa conditionalis, non lucrabitur fructus medij temporis, sed omnes fructus perceptos restituere tenebitur. Hæc nanq; distinctio communiter recepta est, quod, scilicet, si dispositio pura sit, sed resoluenda sub conditione, possessor faciat fructus suos, cum interim dominus sit. Si verò conditionalis, eos restituere teneatur, cum nullo tempore dominus fuerit, nec eos acquirere potuerit. l. 2. & l. 4. ff. de in diem adiectio. l. necessario. §. q. si pendente. ff. de peri. & commo. rei vendi. l. omnia. §. 1. ff. de lega. 1. Tiraquel. qui id optimè explicat, de retract. conuentio. §. 2. glo. 1. n. 73.

¶ Quæ differentia inter dispositionem conditionalem, & puram, sub conditione tamen resoluendam, quo ad fructuum acquisitionem vera est, quæ uis contrarium, imò, quod etiam in dispositione pura sub conditione resoluta fructus veniant restituendi, veriùs esse profiteatur. glo. in. l. 2. verb. *Lucrari*. ff. de in diem adiecti. Quæ in effectu sentit, quod ex dispositione pura, resoluenda tamen sub conditione, fructus interim fiant accipientis, ex post facto tamen, adueniente casu resolutionis, sint etiam fructus cum ipsa re principali restituendi, quam ibi Scrib. sequuntur. Idque ipsum verum esse existimant Ioan. Andr. & Abb. num. 6. & ceteri Scrib. in cap. illo vos, de pigno. Quorum opin. communem esse asserit, atque ex pluribus comprobat Corasius lib. 3. Miscellaneorum. cap. 9. Hæc nanque opinio falsa est, prout optimè probant Tiraquel. in. l. si vnuquam. C. de reuocan. dona. verb. reuertatur. num. 283. qui plures id ipsum asserentes refert, & D. Dida. de Couarru. lib. 3. resolu. cap. 9. num. 1. atque Fernand. Menchaca. controuer. frequentium. lib. 3. cap. 49. num. 1. Quod optimè probat tex. qui sic absque cauillatione glossæ intelligendus est. in. d. l. 2. ff. de in diem adiecti.

20 ¶ Quamuis autem hæc differentia inter dispositionem conditionalem & puram sed sub conditione resoluendam, vera sit: ad casum tamen, de quo agimus, nihil attinet, cum Maioratus successor sub conditionibus prædictis, & non aliàs vocatus, in casu contrauentionis ab initio nunquã vocatus censendus sit,

fit, eaque dispositio iuxta distinctionem, d. l. 2. ff. de in diem adiecti. nō pu-
ra, & sub conditione resoluenda: sed propriè conditionalis, à principio cē-
senda sit. Quod dixit Angel. consil. 165. incipi. in Dei nomine. Ex isto du-
bio, vbi eleganter inquit, quod si testator hāredem instituit sub conditio-
ne, si non alienauerit, & in casu contrauentionis vocauit alium, quod si
fecerit contra conditionem, ipso iure desinet esse hāres à principio, & in
alium hāreditas transfundetur. Id ipsum etiam ex pluribus probat Bar-
tholomęus Soci. in. d. l. Mutianę. col. fina. ff. de condi. & demonstra. vbi in-
quit hēredem, qui fecit contra conditionem non priuari hēreditate ex dis-
positione testatoris, sed ex legis dispositione, quia testator in eum casum
non videtur adimere hāreditatem, sed verius censendus est illam non de-
disse. Cuius dicta sequitur, atq; ingeniosè probat Emanuel Acoſta in sele-
ctis circa condiciones. lib. 2. cap. 6. num. 5. & 6. & Paul. Paris. consil. 19. nu-
63. cum alijs. lib. 2. Idque verum mihi videtur: tamen si Petrus de Neapolis.
Bart. Alberi. Cuma. & alij ab Emanuele Acoſta. relati contrariam opinio-
nem sequantur. Quorum sententia iuris principijs apertissimè aduer-
satur.

¶ Sed id ipsum clariùs probatur ex decis. tex. in Auth. cui relictum. C. de 21
indicta viduita. tollen. ibi. *Ac si ei relictum, vel ordinatum non esset.* Vbi proba-
tur, quod vidua, cui à marito sub conditione non nubendi hāreditas reli-
cta est, eaq; sibi fuit pręstita cautione Mutiana tradita, si postea nubat, te-
nebitur eam restituere cum fructibus, tam perceptis, quàm percipiendis,
quia ex non implemento conditionis censetur retro hāredem nō fuisse.
Per quem tex. id notant ibidem Bal. Paul. & communiter Scrib. vbi Iass.
num. 7. id optimè declarat. Quod etiam in quolibet alio, cui legatum, vel 22
hāreditas sub conditione relicta est, traditaque sibi pręstita Mutiana cau-
tione dicendum erit. Is nanquē non impleta conditione, tenetur rem cū
fructibus restituere. Idq; Bart. in. d. l. Mutianę. n. 7. ff. de condi. & demon-
stra. sentire videtur, atque palām profitentur Soci. col. fina. & ceteri Scrib.
ibidem, atque in. d. Auth. cui relictum.

Quę omnia, quo ad cautionis pręstationem, & fructuum restitutionem 23
non solum in verā, ac propria conditione procedunt, sed etiam in modo
locū habent. Quāuis enim propriè loquendo, cautio Mutiana in disposi-
tionibus sub modo factis nō detur, sed solū in dispositionibus factis sub cō-
ditione (prout in. d. l. Mutianę omnes Scrib. aduertunt): cōmunis tamē re-
solutio est, q; in dispositione modali sit cauendū de modo implēdo sicut in
conditionali, de conditione implenda, & in vtroq; casu, modo, vel cōditio-
ne non impletis, res sit cum fructibus restituenda, differentia autem in- 24
ter has duas cautiones ea est, q; in dispositione conditionali ex cautione
datur

De Hispanorum Primogenijs.

datur agere volenti actio, quæ ex rigore iuris suspensa erat, vsque in euentum conditionis. Ideoque Mutius introduxit Mutianam cautionem, vt conditio, præstita ipsa cautione, pro impleta haberetur, deditq; cauenti actionem ad rem exigendam. In dispositione autem modali, non datur actio ex cautione, imò absque ea agi potest, cum modus non suspendat perfectionem dispositionis, nec actionis, sed ex prædicta cautione detur agentis replicatio, si excipiat, quod obstat ei, quod res sub modo sibi relicta est, & quod debet ante omnia modum implere, vt ipse possit dicere, quod debet rem obtinere præstita cautione de modo implendo, quæ diuersa est, à cautione Mutiana, prout optimè declarant Bar. in l. quibus diebus. §. Terminus. ff. de condi. & demonstr. & Paul. num. 5. & Bart. Soci. colum. 4. versic. Circa tertiam questionem. Iass. in l. 1. C. de pact. num. 3. Idque etiam in d. l. Mutianæ, & in pluribus alijs locis Scrib. annotare solent.

25 ¶ Ex quibus nouissimè infertur, quod præter cautionem de re Maioratus restituenda, quam successor Maioratus præstare tenetur, prout diximus supra l. i. c. 15. num. 1. cum sequen. Similiter, ante quam possessionem rerum Maioratus apprehendat, teneatur præfatam cautionem præstare, siue de conditione, siue de modo hac lege, appositis implendis, vel de rebus Maioratus in casum contrauentionis cum fructibus restituendis, iuxta supradicta tractemus, non enim in eum aliter dominium, atq; possessio transire possent, quando vera, ac propria conditio apposita fuisset, cum id conditionis effectus impediatur, quod esset nouum, ac subtile: si verum foret, astringeretq; præcisius Maioratum possessores ad eorum condiciones obseruandas, si scirent non solum ipsos esse bonis Maioratus priuandos: sed etiam ad fructuum perceptorum restitutionem compellendos. Idque ultra superius adducta apertissimè probat tex. in l. 3. §. si quis ita. ff. de add. lega. ibi. *Heres igitur debet doli exceptione apposita prospicere sibi cautione, à Tutor de fundo non alienando.* Per quem tex. dixit glo. ibidem, verbo. *Cautione.* Quam communiter Scrib. sequuntur. Quod si fundus relinquatur alicui cum prohibitione de non alienando, is, cuius fauore prohibitio apposita est, vel cui ex alienatione damnum sequi potest, petere poterit cautionem Mutianam de conditione prohibitionis alienationis obseruanda. Qui tex. expressè dubium hoc decidere videtur.

26 ¶ Nec Maioratum possessores hanc cautionem cuitare possent ex eo, quod Maioratus in contractu institutus sit, & quod iuxta communem sententiam cautio Mutiana locum non habeat in contractibus, vt dixit Bar. communiter sequutus in d. l. Mutianæ. nu. 4. ff. de condi. & demonstr. post glo. 1. ibidem Scrib. in l. vna. C. de pact. vbi Alex. nu. 9. Deci. nu. 34. Curtius lani. nu. 62. hanc communem opinionem esse profitetur. Idem Alexan. in l. siue

siue apud acta. C. de transacti. nu. 7. vbi etiam Iass. nu. 5. atq; D. Anton. de Padilla. nu. 15. & ceteri Scrib. ad ipsum cōmuniter resoluunt plures in idem citantes, qui apud ipsos videri poterunt.

¶ Hæc namque obiectio facile diluitur. Nam si Maioratus reuocari possint, nulli dubium, nisi q; in eis habeat locum cautio Mutiana, cum etiam si in contractu facti sint, sequatur vltimæ voluntatis naturam: prout supra lib. 1. c. 12. n. 8. latius annotauimus. Quæ ratione cōmuniter receptum est, in donatiōis causa mortis cautione Mutianā interponi posse. Idq; probat. tex. clarus in Auth. de nupt. §. quæ verò nunc. ver. præfatæ autem. colla. 4. Per quæ tex. id dixit Bald. in Auth. cui relictum. C. de indicta vidui. coll. 1. n. 1. quem ibi Scrib. sequuntur Socin. in d. l. Mutiana. n. 6. Iass. in d. l. siue apud acta. C. de transacti. n. 19. vbi D. Anto. de Padilla. nu. 8. plura in idē adducit, Curt. Iun. in l. 1. C. de pact. n. 65. Emanuel Acoſta. in rep. c. 1. tale. §. si arbitrato. ff. de condi. & demonstra. amplia. nu. 4. & 5. & alibi sæpè Scrib.

¶ Si verò Maioratus ea lege fiat, vt reuocari non valeat, quāuis in eo cautio Mutiana locum non habeat, cum Maioratus iste vim contractus, non autem vltimæ voluntatis obtineat: nihilominus tamen in eo interponi debet cautio modalis, de qua per Bar. & Scrib. d. l. quibus diebus. §. Terminus. ff. de condi. & demonstra. & in l. in omnibus. ff. de iudi. De qua etiam ego superius memini. Quæ cautio tam in contractibus bonæ fidei, quam in contractibus stricti iuris præstanda erit, vt in specie dixit Bar. in d. §. Terminus. n. 15. per tex. qui ad id solet cōmuniter allegari in l. Insulam. in fi. ff. loca. Quod etiam sequuntur Socin. in d. l. Mutiana. n. 6. Bart. nu. 12. & Iass. n. 21. in d. l. siue apud acta. n. 21. vbi D. Anto. de Padilla. n. 28. plura in idem adducit, Curtius Iunior in l. 1. C. de pact. n. 58. & alibi sæpè Scrib.

¶ Sed quāuis hæc omnia ex stricto iuris rigore procedat, & vera mihi videantur, nunquam tamen illa vidi in forensibus cōtroversiis deducit nec admissa. Nec existimarem, q; præstita satisfactione de re Maioratus cōseruanda, ac restituenda. De qua supra lib. 1. c. 15. dictum est, admitterentur. Cuius rei inter alias duæ rationes potissimæ mihi occurrunt.

¶ Prima, q; in eisdem Maioratus semper dici solet, q; si possessor leges, seu conditiones ipsius Maioratus nō adimpleuerit, statim Maioratus ipse transeat in sequentem, & cum huius clauulæ virtute eo ipso, quod conditio, seu modus impletus non fuerit, cedat ipsius Maioratus dies, & videatur sequenti successorī consultū ex satisfactione, quæ præstari debet de re ad veniente die substitutionis restituenda, videtur, quodāmodo, superflua cautio, quæ de adimplendis modis, seu conditionibus præstatū, cum cautio su prædicta idē in effectu contineat, nec sit superfluis cautionibus vtendum. l. hæc stipulatio. §. Diuus. ff. vt legatorum seu fideicom. nomi. cauea.

lib. 2.

T c ¶ Secunda

De Hispanorum Primogenijs.

30 ¶ Secunda, quia si dicatur, quod hæc cautio necessaria est propter fructus, quos Maioratus possessor ex non implemento modi, seu conditionis restituere tenetur, hoc etiam necessarium non videtur. Nam quamuis id in fideicommissis, vel alijs hæreditatibus sub conditione relictis procedat, in Maioratus tamen perpetuis procedere posse non videtur. Cum enim sequens successor non habeat aliquod ius ad Maioratus successionem, nisi ex eo instanti, quo dies eiusdem successionis celsit: consequens est, ut non fructus præteriti temporis, sed sola bona ipsa Maioratus sint sibi restituenda, cum ad fructus petendos nullum ius sibi competere valeat, ad quæ bonorum Maioratus restitutione sufficit cautio supradicta. Quod si dixerimus fructus hæredi Maioratus institutoris restituendos esse, adhuc id iure subsistere non videtur, cum non fauore hæredis, sed fauore totius familiæ conditiones appositæ fuerint, nec sit cõsiderabilis ratio, quare id, quod auferitur à possessore, qui conditiones non seruauit, sit præstandum hæredi, cuius fauore, conditiones appositæ non sunt. Quibus adjicitur, conditiones huiusmodi, potius comminatorias, quàm prædicti effectus inductorias censendas esse. Ideoque non sunt adeò strictæ, prout aliæ, quæ in ipsa principali dispositione apponuntur interpretandæ, ex quibus rationibus videtur huiusmodi cautionem necessariam non esse.

¶ Hæc sunt, quæ mihi in hoc articulo dicenda occurrerunt ad cõmunem huius rei obseruationem tuendâ, atq; conseruandâ, & ne tot nouitates in Maioratuû successionem introducamus, quæ nedum hucusq; à nostris Iuriscõsultis adducta, sed nec etiâ excogitata fuerunt: sed si liberè sententiâ nostra dicenda sit, hæc non adeò exacte illa, quæ superius annotauimus, diluunt, ut ab eis omnino discedendum mihi videatur. Ideoque cum similis casus contigerit, de eis deliberandum erit.

31 ¶ Illud autem præter mittendû nõ erit, qd propè in omnibus Maioratus adijci solet, ut prædiximus, qd si Maioratus possessor eiusdem conditiones nõ adimpleuerit, Maioratus successio transeat in sequentem successore, ac si primus successor mortuus fuisset. Quæ videtur quædam successionis ademptio, & in alium translatio in pœnam facta, eaque pœnæ appositio, cum iusta atque conseruationi ipsorum Maioratum conueniens sit, proculdubio ad vguè seruandâ erit. l. i. & l. ff. de his, quæ pœn. nomine. l. vñ.

32 C. eod. tit. vbi probatur, ademptionem, vel translationem legati, vel institutionis, vel quidpiam aliud in pœnam adiectum, non valere, si pœna ex causa iniusta, ac turpi procederet. Si vero ex causa honesta procedat validum esse. Quod ibidè cõmuniter Scrib. profitentur, probaturq; ex l. multa. & ex l. in testamento. l. i. ff. de condi. & demonstra. & ex l. i. s. item si ita. ff. ad leg. Falcid. & ex l. si pœnam. ff. quâdo dies lega. ced. Quod etiam

explu

ex pluribus legibus. ff. de adimen. lega. deduci poterit. Ideoque in casu de quo agimus leges de ademptione, & translatione legatorum, vel de quibus cunq; alijs rebus, quæ sub pœna præcipiuntur ad Hispanorum Primogenia hac distinctione præmissa deduci poterunt, quod optimè in Primogenijs loquês, cõsiderat Paris. d. cõf. 19. n. 134. li. 2. vbi latissimè prosequitur materiã.

¶ In hoc tamẽ considerandum est, difficile esse conditionẽ à pœna discer- 33
nere: cù propè similibus verbis apponi soleãt. Sed obseruandũ erit, q̃ pœna à cõditione, vel modo ex verisimili Maioratus institutoris volũtate distinguitur: prout inquit Iuriscõsultus in. l. 2. ff. de his, quę pœn. nom. Idque ex rei qualitate, atq; verborũ cõceptione cõpræhenditur: prout optimè de clarãt Paul. Castr. in. l. vna. C. de his, quę pœn. nom. n. 8. Imol. in. l. Titia col. 3. ff. de verb. oblig. atq; omniũ latissimè Emanuel Acosta. in. d. rep. l. cũ tale. §. si quis arbitrato. ff. de cõdi. & demõst. amplia. vlt. n. 37. Quę oĩa satis notãda sunt, nõ enim sic ad Hispanorũ Primogenia deducta, alibi inuenient.

¶ His igitur sic præmissis, vt ad cõditiones impossibiles turpes, ac inhonestas, & ad eas, quæ possibiles iustæ, & honestæ sunt, transitũ faciamus, sciẽdũ est, leges, seu cõditiones possibiles, iustas, atq; honestas, proculdubio à Maioratuũ successoribus præcisè seruãdas esse, siue in contractibus, siue in vltimis volũtatibus appositę fuerint, siue cõditiones ipsę potestatiuæ, casuales, siue mixtæ sint. Aliàs autẽ illas nõ seruãtes, Maioratuũ successione priuandos esse. l. Mæuius. & l. qui hæredi. & per totũ. ff. de condi. & demõst. l. 1. & per tot. tit. ff. de condi. insti. l. facta. §. in danda. cum similib. ff. de condi. & demõstra. Iunctis pluribus alijs, quæ inferiũs citabimus. Idque verissimum, atque apud omnes indubitatissimum est.

¶ Similiter etiã sciendum est, leges, seu conditiones impossibiles in Primogenijs appositæ, adimplẽdas non esse. l. obtinuit. ff. de cõdi. & demõst. l. 1. cũ similib. ff. de cõdi. insti. Sub quo conditionũ genere turpes, atq; inhonestæ cõpræhenduntur. Sunt nanq; impossibiliũ conditionum quatuor genera. Quædã enim sunt impossibiles natura, vt si dicatur, instituo te: si celũ digito tetigeris. Quædã sunt impossibiles de iure: veluti omnes cõditiones turpes, seu cõtra ius, atq; illæ quæ sunt contra pietatẽ, vel honestatẽ, seu bonos mores. Quædã sunt impossibiles de facto: veluti si quis aliquẽ heredẽ instituerit, si montẽ aureũ Titio dederit, intelligendo de monte artificiali: aliàs autẽ esset impossibilis natura. Quædã autem sunt impossibiles ratione perplexitatis. Quarũ cõditionũ exempla appositæ sunt in. §. si impossibilis. insti. de inu. stipu. & in. l. cõditiones, quę cõtra bonos mores. ff. de cõdi. insti. & in. l. cõditiones, quę cõtra edicta. ff. eod. glo. 1. in. d. §. si impossibilis in sti. de heredib. instituẽ. l. si Titius ff. de cõdi. insti. l. 3. 4. & 5. ti. 4. part. 6.

¶ In his autem conditionibus multũ interest: utrũ in vltima voluntate, aut 36

T t 2 in con

De Hispanorum Primogenijs.

in contractu appositæ fuerint. Si enim in vltima volûtate apponantur conditiones illæ, quæ à natura, seu de iure impossibiles sunt, reijciuntur de institutione, legato, seu fideicômmissio. Institutio autẽ: legatum, seu fideicômmissum, vltimæ voluntatis fauore, pura remanebunt. Tex. in. s. impossibilis instituta, de hæredib. insti. l. obtinuit. ff. de condit. & demõstr. d. l. 3. ti. 4. part. 6. Si autẽ conditiones sint impossibiles de facto, seu ratione perplexitatis vitiant institutionẽ, legatum, seu fideicômmissum. d. l. Si Titius. ff. de condi. insti. Bar. Imol. & cõiter Scrib. in. d. l. i. ff. de cõdi. insti. glo. ordi. cõmuniter sequuta in. d. s. impossibilis. l. 4. & 5. tit. 4. par. 6. Quod proculdubio in hoc Regno seruandũ erit. Quãuis cõtrarium in conditione impossibili de facto: imò q. nõ vitiet institutionẽ: sed ipsa cõditio ab institutione reijcienda sit, ex pluribus ingeniosè probare conetur Emanuel Acosta. in selectis cõditio. lib. 1. c. 8. nu. 2. qui plures id ipsum existimantes refert.

¶ Si verò præfatæ cõditiones impossibiles, siue de iure, vel natura, siue de facto, seu ratione perplexitatis in cõtractibus appositæ fuerint, indistinctè contractũ ipsum, seu stipulationẽ, in qua interpositæ fuerint, vitia bunt. text. in. d. s. si impossibilis. insti. de inutili. stipula. l. non solũ. ff. de acti. & obli. ex. l. si sub impossibili. ff. de fideiussio. l. impossibilium. ff. de regul. iur. l. impossibilis. ff. de verb. obli. & vtroque per Scrib.

¶ Quæ omnia ad Hispanorũ Primogenia facilè deduci poterunt. Si enim in vltima volûtate Primogenia ipsa instituta sint, dicendũ erit cõditiones impossibiles à iure, seu à natura in eisde appositæ, ab eis reijciendas esse. Primogenia autẽ sustinenda: conditiones autẽ impossibiles de facto, seu ratione perplexitatis ipsam Maioratus institutionẽ vitare: si verò in contractu instituta sint, distinguendum esse. Nã si contractus irreuocabilis fuerit, Primogenium ipsum ex harũ impossibilũ conditionũ adiectione indistinctè vitabitur. Si verò reuocabilis fuerit, idem, quod in vltima voluntate in eo Primogenio seruandum erit. Cũ eo casu vltimæ voluntatis naturã obseruet. Quod etiã in donatione causa mortis decisum est. Eanq. cũ quo ad effectus, vltimæ voluntatis naturã sequatur. Quamuis quo ad ordinatiõẽ cõtractus sit, ex adiectione conditionũ, quæ iure, aut natura impossibiles sunt, nõ vitatur: sed ab ea præfatæ conditiones, sicuti ab vltima voluntate reijciuntur. l. quæ sub cõditione in principi. versic. Et in mortis. ff. de condi. insti. Per quẽ tex. id cõmuniter receptũ esse asserit Emanuel Acosta. in select. condi. lib. 1. c. 8. n. 3. Quod esset satis notabile verbum, si verũ foret, ex eoq. subuerterentur plura Primogenia, quæ sub conditionibus impossibilibus de iure, & de facto, de quibus statim dicemus in contractibus, seu in vltima voluntate interdum institui solent.

¶ Sed hæc omnia maturiùs consideranda sunt. In primis autẽ animaduertendum

tendum est, q. si Primogenium institutum fuerit sub conditione impossibili, ipsi principali institutioni adiecta, quæ propriè conditio sit, atq. eius perfectione suspendat, omnia, quæ prædiximus seruanda erunt, distinguendo ultimam voluntatē à contractu: prout paulo ante distinguebamus. Quod tamen raro continget: cū assidue Primogenia simpliciter, atq. purè, & sine adiectione conditionis, quæ in eius defectum totam Maioratus institutio nem resoluat, institui soleant.

¶ Similiter etiam considerandū est, q. conditiones, & grauamina, quæ per sonis vocatis à Primogeniorū institutoribus apponi solēt, vt plurimū potius ad modū: quā ad conditionē referenda sunt. In qua specie verum est, modum impossibile dispositionem nō vitare: siue ipsa dispositio vim contractus, siue ultimæ voluntatis obtineat. Nā quāuis conditio impossibilis contractus vitare soleat, modus autē impossibilis contractus non vitat: sed ab ipsis contractibus reiiciendus erit. Quod nō obscure censuit Accursius, cōmuniter sequutus in l. cū donationis. C. de transacti. glo. fina. Cuius glo. opi. sequuntur ibi Paul. nu. 5. Alex. n. 3. Iass. n. 5. & plures alij, quos refert ibidē. D. Anto. de Padilla. n. 8. Eamq. etiā sequitur Ludō. Roma. n. 11. Alex. n. 2. Iass. n. 3. & 4. Zasius. n. 9. & cōmuniter Scrib. in. d. l. impossibilis. ff. de verb. oblig. D. Dida. de Couarru. in. c. cū tibi. de testa. nu. 13. Quod ab omnibus cōmuniter receptū est. Ideoq. in omnibus legibus, ac conditionibus, quæ in Primogenijs apponuntur, quas potius ad modū, quā ad conditionem referendas esse resoluimus, dicendū erit, eas, Primogeniorū institutionē non vitare: sed ab ipsis Primogenijs esse indistinctè reiiciendas, siue in contractu, siue in ultima volūtate Primogenia ipsa instituta sint. Quæ cōsideratio propè oēs leges, quæ in Primogenijs apponi solēt, cōprehēdit, cū omnes potius in vim modi, quā conditionis, vt plurimū apponi solēt.

¶ Vltimo loco etiā considerandum est, q. etiam, si huiusmodi grauamina, verè, ac propriæ cōditiones esse dicantur, vocationesq. ipsas in eorum euentum suspēdant: iuxta ea, quæ supra in prin. huius capitis tradidimus, in eis seruanda erunt ea, quæ in prin. huius capitis dicta sunt. Nec tunc ex adiectione conditionis turpis vni vocationi adiectæ, totus Maioratus: sed ipsa solum vocationis vitabitur. Cū enim quælibet vocationis, tanquā donatio seu substitutio diuersa, ac separata accipiēda sit: prout supra lib. 1. c. 1. n. 17. ostendimus: cōsequens est, vt ex vnius conditionis impossibilis adiectione non totus Maioratus: sed sola vocationis, cui adiecta est, vitari debeat: nisi cōditiones omnibus vocationibus in infinitum adiectæ sint. Tunc enim regulæ, quas præmisimus, quo ad omnia seruandæ erunt.

¶ Ex his autem, quæ superius resoluimus, plures quæstiones assidue, atque vtilissimæ decidi poterunt. In primis igitur ea quæstio se offert tractanda,

De Hispanorum Primogenijs:

ac resoluenda: vtū scilicet, Primogenij institutor valeat successores astringere, vt iure iurando promittant se omnes leges, ac conditiones in ipso Primogenio appositas seruaturus, vel ea conditio: tanquā turpis, seu inhonestā sit ab ipso Maioratu reiicienda. Quā in re, prima facie dicendum videtur, qd si iuramenti cōditio, ad res prateritas vel præsentes referatur, ea cōditio adimplenda sit: si verò ad futuras, remittenda. Cū ea cōditio in his quæ in futurū adimplenda sunt adiecta, turpis, atq; inhonestā, & per consequens impossibilis de iure existimetur. l. quæ sub conditione, in prin. ff. de condi. insti. l. hæc scriptura. ff. de condi. & demōstra. l. 6. ti. 4. par. 6. Ex quo dicendum videtur, qd cū in Maioratus, ea quæ successoribus sub iuramento iniunguntur, propè semper in futurum adimplenda sint, hæc iuris iurandi conditio ab eisdem Primogenijs reiicienda sit: quāuis absq; iuris iurandi religione, successores ea adimplere teneantur: prout in prædictis legibus decissum est.

¶ Sed hæc etiam exactius animaduerti debent. Ideoq; pro huius articuli resolutione duo casus diuersi considerandi sunt. Nam aut Maioratus instituitur in vltima voluntate. Aut in contractu.

46 ¶ In primo casu, quando scilicet, in vltima voluntate Primogeniū instituitur, distinguendū est. Nam aut leges Maioratus verā, ac propriam conditionem inducunt. Aut modum. Si verā conditionem inducant, dicendum est iuris iurandi conditionem remittendam esse, successoremq; Maioratus absq; iuramento ad implementum conditionis astrictum esse: prout in prædictis legibus disponitur.

47 ¶ Si verò leges Maioratus nō verā, ac propriam conditionē: sed modum tantū inducant, dicendū erit: Maioratus successorē teneri de modo implēdo iuramentū interponere: etiā si modus ipse in futurū implēdus sit. Quāuis enim iuramentum de cōditione implenda reiiciatur. Iuramentū autē, de modo implēdo, non reiicitur: prout in specie dixit Bar. in. d. l. quæ sub conditione in prin. ff. de condi. insti. n. 1. vers. Item aduerte: quod etiam est de mente Scrib. ibidē, probaturq; ex tex. in Auth. cui relictū. C. de indic. vi diu. tollen. vbi de modo implendo, iuramentum præstari permissum est. Quod ibidem communiter Scrib. aduertunt. Ratio autē differentiæ inter modum, & conditionem hæc est: quia implementum conditionis dependet ex voluntate implere debentis. Nō enim potest ad conditionem implendam compelli: cū non habeat aliquod ius ad id, quod sibi relictum est, nisi impleri conditione, & in conditionis euentū dispositionis effectus suspēdatur. l. si quis sub conditione. ff. si quis omiſsa cau. testa. Implementū autē modi, non est voluntariū: sed necessarium: cū possit quis ad modū implementū astringi. l. 1. C. de dona. quæ sub mod. l. ass. in. l. si quis cū de-

bitore

bitore. n. 4. ff. de iur. iuran. Ideoq; succedit regula, q; quamvis in voluntarijs non possit quis iuramento præcedente ad implementum astringi. In his autem quæ necessaria sunt, iuramento astringi possit. l. si quis maior. C. de transactio. l. præsentis. §. sanè. C. de his, qui ad Eccle. cõf. Bar. in d. l. quæ sub conditione. in prin. ff. de condi. insti. nu. 1. Quem ibidem in hoc communiter Scrib. sequuntur. Quod respectu Maioratum menti tenendum erit: cum propè omnia, quæ Maioratum successoribus iniunguntur: potius vim modi, q; conditionis habere, vt prædiximus, compertum sit.

¶ In secundo casu, quãdo scilicet Maioratus in contractu instituitur, distinguendum etiam est. Nam aut Maioratus reuocabilis est. Aut ea lege institutus fuit, vt reuocari non possit. Si Maioratus reuocabilis sit, dicendum erit, iuris iurandi præceptum ex conditione reiiciendum: in modo autem admittendum: prout ante in vltima voluntate dicebamus. Cũ Maioratus iste, quoad omnia vim vltimæ volutatis obtineat, quod in donatione causa mortis in d. l. quæ sub conditione in principio. ff. de condi. insti. decisum est. ibi. Et in mortis causa donationibus dicendum est hoc edicto locum esse.

¶ Si verò Maioratus irreuocabilis sit, dicendum est, ex Maioratu in contractu instituto iuris iurandi præceptum: etiam quoad veras, & proprias conditiones reiiciendum non esse. Nam quamvis communiter dici soleat iuramentum de conditione implenda ex contractibus: sicut ex vltimis voluntatibus reiiciendum esse: prout dixit glos. in d. l. quæ sub conditione. in princip. verb. *Interuenit*. Quam sequuntur Bar. ibidem. i. opposi. ante. nu. 1. Alberi. Rapha. Cuma. nu. 1. & communiter Scrib. Alex. in l. si quis cū debitor. nu. 2. ff. de iur. iuran. vbi Iass. ante num. 1. hanc communem opi. esse profitetur. Quod etiam repetit idem Iass. in l. impossibilis. nu. 1. ff. de verb. obliga. atq; alibi sæpè Scribè. mihi autem contraria opinio: imò, q; ex contractibus iuris iurandi conditio nō reiiciatur verior videtur, cum id in contractibus iure cautum nō sit: sed potius ad relicta restringatur, atq; si hoc ad contractus referendum esset, conditio non reiiceretur: sed contractus ipse ex regulis, quas præmissimus variaretur. Quam opi. ex his, atq; alijs probant Iacob. Butriga. Alberi. atque Rapha. Fulgo. in d. l. si quis cum debitor. ff. de iur. iuran. Idem Raphael Fulgo. vbi id pulchrè prosequitur in d. l. quæ sub conditione. nu. 3. Iacob. Butriga. Bald. Salic. & Paul. in l. si cū patruo. ff. de communia vtriusq; iudi. Deci. in l. certi conditio. §. quoniam. nu. 5. ff. si cert. petā. Eamq; constanter defendit Emanuel Acosta in re. pe. l. cum tale. §. si arbitrato. ff. de conditio. & demonstra. 2. limita. n. 4. Gre. go. Lopez. in l. 6. titu. 4. par. 6. in glos. verb. *Por no puesta*.

¶ Sed quamvis hæc, quæ de præcepto iuris iurandi: quoad contractus: & 50

De Hispanorum Primogenijs.

etiam quoad vltimas voluntates respectu modi diximus, iure communi considerato vera sint. Considerata autem legum Regiarum dispositione; quibus cautum est, q̄ laici non valeant se sub iurisiurandi religione ad ali quid obligari, seu astringi, nè ex causa iuramenti possit iudex Ecclesiasticus de causis laicorum cognoscere: prout dispositum est in. l. i. tit. i. libr. 4. in noua legum Regn. collectione, hodie parum proderit hæc inuestigatio: cum si iuramentum in obligatione interponeretur obligatio ipsa nullius momenti futura esset. Idque optimè considerat Grego. Lopez in. d. l. 6. in gloss. verb. *Por no puesta*. Prodesse tamen posset in calu, quo iuramentum prestare debens persona Ecclesiastica esset, seu quando esset minor vel alia persona, quæ absque iuramento obligari non posset. Cum his casibus possit etiam in hoc Regno iuramentum in contractu interponi. l. 12. dicto titu. i. libr. 4. noui ordina. Quod etiam optimè considerat Gregor. in. d. l. 6. gloss. verbo. *Por no puesta*, & hæc de hac quaestione dixisse sufficiat.

¶ Similiter etiam controuerti potest, vtrum pater valeat eam legem, seu conditionem Primogenij institutioni adijcere, vt filia suæ, atque omnes alia scemina, quæ ab eo in perpetuum descenderint, & masculi etiam ab illis descendentes, ab eius successione propter masculos remotioris lineæ, ac gradus excludantur. Nam, q̄ masculus eiusdem lineæ ac gradus, sceminam excludat, non dubitandum est, q̄ lege Maioratus disponi possit, cū id legibus etiam Regijs dispositum sit, idque sit proculdubio iustissimū, atque rationi conueniens, vt apud omnes Iurisconsultos indifferēter probatum est. In qua quaestione dicendum videtur: eam conditionem, à Primogenij institutione iustè apponi non posse. Cum ex huius conditionis adiectione violetur æqualitas illa, quam leges inter masculos, & sceminas: quoad successionem seruandam esse sanxerunt, videaturque naturæ incufatores hi, qui similes conditiones suis Maioribus imponunt: quasi natura non sceminas: sed masculos tantum producere debuisset. l. maximum vitium. C. de libe. prate. tex. in Auth. De Trien. & semisse. §. sin autem confusa. colla. l. l. lege. C. de legi. hære. Auth. in successione. C. de suis, & legi. hæred. l. 3. tit. 13. par. 6. Ideoque plures ex Scrib. dicere solent statuta sceminas propter masculos excludentia, iniqua atque irrationabilia censenda esse: prout opinatur Bald. in. l. quicumque. nu. 11. C. de seru. fugi. & in. l. cecitum. nu. 2. C. vnde legi. & in. l. si defunctus. nu. 8. C. de suis, & legi. hære. Deci. consi. 218. nu. 11 & consi. 288. nu. 11. Soci. Seni. consil. 113. nu. 8. libr. 1. Corn. consi. 186. nu. 11. libr. 3. Alciat. consi. 38. nu. 14. & consi. 134. num. 7. & 9. cum sequen. & consi. 529. nu. 15. Gratus consi. 64. nu. 42. libr. 2. & consi. 126. nu. 17. & 18. libr. 2. Aymon Craue. consi. 189. num. 1. & nu. 3. & consil. 208. n. 3. & 4. Soc. Iuni. qui hanc communem opi. esse proficitur, consi. 1. n. 46. & n. 108. li. 1.

libr. i. Quod etiam proficitur Burgos de Pace in Procmio legum Tauri. nu. 44. atque frater Dominicus de Soto. de iusti. & iure. lib. 2. quæ. 6. arti. 2. col. 5. & 6. ubi inquit iustissimum esse, q. in Primogeniorum successione filij masculi: filijs fœminis præferantur: sed quod inter viros Christianos nõ adeo longè filia à successione Primogeniorum eijs debent, vt neque deficientibus filijs admittantur. Hac enim ratione vt ipse, inquit longius solent abalienari Primogenituræ: q. si mulieres succederent.

¶ Contrariam autem sententiam: imò, q. fœminæ, atque eius descendentes iuste possint à successione Primogenitorum: etiam propter masculos remotiores excludi, & similiter, q. statuta excludentia fœminas propter masculos fauorabilia, atque etiam rationabilia censenda sint, ex eo, q. propter masculos cõseruetur agnatio, quæ alioqui ex fœminarum successione superprimeretur, atque penitus aboleretur, & cuius conseruatio reipublicæ nimis conueniens est, præsertim si fœminæ, quæ à successione Primogenitorum excluduntur competenter dotentur, vel alantur veriore esse cõsue- runt: quàm plures: tam ex exteris: quàm ex Hispanis Iuriconsultis, quos supra libr. 1. capit. 18. num. 4. nuncupatim citauimus ubi ostendimus hanc esse communem opin. Eamque potius quàm primam sequendam esse dixit Viuius. lib. communium opin. verbo. Statutum excludens fœminas propter masculos. num. 2. Ex pluribus rationibus, quæ apud ipsum videri poterunt.

¶ In his autem mihi distinguendum esse videtur, nam aut excluditur filia seu descendens Maioratus institutoris propter masculos qui quamuis respectu vltimi Maioratus possessoris transuersales sint, à primo tamen Maioratus institutore descendunt. Et in hoc casu dicendum erit huiusmodi exclusionem validam esse posseque fieri absque conscientie discrimine, etiam si fœmina sit filia vltimi Maioratus possessoris, cum omnes à primo institutore descendant, in qua specie procedit absque dubio secunda opinio de qua paulo antè meminimus.

¶ Aut excluditur fœmina filia, seu descendens primi institutoris propter masculos, qui ab ipso primo institutore non descendunt, & quamuis etiam in hoc casu præfata secunda opinio iuris rigore considerato verior esse appareat, propter agnationis conseruationem, in qua fauor publicus versatur: dummodo in casu exclusionis fœminis dotes competentes assignentur, mihi autem prima opinio æquior ac tutior videtur. Nimirum nanque rigidum, atque asperum est, quòd is qui habet Regiam facultatem ad Maioratum instituendum eiusdem facultatis virtute post filiorum masculorum vocationem in eorum defectum filijs fœminis exclusis proprios fratres, seu agnatos transuersales ad Maioratus suc-

Tt 5 celsio-

De Hispanorum Primogenijs.

cessionem vocet. Quod longe potiori ratione in Hispanorum Primogenijs dici potest: cum ea Primogenia ad Regni instar instituta sint. Atque leges Regiæ filiam à Regni successione propter masculos non excludant. Et quamuis id ex Regia facultate iuris rigore considerato fieri posset, mea sententia nullo pacto efficiendum esset. Sed conuenientius foret filia ad missa ad nominis, atque armorum perpetuam delationem grauissimis vinculis eiusdem, feminæ descendentes astringere, vt ex hoc, institutoris familia perpetuò conseruetur: quamuis agnatio supprimatur: prout regum extraneorum, ac Hispanorum, atque multorum procerum, & optimatum memoria, hucusque per feminas etiam cōseruata fuit, & impofterum conseruabitur. Si enim in Regni successione is ordo familiæ Regiæ conseruationi, ac memoriæ conueniens visus fuit: nemo debet diuidi care propriæ domus, ac familiæ conseruationi, cuius memoria non tantum aestimanda est, id ipsum non sufficere. Ideoque hæc sententia mihi potius in Maioratum institutione sequenda videtur.

53 ¶ In hac autem re animaduertendum est, q̄ quamuis, qui ex Regia facultate Primogenium instituit filias feminas propter masculos transuersales à Maioratus successione excludere possit, is tamen qui ex legum Regiarum facultate ex tertia bonorum suorum portione, Primogenium instituit nullo pacto poterit ab eius successione filias feminas propter masculos agnatos transuersales excludere. Cum enim in tertij prælegato ex l. 17. Tanti parenti concessa sit facultas faciendi quasunque vocationes, ac substitutiones: dummodo prius teneatur vocare descendentes, & eis deficientibus transuersales, isque ordo adeò præcisè debeat obseruari, vt illud, quod in contrarium factum fuerit nullum futurum sit: consequens est, vt eordine: tam in feminis: q̄ in masculis præposterato, Maioratus subsistere non possit, cum verbum descendentes, tam masculos: q̄ feminas comprehendat. Quod in specie in eadem. l. verum esse censuit Arias Gomez. nu. 59. quem refert & sequitur Tellius Fernandez ibidem. num. 16. Quod verum, atque probabile mihi videtur.

54 ¶ Sed dubitari etiam solet, vtrum Maioratus ea lege, vel conditione institui possit, vt in eo monachus, religiosus, seu clericus, vel monialis succedere nō possit, vel ea cōditio tanq̄ turpis, & religioni cōtraria potius ab ipso Maioratu rejicienda sit, in qua quæstione dicēdū est, eā conditionem in Maioratus institutione licitè apponi posse, cū non in odiū religionis, sed potius ob familiæ conseruationē proposita censenda sit, & etiam quauis à religione quodammodo amouere videatur, ad matrimonium tamē, ac familiæ propagationem alliciat, nec legibus prohibitum sit, vt quis de bonis suis, ita disponere possit, vt monasteriū in eis nō succedat. Imò id iure

con-

concedendum est: cum Primogeniorum successio, nec clericis, nec monachis, ut notissimum est, conueniat. Quibus rationibus conditionem huiusmodi in Hispanorum Primogenijs apponi posse, atque seruandam esse dixit Pala. Ruu. in Rep. rub. de dona. int. vir. & vxor. §. 16. n. 4. & 14. Quod etiam latius, atque nimis ingeniosè, ut assolet, prosequitur, & probat. D. Didac. de Couarru. lib. 1. resolu. c. 19. n. 11. cum pluribus præcedentibus. Eorumque opinioni sequitur Franciscus Marzarius suo Epitome fidei commisso. q. 31. Idque verum atque frequenter in Primogeniorum institutione obseruari solitum est. Quod in Maioratu ex Regia facultate instituto intelligendum erit, parentes namque ex tertio Primogenium instituentes, non poterunt filios clericos religiosos, vel furiosos, vel mutos, & surdos, seu etiam filias moniales excludere cum necessitate neantur ordinem à l. 27. Tauri præstitutum obseruare eaque, lex id non permittat prout in præcedenti questione in foraminarum exclusionem, dictum & probatum est.

¶ Similiter etiam solet dubitari, utrum in Primogeniorum institutione ea clausula, seu conditio apponi possit, quæ scilicet si eiusdem Maioratus successor commiserit delictum aliquod ex his, quæ in facultatibus excluduntur, veluti crimine læsæ Maiestatis Diuinæ, vel humanæ, vel sodomie, horum præbula delicti, vel cum delictum committere tentauerit, bona in sequentem successorem pertranscant, ut fiscus ab eius Maioratus confiscatione excludatur. In qua questione dicendum videtur, id à Maioratus institutore licet fieri posse. Cum non in fraudem fisci, sed potius ex causa conseruationis familiæ factum esse censendum sit. Quod dixit Bal. in l. parentes. nu. 1. C. de testi. ubi eleganter inquit, non posse dici ladi fiscum ex eo quod quis de bonis suis sic disponat, ut non valeant in fiscum ex confiscatione deuenire, ibique assignat rationem scilicet quia poenæ non irrogata indignatio solum duritiam continet. l. seruus ea lege. ff. de seru. exportan. Quod etiam repetit in l. milites. nu. 7. C. de testa. milit. Id ipsum etiam censuerunt Alciatus nu. 4. & Carol. Ruin. notab. 4. in l. filius familiæ. §. Diui. ff. de lega. 1. atque Soci. luni. confi. 34. nu. 7. & 8. lib. 3. & confi. 49. lib. 3. Roland. à Valle confi. 56. nu. 11. lib. 1. Natta. confi. 52. nu. 11. & 20. Boscius in sua practica. tit. de bonorum publica. nu. 30. & nu. 41. Franc. Marzarius. in suo Epitome fidei commisso. q. 47. Idque etiam satis aperte comprehenditur ex Dyno & Alberico in l. 4. §. si ab ignoto. ff. de manumissio. & ex Bal. in l. quidam cum filium. ff. de hære. insti.

¶ In hac autem questione mihi videtur distinguendum esse, aut enim Maioratus ex Regia facultate institutus fuit. Aut institutus fuit absque Regia facultate. In primo casu dicendum est, clausulam huiusmodi in Maioratus institutione, apponi non posse. Cum enim in Regijs facultatibus expres-

De Hispanorum Primogenijs.

expresse disponatur, quod bona Maioratus, non nisi ex dictis tribus criminibus fisco adijci valeant, & quod ex illis criminibus publicari possint, & Maioratus institutor eius virtute Primogenium instituerit: consequens est, vt sub eisdem legibus, ac conditionibus Primogenium instituere teneatur. Nec aliquid eisdem aduersum disponere possit. Constat autē, quod si prædicta clausula in huiusmodi Maioratus apponeretur, bona Maioratus nullo pacto, etiam ex dictis criminibus fisco adijci possent, nec exceptioni Regiæ facultatis vnquam locus esset. Igitur dicendum est, eam clausulam in Primogenijs ex Regiæ facultate institutis, apponi non posse, nec appositam seruandam esse: cum in fraudem Fisci, & Regiæ facultatis appositæ censenda sit. Quod comprobari potest ex his quæ dixit Ripa in d. l. filius familias. §. Diui. nu. 42. ff. de lega. i. vbi per illum. tex. in illis verbis: *Nec fisco fraudi esse.* Inquit, quod quando constaret, q. testator in fraudē fisci prohibitionem fecisset, q. tunc bona prohibita alienari, venirent in fiscū propter fraudem. Idq. ad eō rationi conueniens est, vt vltiori comprobatione nō egeat: quāuis nihilominus semper in Maioratum institutionibus, quæ ex Regiæ facultate fiunt, ea clausula apponi solet. Quā nos etiā ex eorum institutione non reiiciemus: cum damnum asserre non possit.

¶ In secundo casu: quando, scilicet, Primogenium absq. Regiæ facultate ex sola legum Regiarum facultate instituitur, dicendum est, eam clausulam apponi posse: cum in bonis suis vnusquisq. eam legem apponere possit, vt illa in fiscum non deueniant, vt superius ostendimus. Nec militet ratio exceptionis Regiæ facultatis, de qua in casu præcedenti mentionem fecimus. Quod præsertim dicendum erit: si sequamur eam opin. quod scilicet, bona absq. Regiæ facultate expresse prohibita, alienari nō possint: etiam non appositæ prædictæ clausulæ ex criminibus læsæ Maiestatis Diuinæ, & humanæ, & etiam Sodomie, fisco adijci. Quam infra lib. 4. latissimè examinabimus. Tunc nanq. idem à fortiori in casu, de quo agimus, necessario dicendum foret.

¶ Similiter etiam controuerti posset: vtrum in Maioratus apponi possit clausula, q. bona eorundem Maioratum non valeant: etiam ex causa dotis, vel alimentorum, vel alijs similibus alienari: sed quia de his suis locis dicemus, idē ad alia, quæ his, quæ prædiximus, contigua sunt dicenda, transitum faciemus.

Summaria ex capite sequenti.

1. **C**onditio adiecta in Primogenio, vt successor teneatur contrahere matrimonium cum persona talis familie, vel cū persona certa: aliā successione priuatur, seruanda est.
2. Metu non potest, quis astringi ad matrimonium contrahendum.
3. **C**onditio contrahendi matrimonium cum certo genere personarum valet:

Præce-

- 4 Preceptum contrahendi cum certa persona per viam modi implendum est.
- 5 Preceptum de contrahendo cum certa persona: si honestè impleri non potest à Primogenio rejicitur.
- 6 Preceptum de contrahendo cum consanguinea intra quartum gradum sub poena privationis Maioratus, an valeat.
- 7 Preceptum de contrahendo cum consanguinea intra quartum gradum simpliciter factum in Primogenio instituto in ultima Voluntate, vel in contractu revocabili rejicitur, ita quam impossibile, etiam si sequatur dispensatio Pontificis.
- 8 Condicio de ducendo consanguineam in tertio, vel quarto gradu precedente Pontificis dispensatione servanda est.
- 9 Valet matrimonium inter consanguineos in tertio gradu, sub conditione, si Papa dispesaverit.
- 10 L. 14. tit. 4. part. 6. declaratur.
- 11 Impossibile de facto reputatur, quod Princeps facile non solet concedere.
- 12 Preceptum de contrahendo cum consanguinea in secundo gradu ab institutione Primogenii rejicitur.
- 13 De nuptijs cum viro, quæ mulier odio habuit, vel libere nõ elegit, tristis expectatur evectus.
- 14 Condicio, quod successor Primogenij contrahat cum aliqua, ea recusante habetur pro impleta.
- 15 Si mulier, cum qua astrictus est contrahere successor Primogenii, se celaverit, ne requiratur, habetur condicio pro impleta.
- 16 Successor Primogenii iussus, contrahere cum aliqua, si cum alia contrahat post delatam successionem, & ea defuncta illi, cum qua iussus fuerat, contrahat, non paret conditioni. Si verò tempore successionis sit defuncta, impletur condicio.
- 17 Si mulier, cum qua successor Maioratus contrahere astrictus est, cum alia contrahat, condicio habetur pro impleta.
- 18 Successore Maioratus requisito à sequenti: ut contrahat, cum qua iussus est, & nolente, defertur successio sequenti, nec primus poterit voluntatem mutare.
- 19 In Maioratu instituto in contractu irrevocabili, condicio non habetur pro impleta, si impedimento mulieris, cum qua debet contrahere successor, condicio deficiat.
- 20 Si Matrimonium impediatur, non à muliere, cui successor iussus sit contrahere, sed ab alio tertio, condicio non habetur pro impleta, sed ager successor ad interesse.
- 21 Nisi tertius non sit solvendo.
- 22 Vel nisi iuste à parente, vel ab alio tertio impedimentum illatum fuerit.
- 23 Condicio, quod quis accipiat aliquam, si ipse, vel mulier ante matrimonium moriantur, pro defecta habetur.
- 24 In Maioratu, preceptum de contrahendo in vim modi, morte mulieris, habetur pro impleto.
- 25 L. legatum. C. de condi. in ser. & l. 14. tit. 4. part. 6. declarantur.
- 26 Preceptum de contrahendo in Maioratu etiam in vim conditionis appositum, muliere moriente, habetur pro impleto.
- 27 An in Maioratu habeatur preceptum pro impleto, tertio iniuste impediète matrimonium.
- 28 Successor Maioratus prohibitus cum aliqua contrahere tenetur conditionem adimplere, alias successione privabitur.
- 29 Nisi mulier tempore matrimonii probatissimi generis, & opinionis reputetur, & defectus, qui postea compertus fuit, iuste potuit ignorari.
- 30 Ignorantia probabilis, & iusta, & precepto in vim modi adiecto.
- 31 Reputatio nobilitatis, & generis ad minus debet esse per decennium.
- 32 Nisi causetur quasi possessio ex actibus ex minore tempore.
- 33 In successore Maioratus minore, vel muliere cum aliqua contrahere prohibitus, facilius ignorantia toleratur.

De Hispanorum Primogenijs.

- 34 Iudicialis, & nimia inquisitio generis mulierum, quo ad hoc reprobatur.
 35 Præceptum successori Maioratus iniunctum, ut non possit contrahere, nisi arbitrio, vel cōsensu parentum, vel aliorum reicitur.
 36 Præceptum successori iniunctū de contrahēdo consilioparātum, vel aliorū adimplendū est.
 37 Etiam si ob requisitionem consilii matrimonium per aliquod tempus differatur.
 38 Nisi in casibus, ubi quis tenetur consilium requirere & sequi.
 39 Vel si periculum versaretur in requisitione consilii.
 40 Moriente eo, cuius arbitrio nuptiæ commissæ sunt conditio pro defectu habetur.
 41 In Maioratu si moritur, qui requirendus erat pro consilio contrahendo successor liber rea manet

De conditionibus, quæ in Primogenijs circa matrimonia successorum apponuntur.

CAPVT XIII.

T autem conditionum materiam, quam in capite præcedenti enarrate cepimus in hoc & sequenti capite prosequamur, superest, ut de eis conditionibus agamus, quæ in Primogenijs circa successorum matrimonia apponi solita sunt. Vidimus namq; lites innumeras super harum conditionum intellectu, atq; interpretatione. In primis autem illa celebris, atq; ardua quæstio tractāda se offert, vtrum. s. in Primogenijs adijcivaleat ea conditio, ut successor cōtrahere teneat matrimoniu cū persona talis familiæ, vel cū persona certâ, atq; definita: aliās Primogenij successiōe priuetur. In qua quæstione dicendū est huiusmodi conditionē validā esse: nā quamvis metu pænæ nō possit quis ad matrimoniu contrahendū astringi. l. Titia. ff. solu. matri. c. Gēma. de sponfal. spe tamen præmij, optimo iure potest ad matrimonium allici, atq; invitari. l. Titio centū. §. Titio centū. el. i. ff. de conditionibus, & demonstra. Per quē tex. in specie censuerunt Bar. & cōmuniter Scriben. ibidem, valere conditionem contrahendi cum certo genere personarum: quia ex hoc non censetur adempta facultas contrahendi licet ex parte restringatur. Quod etiam dixit Oldradus consil. 16. i. q. Felin. in. c. 1. nu. 23. de sponfal. Guillel. Benedict. in rep. c. Rainūtius. verbo. cuidā Petro tradiderunt. nu. 1. vsq; ad. 12. de testa. Pala. Ruui. in rep. c. per vestras, de dona. inter vir. & vxor. 3. notab. §. 21. num. 1. cum sequent. Rodericus Xua rez in. l. 1. tit. De los casamientos. lib. 3. fori. verfic. Quæro, primo. Scriben. communiter in. l. 1. C. de institu. & substi. D. Dida. de Couarru. in Epit. super. 4. par. 2. c. 3. §. 3. n. 6. cum seq. Emanuel A costa. in. l. cum tale. §. si arbitrato. ff. de condi & demonstra. 6. limita. num. 1. cum sequen. Alciat. in. d. l. Titia. in princip. ff. de verb. oblig. Socinus lunior in. l. stipulatio hoc modo concepta. n. 28. ff. codic. Idq; cōprobatur ex eo, quod habetur. Genes. 1. c. 28.

c. 28. vbi Isaac precepit Iacob filio suo, vt acciperet vxorē de filiabus Labā.

¶ Quod nedum in præcepto contrahendi cum certa persona per viā cō-
ditionis adiecto: sed etiam in eo, quod per viam modi adiectum est proce-
dit Oldrald. d. cōf. 16. Aret. in. l. si ita stipular⁹ fuero te fisti. §. si tibi nupsero.
ff. de ver. obli. Pala. Ruui. in. d. c. per vras. §. notab. §. 21. n. 3. & Illustr. D. Di-
da. de Couat. in Epitō. super. 4. c. 3. §. 3. n. 7. & 8. Quod ad Maioratus mēti-
tenendū est, quibus hæ, atq; similes leges in vim modj apponi solite sunt.

¶ Hæc tamen intelligenda sunt: dum modo præceptum hoc honestē im-
pleri possit, aliās conditio ipsa impossibilis de iure, atq; inhonesta esse iu-
dicatur. l. cum ita legatum. §. videamus. ff. de condi. & demonst. vbi condi-
tio ista rejicitur. sicut illa, quæ ad perpetuam viduitatē astringit. l. 2. C. de
indicta vidui. tollē. Imo rigidior videtur hæc conditio: quàm illa, qua sim-
pliciiter non contrahendi præceptum appositum est, vt optimē Iuriscōsul-
tus in. d. l. cum ita legatum considerat. & in. l. hoc modo. ff. cod. titu. Idque
declaran Oldrald. consi. 16. Fulgo. consi. 61. Alciat. consi. 53. nu. 17.

¶ Ex quibus decidi potest assidua quæstio: vtrum scilicet conditio de con-
trahendo cum consanguinea intra quartum gradum coniuncta Maiora-
tus successorī adiecta necessariō adimplenda sit. Videtur nanq; non posse
consanguineū, consanguineā propinquam honestē in vxorem accipere.
Ideoq; ex decisi. d. l. cū ita eam cōditionē esse rejiciendā. Quod dixit gl. in
l. 2. C. de institutio. & substi. vbi cōmuniter Scrib. id notant. & in. l. vter ex
fratribus, verb. *Consobrinam*. ff. de cond. insti. vbi Bar. Albe. & Cuma. Sigif-
mundus. consi. 16. num. 1. & quasi per totum consiliū, idq; apertius pro-
bat. l. 14. titu. 4. parti. 6.

¶ In hac autem quæstione mihi distinguendum videtur. Nam aut Maio-
ratus successorī factum fuit præceptum simpliciter de contrahendo cum
consanguinea. Aut factum fuit sibi præceptum de contrahendo cum ea,
præcedente Romani Pontificis dispensatione.

¶ In primo casu dicendum est, præceptum hoc simpliciter factum, impos-
sibile de iure iudicādū fore, atque idcirco ex Maioratus institutione, rejiciē-
dum esse. Cum enim inter eas personas matrimonium esse non valeat, ea
conditio veluti impossibilis de iure rejicienda erit. l. cōtinuus. §. cum quis.
ff. de verbo. obligatio. idque ex. l. 14. titu. 4. partit. 6. apertissimē probatur.
Nec oberit quòd ex dispensatione Romani Pontificis ea conditio purifi-
cari valeat, conditio nanq; secundū tēpus præsens accipienda erit, prout
in. d. §. cum quis decisiū est, quod Scriben. ibidem notant, idque sic resol-
uit Acosta in selectis conditio. lib. 1. ca. 8. nu. 14. sed quamuis vix iste doctis-
simus hoc constanter profiteatur, eius opinio mihi vera non videtur, imo
eius semper fui sententiæ, vt inter hunc casum & sequentem nulla disse-
rentia assignari valeat. Is nanq; qui cōsanguineæ præceptum iniunxit, vt

consan-

De Hispanorum Primogenijs.

- cōsanguineo nubat, id necessario præsupponit, vt ad hoc Romani Pōtificis dispensatio interueniat. Nec absq; illa matrimoniū contrahatur, cū ea conditio à iure insit. Et etiā ex natura actus proueniat, adeo vt etiā si omittatur pro expressa habenda sit. l. 1. & l. conditiones extrinsecus. ff. de cōd. & demonstra. l. continuus. §. cum ita. ff. de verb. obliga. idq; verissimū est. Nō enim potest in rectū sensum cadere q; diuersum sit dicere nubat Titia Se-
 10 cōsanguineo simpliciter, vel hoc adiecto, vt id fiat præcedere Romani Pontificis dispensatione, cum neq; aliter inter eos matrimoniū cōtrahi possit. Nec verisimile sit de matrimonio absq; dispensatione cōtracto, Ma-
 ioratus institutorem sensisse, eiusq; dispositio à iure & verisimilitudine in-
 terpretationē accipere debeat. Quibus nō obstat tex. in. d. §. cū quis, nā vel
 tex. ille loquitur in alia materia in qua conditio non inest à lege, vel ex na-
 tura actus, vel intelligendus est qñ dispensatio difficilime à Principe impē-
 trari posset. Atq; ex eo merito impossibilis reputaretur, prout ex. d. tex. cō-
 prehenditur ibi. *Et id quod nunc impossibile est, postea est possibile fieri*, idque
 glo. ibi verbo, *Sunt*, & communiter Scribentes ibidem, & in. lapud Iulia-
 num. §. constat. ff. de lega. 1. annotare solent.
- 8 ¶ In secūdo casu subdistinguedū erit, nā aut cōsanguinitatis impedimētū
 intra tertiu vel quartū gradū subsistit, aut intra secūdū gradum versatur.
 Si impedimentum ipsum solum tertij, vel quarti gradus cōsanguinitatis
 esse inueniatur, dicēdū est, cōditionem obseruādā esse. Nō autē ex ipso Ma-
 ioratu reijciendā, cū ea impossibilis à iure nō sit, præcedere summi Pōtificis
 dispensatione. Nec etiā de facto, cū id summi Pontifices assidue facere so-
 leant: ideoq; id impossibile non iudicatur ex decissione tex. in. d. §. constat
 vbi l. ass. n. 13. cum sequentibus, & cōmuniter Scrib. id notāt. tex. in. l. inter-
 cidit. ff. de cōd. & demōst. & in. l. quidā relegatus, vbi Soci. ff. de reb. dub.
 9 & in. l. 1. §. pmititur. ff. de aqua quotid. & csti. Decius & Cagno. in. l. ea quæ
 raro. ff. de reg. iu. & Soci. Iunior conf. 51. n. 10. libr. 1. Acoſta in. d. c. 8. n. 14. &
 alibi sæpè Scrib. quibus adijcitur illud, quod dixit Illustriss. D. Dida. de Cō-
 10 uarru. de sponsa. 2. p. c. 3. in prin. vbi inquit, valere matrimonium inter cō-
 sanguineos tertio cōsanguinitatis gradu coniūctos adiecta conditione
 si Papa dispensauerit, sicque limitandā est. d. l. 14. parti.
- 11 ¶ Si vero impedimentū in secūdo cōsanguinitatis gradu versetur, videtur
 dicēdū eam cōditionē reijciendā esse, cum eius gradus dispensatio difficil-
 me impetretur, atq; idcirco impossibilis censenda sit ex decif. tex. in. d. §. cō-
 stat. Sed adhuc dicendum erit, non esse eam conditionem reijciendā. Sed
 potius admittendam, cum ea conditio ad actum valde efficiēdum neces-
 saria sit. Nec iuris sed potius facti impossibilitatem, seu verius difficul-
 tatem contineat, prout optime explicauit Illustrissimus Dominus Dida-
 cus de Couarruias in Epitome de sponsali. 2. parte. ca. 3. in prin. num. 8.
 Atque

Atque Emanuel Acosta. in. d. cap. 8. nu. 14. Ideoque ipse Emanuel Acosta resoluit eam conditionem ex institutione reiiciendam non esse: sed potius sustinendam, vt institutio valida sit.

¶ Nec obstat si dicatur conditionem impossibilem de facto, dispositionem vitare ex decis. tex. in. l. cum hæres. §. 1. ff. de stat. libe. cum similibus. Nam ideo in ea lege dispositio vitatur: quia ex conditionis difficilime adiectione comprehenditur, disponentem nil agere voluisse, vt Iurisconsultus in eadē lege considerat ibi: *Quia nec animus dandę libertatis est.* In casu autē de quo agimus ex huius conditionis adiectione: nedū animus non instituendi, non comprehenditur. Imō enixior voluntas instituendi demonstratur: cum ad hoc vt conditio institutioni adiecta valeat Maioratus institutor adiiciat eam qualitatem, quod scilicet prius dispensatio à summo Pontifice ad contrahendum matrimonium impetretur. Ideoque, absurdum esset dicere, quod ex hac adiectione, quæ ad hoc vt dispositio, quæ alioqui non valeret, valida sit, adiecta fuit: dispositio ipsa subuertatur: prout optimè considerat Bald. in. l. 1. nu. 18. C. de insti. & substi. dicens, conditionem adiectam in institutione filij spurij: si Princeps eum legitimauerit, non esse ex institutione reiiciendam: quasi impossibilem: quia ea reiecta periret institutio. Quod etiam dixit Bartho. Soci. in. d. l. quidam relegatus. ff. de reb. dub. num. 11. Idque optimè comprobatur Emanuel Acosta. d. c. 8. num. 14.

¶ Sed quamuis hæc omnia ingeniosè dicta sint, forsāque Pontificum decisionibus, quæ eo tempore vigeant consideratis procedere possent. Hodie tamen nullo pacto admittenda erunt stante decisione Sacri Concilij Tridentini sessione. 24. De reformatione matrimonij. c. 5. ibi. In secundo gradu nunquam dispenseretur: nisi inter magnos Principes, atque ob publicam causam. Cum enim hodie iam ex dicto Canone præclusa sit Pontificibus via dispensandi in secundo gradu, conditio prædicta: nedum de facto: sed etiam de iure impossibilis iudicanda erit. Ideoque necessario erit ex institutione reiicienda. Propter quæ dubia vitanda consulimus Maioratum institutoribus: nè similes condiciones contrahendi cum consanguineis in suis Maioratus apponant. Nec etiam successores ad contrahendum: ^{etiam} non consanguineis astringant. Cum quamuis hoc vltimum iure, absque controuersia, permissum sit. Negari non possit: quin hæc conditio sit libertatis restrictiua, quæ in matrimonio præsertim non restricta: sed absoluta interuenire debet, experientiaque satis compertum sit, eas nuptias tristissimum euentum expectare, quæ cum eo viro celebrantur, quem mulier, vel odio habet, vel non ex libera voluntate elegit, vt colligitur ex tex. in cap. 2. & in cap. cum locum, & in ca.

Vv requisit

De Hispanorum Primogenijs.

requisivit desponsal. in quibus iuribus gloss. & Doctores id aduertunt, aduertitque gloss. in. cap. 1. & in ca. de illis. cl. 1. de desponsa. impub. Ioan. de Neuiza, qui plura refert in sua Sylua nupri. lib. 2. num. 114. Aymon Craue. consil. 190. num. 4.

14 ¶ Hoc autem obseruandum erit, quòd si Maioratus successor paratus sit contrahere cum ea vxore quam sibi eiusdem Maioratus institutor accipiendam præcepit, eaque illius nuptias recusët, seu alij nubat, conditio habebitur pro impleta. l. 1. C. de insti. & substi. ibi. *Aur. Anthylli filio recusante matrimonium impeditum sit.* Per quem tex. dicunt. Barto. Bald. Paul. Alexand. Iass. Deci. & communiter Scrib. ibidem quòd conditio mixta, cuius implementum pendet, ex voluntate alterius, ex institutis, veluti conditio contrahendi habetur pro impleta: quando impeditur ex facto illius tertij, cuius etiam voluntate pendet eius implementum. ex. l. 14. titu. 4. part. 6. Quod etiam Scrib. per tex. in. d. l. 1. passim annotare solent. Quos recensere non libet, cum legum decisiones ad id clarissimas habeamus. Ideoque is, qui ex Maioratus institutoris præcepto aliquam mulierem accipere astrictus est solet requirere illam, vt cum illo contrahat: illa autem id facere recusante liberè cum qua voluerit absque pena priuationis Maioratus contrahere poterit. Quod pluries & consului, & obseruatum ab alijs vidi.

15 ¶ Quod si ea cū qua Maioratus successor contrahere astrictus est, data opera se cōclauerit, vt requisitio sibi non fiat, ac conditionis ad implementū impediatur, tūc etiam dicitur per eam steterisse, quo minus matrimoniū contraheretur, poteritq; Maioratus successor impune cū qua voluerit cōtrahere. Idq; cōprehenditur ex his, quæ dixit Cum. in. l. 3. ff. de condi. insti. sequiturque expresse Emanuel Acosta. in rep. l. cum tale. §. si arbitratu. ff. de condi. & demonstra. 6. limita. n. 15. Quod mihi probbaile videtur: hoc tamen obseruato, vt prius Maioratus successor prædictā testationē ex præcepto iudicis apud domum illius mulieris, cū qua contrahere iussus erat faciat, eiusq; familiaribus, atq; cōsanguineis in sinuet: ita vt ei placitatio apertior efficiatur. iuxta tradita in. l. 4. §. Prætor ait. ff. de damno. infecto.

16 ¶ Si verò Maioratus successor, qui Seiam accipere iussus fuerat cum alia contraxerit posteaquē prima vxore defuncta Seia accipere velit, conditioni parere non videbitur: imò ea ex voluntate institutoris defecta censenda erit. l. hæc cōditio. in princ. ff. de conditio. & demonstra. l. hoc genus, vbi gl. ff. eod. & vtrobiq; per Scrib. Emanuel Acosta. in. d. l. cū tale. §. si arbitratu. ff. de condi. & demonstra. limita. 6. nu. 3. Quod probabile mihi videtur: dum modo tēpore delatæ successione, vel post illam delatam, cū alia aduersus institutoris Maioratus voluntatem contrahat, non enim à Maioratus

ratus successione excludendus erit, ex eo, q̄ antea cum alia contraxerit: si tempore delatæ successione iam prima mulier defuncta sit: cū conditiones semper tempus mortis præcedentis possessoris, atque delatæ successione respiciant. l. interuenit. ff. de legat. præstan. ibi. *Et placet sufficere in ea necessitudine tunc esse: cū dies legati cesserit.* Idq̄; etiam Soci. & ceteri. Scrib. in. l. si cognatis. ff. de reb. dub. communiter annotare solēt. Quod præsertim in Maioratus successione dicendum erit. Cuius successio impendenti esse non potest: sed illico in sequentē transire debet. l. fin. cum similib. ff. cōmunia prædi. iunctis his quæ supra. lib. l. c. 13. n. 36. & 37. citauimus: & infra lib. 3. cap. 10, latissimè dicemus.

¶ Quod si post delatā successione Seia quā Maioratus successor accipere 17
astrictus erat cum alio cōtrahat cōditio p̄ impleta habebitur ex. decis. tex. in. d. l. i. C. de insti. & substi. Adeo, vt priori marito defuncto Maiorat⁹ successor eam accipere nō teneatur. Cū Maioratus institutor de primis nuptijs sensisse cēsend⁹ sit. Quod Bal. in. d. l. i. n. 32. palā p̄fitetur. Idq̄; sequutus fuit Imola. in. l. in testamēto. la. 2. ad fin. ff. de cōdi. & demonstra. vbi Soci. nu. 11. id ipsum sequitur. Idq̄; in hac specie verum esse proficitur Emanuel Acosta. in. d. rep. l. cum. tale. §. si arbitrato. 6. limita. nu. 4.

¶ Si verò Maioratus successor à sequēti requisitus respōdeat se nolle Seiam 18
vxoꝛē ducere, statim sequēti successorī Maiorat⁹ successio defert: adeo vt si prim⁹ successor mutata priori volūate velit Seia accipere, à sequēti successore Maiorat⁹ successio auocāda nō sit. Quod p̄bari videtur ex tex. in. l. pater Seuerinam in princ. ff. de condi. & demonstra. vbi cōditio: si nō nupserit, interpretatur. i. si nubere noluerit. Idq̄; clari⁹ explicat Aret. cōf. 67 nu. 5. vers. Ex quo tex. clare sumitur, atq̄; in specie, de qua agimus ingenio sē probat alia in idem adducens Emanuel Acosta. d. 6. limita. nu. 9. Cuius opinio libenter assentimur. Ne Maioratus successio impendenti aduersus communes iuris regulas esse dicatur.

¶ Quæ omnia in dispositione Maioratus ex vltima volūate instituti pro- 19
cedūt. In Maioratu autē ex cōtractu irrevocabili instituto cōditio nō habebitur p̄ impleta, etiā si ex impedimento illius mulieris cū qua Maiorat⁹ successor cōtrahere astrictus erat, deficiat. Id nanq̄, quod extraordinario quodā iure in vltimis volūatib⁹ ex decis. tex. in. d. l. i. C. de insti. & substi. In troductū est, nō est facilē ad cōtractus protrahendū. Idq̄; in eadē. l. cōmuniter Scri. censuerūt: prout ibidē testantur Alex. n. 10. Corne⁹. n. 4. col. pen. & fin. l. ass. n. 6. Soci. in. l. in testamēto. ff. de cōdi. & demonstra. n. 10. & Aret. cōf. 121. col. 2. n. 3. Greg. Lopez in. l. 14. ti. 4. par. 6. in gl. verbo. *E no se le embargara.* Atq̄; Emanuel Acosta in. d. l. cū tale. §. si quis arbitrato. limita. 3. n. 18. tametsi plures ex Scrib. quos ipse nūcupatim refert in cōtrariā sentētiā

Vv 2 inclinent.

De Hispanorum Primogenijs.

inclinēt. Quorū opi. aduersus cōmunē nō modicā æquitatē presē fert, for-
sanq; in Primogeniorū in contractu institutorū successione, ex disponētis
presūpta volūtate, admittere ex his, quæ infra isto. c. n. 26. cū seq. dicemus.

- 20 ¶ Quamuis cōmunis opi. iuris rigore cōsiderato, probabilior esse appareat.
¶ Sed si nō ab ipsa muliere, cū qua Maioratus successor cōtrahere astrictus
est, sed ab alio tertio matrimoniū impeditū sit, cōditio p. defecta, nō autē
p. impleta habēda erit, quoties nanq; cōditio mixta deficit ex tertij impe-
dimēto, cōditio ipsa p. defecta, nō autē p. impleta habēda est. Sed Maioratus
successori prastāda est actio ad interesse aduersus tertium impediētē. l. inde
Neratus. §. idē Iulianus. ff. ad leg. Aquil. gl. ordi. verbo. *manifestū*. in. d. l. i. C.
de institutio. & substi. vbi Bar. Pau. Alex. Iass. Deci. & cōmuniter Scrib. id
notant, idque ab Scrib. in. l. iure civili. ff. de condi. & demonstra. & in. l. in
iure civili. ff. de regulis iuris, communiter annotari solitum est. De quo ta-
men dicendum erit: prout infra isto. cap. num. 27. dicemus.

- 21 ¶ Hoc autem intelligendum est: quando is tertius, qui matrimonio con-
trahendo impedimentū intulit, soluendo est. Si verō is soluendo nō sit, con-
ditio nō pro defecta: sed pro impleta necessariō habenda erit. Aliās nanq;
Maioratus successor absq; culpa sua omni Maioratus emolumento priua-
retur, quod nimis absurdū futurū esset. l. Titio centū. §. fina. ff. de condi. &
de monstra. l. fina. in princip. ff. de eo, per quem factum erit. Per quæ iura
id in specie not. gloss. verb. *Manifestum* in. d. l. i. C. de institutio. & substi.
Quam ibidem Bartol. num. 1. Paul. num. 5. Alexand. nu. 3. Corne. num. 4.
Deci. num. 11. & communiter Scrib. sequuntur, idque etiam communiter
Scrib. in. l. in testamento. la. 2. ff. de condi. & demonstra. annotare solent.

- 22 ¶ Similiter etiam hoc intelligendum est: quando impedimentum à ter-
tio iniuste illatum fuit: secus autem si iuste. Cū enim contra eum, qui
iuste impedimentum intulit, nulla actio ad interesse dari possit: conse-
quens est, vt conditio potiori ratione pro impleta habenda sit: quam vbi
nascitur actio, & is, contra quem nascitur, soluendo non est. Quod pro-
batur ex tex. in. l. si Titius statuas. ff. de condi. & demonstra. Per quem tex.
id notant Bartol. nu. 1. Bald. nu. 9. Paul. num. 5. Corn. nu. 4. Alexand. nu. 3.
Iass. nu. 9. Deci. nu. 11. & communiter Scrib. in. l. i. C. de insti. & substi. gloss.
& Scribent. in. d. l. in testamento. ff. de condi. & demonstra. & in. d. l.
inde Neratus. §. idem Iulianus. ff. ad leg. Aquil. Idque magis in specie dixit.
Bald. in. d. l. i. num. 9. vbi inquit, quod si filia familiā aliquid relictum fue-
rit: si Titio nubat, ipsaque parata sit Titio nubere: à parente tamen im-
pediatur, filia debeat consequi relictum: ac si conditio verē impleta fuis-
set, ex eo, quod indecens esset sibi absque parentis voluntate nubere, pa-
rentisq; honestē prætendere posset suo arbitrio, filiam matrimonio col-
locare:

locare. Quod etiam not. Bertrand. consil. 148. num. 10. lib. 1. Cuius dictum refert & sequitur. D. Didac. de Couarru. in Epitom. super. 4. 2. part. c. 3. 5. 8. nu. 2. Idque verum ac probabile mihi videtur.

¶ Si verò mulier, cum qua Maioratus successor contrahere iussus erat, vel ipse Maioratus successor ante contractum matrimoniū moriatur, dicendum videt, conditionē non pro impleta: sed pro defecta habendam esse, ipsumque à Maioratus successione excludendum. Quod probatur ex tex. in l. legatum. C. de condi. insert. ibi. *Cum mortuo filio prius quam matrimoniū cum eo contraheres, conditio defecerit, nulla ratione deberi tibi existimas.* Per quem tex. dixerunt communiter Scrib. ibidem, quod si conditio mixta deficiat morte illius in cuius persona debet impleri, deficit etiam legatum. Quod etiā gl. & Scrib. communiter in. d. l. 1. C. de insti. & substi. & in. d. l. in testamēto. ff. de condi. & demonstra. verum esse profitentur, idque apertissimè disponit. l. 14. titu. 4. part. 6. ibi. *Si acceperit, que la muger se muera o a quel con quien la mandava casar ante que se cumpla la condicion es non vale el establecimiento o la manda, que as si fuesse fecha.* Quod esset notabile: si verum foret, ex eo, quod plures Maioratum successores absque culpa sua à Maioratum successione excluderentur.

¶ Sed hæc etiam in Maioratum successoribus exactius consideranda sunt: cum enim contrahendi præceptū, ut plurimum in Maioratum institutione non propriam, nec veram conditionem: sed modum tantum inducat, dicendum est, ex morte illius personæ, cum qua matrimonium contrahendum erat, modum ipsum non defectum: sed adimpletum censendum esse. Quamvis enim verum sit, quod conditio casu fortuito deficiens, pro impleta habenda non sit, ut in prædictis iuribus probatur. Modus tamen cuius implementum casu fortuito defecit, pro impleto habendus est. Nec in hoc casu ex non implemento, Maioratus successor, eiusdem Maioratus successione privandus erit. Sicque dicta lex legatum. & d. l. 14. partitarum intelligenda sunt. Idque probatur ex. l. si Titio. vbi Bartol. & Scribent. id not. ff. de lega. 1. l. Lucius. §. quisquis. ff. de lega. 3. l. si quis eum. ff. de condi. & demonstra. cum similibus. Sicque illam legem legatum intelligendam esse profitentur. gloss. verb. *Manifestum*, & Bartol. num. 1. Bald. num. 7. Paul. nu. 6. Corn. nu. 4. Alex. nu. 5. Iass. nu. 9. & communiter Scrib. in. d. l. 1. C. de insti. & substi. & in. d. l. legatum vbi rationem differentiarum inter modum, & conditionem assignant.

¶ Imò quamvis contrahendi præceptum: nedum in vim modi: sed conditionis in Maioratus institutione appositum esset, adhuc existimarem, dicendum esse, ex morte mulieris, cum qua Maioratus successor contrahere strictus erat, non esse eundem successorem privandum Maioratus

De Hispanorum Primogenijs.

tus successione. Cum ut plurimum solent Maioratum institutores adeo-
rundem successionem agnatos, vel cognatos masculos proximiores vo-
care, pro agnationis, seu proprię familię conseruatione, ut est notissimū.
Et quamuis eis contrahendi cum aliqua muliere proprię familię præce-
ptum iniungant, non id ea mente verisimiliter efficiunt, ut ea muliere
deficiente, non essent eidem agnato, vel cognato masculino proximiori Ma-
ioratus successionem relicturi: sed ut ea muliere extante, utrisque consula-
tur. Ea verò deficiente, nihilominus agnatus, vel cognatus masculus pro-
ximior succedat: alias nanque proximior successor atque primo loco vo-
catus, Maioratus successionē absque culpa sua priuaretur, & successio
Maioratus ad remotiorem cognatum, vel agnatum aduersus eiusdem
institutoris voluntatem deuolueretur. Quod nullo pacto in rectum sen-
sum cadere posset: & quamuis ratio hæc adeò vrgens sit, ut ea sola ad hoc
constanter asserendum sufficeret, comprobatur ex eo, quod defectus con-
ditionis nunquam vitat dispositionem: quando verisimiliter disponens,
legatum esset: etiā in defecta conditione relicturus, quæ regula compræ-
henditur ex tex. in l. cum tale. §. falsam causam. ff. de condi. & demonstra-
t. ibi *Si probetur aliàs legaturum non fuisse.* Idque in specie dixit gloss. in l. quæ
lib. conditione. §. quoties. ff. de condi. insti. verbo. *defectus.* ibi. *vel hic erat a-*
liàs relicturus. gloss. consimilis in d. l. i. C. de insti. & substi. verb. *Manifestum.*
Quod ex dictis glossis sequuntur Ang. & Rapha. Fulgo. in d. l. i. Quorum
dicta sequuntur ibidem Corne. num. 3. Alex. nu. 1. Ias. num. 7. & commu-
niter. Scrib. Idque verisimilimum mihi videtur, ex institutoris Maioratus
voluntate, quæ primum locum in omnium dispositionum interpretatio-
ne, obtinere debet. l. in conditionibus cum similib. ff. de condi. & demon-
stra. Ex quo cessat apertissimè difficultas, quæ ex dicta. l. legatum, in Ma-
ioratum successionē contingere potest. Quod etiam ad id, quod supe-
rius diximus de impedimento, à tertio, nè matrimonium contrahere-
tur illato satis conducere poterit. Ex eadem nanque ratione videtur
probabiliter dici posse, quod quamuis impediens, iniuste impedi-
mentum inferat, atque soluendo sit, conditio pro impleta habenda sit, vel
defectus conditionis non sit considerandus: nè Maioratus successio, ad
aliud aduersus institutoris voluntatem pertranseat, auferaturque ab illo,
cui verisimiliter in eum casum Maioratus institutor eius successionem
fuisse relicturus. Quod tanquā summe notabile, perpetuè memorię cō-
mendandum erit. Et hæc de hac quæstione, quæ frequens, & assiduā est
dixisse sufficiat.

28 Sed controuerti etiam solet quid dicendum sit: quando Maioratus in-
stitutor successoribus inhiuit: nè cum quadam persona certa, ac diffi-
nita, vel

nita, vel cum personis alicuius familiae, vel certi generis, seu qualitatis matrimonium contrahant. In qua quaestione, dicendum est, huiusmodi praeceptum precise seruandum esse: alias autem successores Maioratus successione priuandos. Quod probatur ex tex. in. l. hoc modo. ff. de condi. & demonstratio. & in. l. hoc genus. ff. eod. Non enim ex hoc praecepto dicitur induci viduitas. Cum Maioratus successor honeste cum alijs contrahere possit. l. cum ita legatum. in princip. ff. de condi. & demonstra. Facitque illud, quod habetur Genesi 28. vbi Isaac praecepit filio suo Iacob, vt non acciperet uxorem de genere Chanaan. Idque apud omnes Scribent. compertissimum est: adeo, vt nulla quo ad hoc superesse possit dubitandi occasio: quod iunctis his, quae statim dicentur summè notandum erit, ad plures Maioratus, quibus cautum est, quod successores contrahere debeant cum personis generis vndiquaque probatissimi, vel nobilibus, nec contrahere, possint cū personis, quae ex genere Iudaeorum, vel Saracenorum, vel etiam conuersorum descendant. Super quorum Maioratum successione plures lites exortas fuisse satis compertum est.

In hac autem re sciendum est, quod si mulier, cū qua Maioratus successor in casu, de quo agimus contraxit, communiter probatissimi, seu nobilis generis tempore contractus matrimonij habita sit, seu probabiliter alias eius defectus ignorari potuit, temporeque contractus matrimonij ad id sciendum successor ipse debitam diligentiam adhibuit: postea autem compertum sit eam mulierem verè ex genere Iudaeorum, Saracenorum, vel conuersorum procedere, vel ignobilem, atque plebeiam esse: dicendum erit, successorem non esse Maioratus successione priuandum. Quod probatur ex tex. in. l. si quis patrem. ff. ad Macedo. vbi disponitur, qd si quis pecuniam mutuam dedit filio familiars, qui communi aestimatione sui iuris habebatur, habebit actionem aduersus illum, ac si vere sui iuris exstitisset. Cessatque in ea specie Macedonianum senatusconsultū. Quamuis enim is, qui cum alio contrahit, teneatur diligenter illius condiciones, atque qualitates inquirere. l. qui cum alio. ff. de regulis iuris.

Illud tamen fallit ex illius tex. decisione quando ignorantia esset mulieris probabilis, & iusta. Ex ea namq; contrahens excusaretur. Facit tex. in. l. miles. s. mulier. ff. ad leg. Iul. de adulter. l. Barbarius Philippus. ff. de offi. Prato. Perque iura id in specie dixit Alex. cōf. 60. n. 2. lib. 5. l. ass. in. l. est receptum. nu. 9. ff. de iurisdictione omni. Iudi. Deci. in. l. si emancipati. nu. 4. C. de colla. glo. ordina. in. l. qui cum alio. ff. de regul. iur. vbi Deci. nu. 3. Et Cagnol. n. 15. id ipsum profitentur. Quodeo praeipue afferendum erit, qd huiusmodi praecepta in vim modi potius: quam conditionis à Maioratum institutoribus iniungi soleat. Iniustissimū namq; esset, vt Maioratus successor re

De Hispanorum Primogenijs.

rum ipsius Maioratus dominio, quod iam acquisierat absque culpa sua priuaretur. In propria autem, ac vera conditione forsitan hoc non tam clare procederet: cum ea formam inducat, sitque specificè: non autem per acquisitionem ad implenda. l. Maius & l. qui hæredi. ff. de condi. & demonstra. tex. in Authen. matri, & auiæ, ubi Bal. & communiter Scribent. id not. C. quando mulier tutel. offic. fung. possit.

¶ Hoc autem intelligendum est: quando quis fuit in hac communi reputatione nobilitatis, vel generis puritatis per decennium. Reputatio namque minoris temporis ad id non sufficit: prout dixit Bald. in l. 2. num. 5. C. si aduersus rem iudi. ubi sic limitat, & intelligit d. l. si quis patrem, & alia iura, quæ superius adduximus. Idem. Bal. in l. si post mortem in fin. princip. ff. de adoptio. l. ass. in d. l. est receptum. num. 10.

¶ Sed quauis hæc limitatio à pluribus probetur: Deci. tamen in d. l. emancipati. nu. 4. contra illam insistit: dicens, quod si quis in quasi possessione, ac communi reputatione sui iuris existat, ex aliquo actu ex illis, ad quos non facile is, qui est filius familiæ solet admitteri, ex quibus quasi possessio acquiritur, habebit locum. reg. d. l. si quis patrem. ff. ad Macedo. Absque eo, quod tempus decem annorum transactum sit, quod ex pluribus, quæ apud ipsum videri poterunt comprobantur. Idque probabile mihi videtur: dummodo actus, ex quibus quasi possessio, ac communis reputatio acquisita est, sint ex his, quæ à communiter accidentibus eius naturæ sunt, ut ex eis posset Maioratus possessor, seu successor probabilem ignorantiam contrariæ qualitatis ostendere.

¶ Illud autem animaduertendum est, in minore hoc facilius admittendum esse. Is namque potiori ratione, ab huiusmodi negligentia ex causandus erit. Quod in d. l. si quis patrem a pertissimè probatur. ibi. *Sed minori causa cognita à Pretore succurrendum.* Idque ipsum in muliere, quæ in Maioratu successit dicendum videtur ex decis. tex. in l. fina. ff. qui per. tuto. ibi. *Quod eiusmodi facta dijudicare, atque ex-um are virilis animi est.* Quauis id in muliere non tam clare procedat: put optimè considerat Cagnol. in d. l. qui cum alio. nu. 20. Quæ omnia cum casus cõtingerit, exactius examinanda erunt: propter Maioratus institutoris enixam voluntatem, quæ ex prædicta clausula voluisse credendus est: nè Maioratus successio ad personas generis infecti deuolueretur. Cuius voluntati omnia, quæ prædiximus aduersari constat: quauis ex æquitate admittenda videantur.

¶ Vidimus autem aliquos ex successoribus Maioratum, quibus prædicta clausula adiecta erat, ante contractum matrimonium de genere mulierum cum quibus contrahere volebant iudicialiter inquirere, & de qualitatibus illarum amplissimas probationes ad perpetuam rei memoriam coram iudice illius loci, à quo mulieris origo pendebat facere. Sed quamvis forsitan id utile esse, possit huiusmodi nimiam, vel extraordinariam

riam diligentiam non probamus, nè ex ea vel dolus præsumatur, vel successoribus occasio litium præstetur præsertim cum ad hoc, vt huiusmodi probationes iudiciales valide essent, debuissent citato proximiori successore fieri. Conueniens tamen erit, vt extra iudicium Maioratus successor diligentem inquisitionem qualitatum mulieris faciat. Ita vt vel ipse non circumueniatur vel quamuis hoc sibi acciderit possit de huiusmodi diligentijs: quando id in iudicium deductum fuerit iudicialiter constare.

¶ Sed dubitari etiam solet vtrum Maioratus institutor possit Maioratus institutioni eam legem, seu conditionem adijcere, vt successores teneantur matrimonium contrahere arbitrio parentum, vel fratrum vel tutorum suorum, vel de eorum, vel alterius consilio: aliàs Maioratus successione priuentur. Quam clausulam sæpius in Hispanorum Primogenijs appositam vidimus. In qua quæstione iuxta communes ac receptissimas Iurisconsultorum sententias, & quæ frequenter in forensibus controuersijs admitti solent, distinguendū est. Aut enim Maioratus institutor præcepit, vt successores matrimoniū non possent contrahere: nisi de arbitrio, voluntate, seu consensu parentum, vel aliorum, vel de eorum consilio.

¶ In primo casu dicendū est huiusmodi conditionem tanquā matrimonij impediuiā, & libertati eiusdem matrimonij contrariā, ex ipso Maioratu reiiciendam esse iuxta distinctiones, quas in capite præcedenti tradidimus. Quod probatur ex tē. in. l. cum tale. §. si arbitrato. ff. de conditio. & demonstra. & in. l. filia mea. ff. eod. & in. l. turpia. ff. de lega. 1. Idque verum est, siue conditio ad arbitrium boni viri siue ad liberam voluntatem referatur, siue etiam in arbitrium parentis, siue alterius conditio ipsa apposita fuerit: prout Doctores communiter in prædictis locis testantur, & satis eleganter, atq; ingeniosè ex pluribus probat Emanuel Acoſta in repe. d. l. cū tale. §. si arbitrato vltima amplia. n. 2. cū seq. & n. 13. cū seq. vbi circa hæc, & alia, quæ hic adduci possent materiam istam copiosimè enarrauit.

¶ In secundo casu dicendum est: consilij conditionem necessariò ad implendam esse: aliàs successorem Maioratus successione priuandum. Cum enim consilij præceptum honestum sit, nec necessariò à Maioratus successore sequi debeat: sed consilio solum requisito cum qua voluerit liberè contrahere possit: consequens est, vt ex ipsa Maioratus institutione reiiciendum non sit. Quod in specie dixit Cinus. in. d. l. cum tale. §. si arbitrato. ff. de condi. & demonstra. & post antiquos etiam censuerunt Paul. in. d. l. turpia. §. si Titia. n. 3. ff. de lega. 1. & Alex. in princ. eiusdem leg. num. 7. & laſſ. ibidem. num. 4. Ioan. de Ana. consil. 13. num. 2. 3. & 4. Felin. in. cap. ex part. de consti. col. 2. num. 1. Pala. Ruui. in repe. cap. per vestras. §. 32. nu. 8. Roderi. Xuares. in. l. 2. titul. De los casamientos. li. 3. Forol. fol. 69.

De Hispanorum Primogenijs.

versic. Sed tene menti. Deci. in. ca. si pro debilitate. de officio de lega. nu. 9. Guillem. Benedict. in rep. c. Rainūtius. de testam. verb. qui cum alia matrimonio contrahens. nu. 88. Aymon Craue. qui optimè loquitur in proposito conf. i. nu. 3. vbi hanc communem opinionem esse proficitur.

37 ¶ Cui communi opinioni non obstat, quod saltem per aliquod tempus ex hac obligatione consilij requirendi, posset matrimonium impediri. Nam quamuis conditio matrimonij impeditiua: tanquam turpis, & impeditiua matrimonij à iure rejiciatur. Non tamen rejicitur illa, per quam matrimonium ipsum per aliquod tempus differtur. l. cum tale. §. Mauix. ff. de condi. & demonstra. l. sed si hoc. §. fina. ff. eod. l. Theopompus vbi prædicta conclusio apertius probatur. ff. de dote prælega. Præsertim cum hæc dilatio inducta sit ob petendum consilium ad hoc, vt matrimonium melius contrahatur. Quod nedum non est contrarium matrimonio: sed eidem conueniens. l. vidua. & l. in copulandis. C. de nuptijs. Quæ opinio tanquam communis, & satis probabilis sequenda erit: quamuis contrariam opi. imò, quod hæc conditio: etiam tanquam turpis, & inhonestæ, libertatisque matrimonij impeditiua rejicienda sit, cōstanter defendat Emanuel Acosta. in rep. d. l. cum tale. si arbitriu. vbi alios idem sentientes refert. Cuius fundamenta cum casus contigerit consideranda sunt, quamuis ex eis non sit à communi opi. recedendum.

38 ¶ Hæc tamen communis opinio. proculdubio limitanda est in omnibus casibus, in quibus non solum quis tenetur consilium requirere: sed illud etiam sequi: in illis namque conditio ista rejicitur qui casus comprehendere poterunt ex his, quæ notant Bartol. in. l. 1. si plures. ff. de exercito. & Abb. in. d. capitul. ex parte de constit. & in capitul. cum in veteri de electio, & alibi sæpè Scribent. Sicque hanc communem resolutionem limitauit. Roderi. X Suarez in lectura. d. l. 2. titul. *De los casamientos*. lib. 3. Fori. dicto fol. 69. colum. 2.

39 ¶ Similiter etiam limitari posset vbiunque magnum periculum verisimiliter in consilij requisitione aded, vt ex hoc non solum videatur matrimonij libertas per tempus impedita: sed veriùs omnino sublata: tunc namque ea conditio ex institutione rejicienda erit. Quod dixit Abb. in. d. cap. ex parte. nu. 4. de consti. Cuius dictum refert, & sequitur Feli. ibidem num. 1. colum. 3. versic. recipit prædicta conclusio. vbi plura in huius dicti probationem adducit, quæ apud ipsum videri poterunt. Quæ limitatio in Maioribus præsertim admittenda erit, ex his, quæ in sequenti quæstione dicemus. Ita tamen, vt non temere & ex quacunque periculi suspicionem, & quæ facile cessare, vel amoueri possit, à regula, quæ ex communi opinio. comprehenditur, recedatur.

¶ Sed

¶ Sed dubitari solet, vtrum mortua ea persona cuius cōsiliū Maioratus possessor in matrimonio contrahendo requirere tenetur, ipse Maioratus successor, à cōsilio requirendo liber remaneat: an ex eo, ipsius vocatio cesset Maioratusq; successio ad sequentem vocatum transire debeat. Qua in re, prima facie dicendum videtur, in casu de quo agimus vocationem cessare, Maioratusque successione in sequentem vocatum transire. Quod probatur ex tex. in. l. cum tale. §. si arbitrato. ff. de condi. & demonstra. vbi disponitur, quòd si decedat persona cuius arbitratui nuptiæ cōmissæ sunt, legatum non cessat: quia conditio pro nihilo est, ex quo tex. probatur, qd si conditio valida esset, mortuo Titio defecta censeretur. Idq; ex illo tex. deduxit primus Alexand. in. d. l. turpia. in princip. ff. de lega. i. nu. 7. vbi ex hoc inquit quòd mortuo illo, cuius cōsilio nuptiæ commissæ sunt, conditio defecta censenda erit. Cuius dictum sequitur, eo tamen tacito Felin. in. d. c. ex part. nu. i. col. 2. vbi Deci. nu. 4. ad fin. idq; sequitur etiam Roderic. Xuar. d. fol. 69. col. i.

¶ Sed quamvis hæc opi. simpliciter sumpta vera sit. In Hispania tamen Primogenijs admitti non potest, ex rationibus, quas supra. isto. c. nu. 26. adduximus, respondentibus ad tex. in. l. legatum. C. de condi. in ser. vbi probatur, quòd conditio mixta defecit morte illius in cuius persona implenda erat. Non enim illa, nec ista regula in his Primogenijs procedere poterunt: cum in eis hæc leges, seu præcepta potius in vim modi: quàm conditionis apponantur. Et etiam verisimiliter Primogenij institutor eius successione, eidem successori in casu de quo agimus, esset relicturus.

Summaria ex capite sequenti.

- 1 **I**N Hispania ex antiqua consuetudine, Primogeniti Maioratum successores in signia propria familie deferunt.
- 2 In Gallia soli Primogeniti familie arma simplicia deferunt.
- 3 Primogenitus nomine institutoris nominandus est.
- 4 Reges Hispanie armorum delationem seruant, & nullo cognomine nominantur.
- 5 Ex nomine & insigniis memoria agnationis & cognationis conservatur.
- 6 Armorum delatio memoriam testatoris conservat.
- 7 Ex conditione à testatore adiecta, ut successores nomen, & arma propria familie deferant, censentur bona Maioratus subiecta: etsi aliter id non expresserit.
- 8 Vtrum ex conditione delationis armorum, formine proximiores propter masculos remotiores censantur exclusæ.
- 9 In Hispania ex conditione armorum delationis coniectura agnationis non inducitur.
- 10 Conditiones nominis, & armorum delationis præcise sunt à successoribus Maioratum seruandæ.
- 11 Vtrum, ante implementum conditionis nominis & armorum delationis dominium, & possessio transferantur.
- 12 In Primogenijs Hispanie ante implementum conditionis delationis nominis, & armorum dominium, & possessio transfertur: nisi contrarium expresserit institutor.

Successor

De Hispanorum Primogenijs.

- 13 Successor Maioratus qualiter ad delationem nominis, & armorum astringendus sit.
- 14 Auth. hoc amplius. C. de fideicommiss. declaratur.
- 15 Adiecto grauamine heredi, vt aliquid impleat: si monitus intra annum adimplere neglexerit, hereditate priuatur, licet commodum heredi non sequatur.
- 16 L. non oportet. ff. de his quib. vt indig. declaratur.
- 17 Grauiamen delationis nominis, & armorum in vtilitatem omnium successorum tendit.
- 18 Auth. hoc amplius. C. de fideicommiss. etiam in prelegato locum habet.
- 19 Quando lapsa termino imponitur pena priuationis, vel similis, iudex etiam ex causa non potest terminum restringere.
- 20 Preceptum delationis armorum in Maioratu in vim conditionis factum in vltima voluntate quam primum possit successor implendum est: nec expectatur annus, nec admittitur mora purgatio.
- 21 Id precipue: si absque causa precepto contraueniatur.
- 22 Auth. hoc amplius. C. de fideicommiss. intelligenda est in iure iam quaesito, nō in querēdo.
- 23 Preceptum delationis nominis, & armorū in vim modi adiectum in testamento, implendum est à successore quā primum possit, & requisitus nō implet successione priuatur.
- 24 Idem si in contractu Maioratus, illud onus fuerit adiunctum.
- 25 Preceptum delationis nominis, & armorum seruandum est in Maioratu si nomen, & arma honesta sint: aliā non.
- 26 Non potest quis succedere in duobus Maioratibus, in quorum altero contineatur preceptum deferendi arma, & nomen familiae: sine mixtura aliorum. Et in altero cōtineatur preceptum simplex nominis, & armorum delationis.
- 27 In compatible omnia sunt contraria.
- 28 An successor in duobus Maioratibus, quorum quilibet delationem armorum simpliciter contineat, in vtroque succedat.
- 29 Ex immixtione nominis, & armorum, testatoris familia confunditur.
- 30 Preceptum delationis nominis, & armorum simpliciter factum: impletur etiam si nominis, & armis institutoris alia misceantur.
- 31 Id precipue in Maioratibus Hispaniæ ex consuetudine seruatur.
- 32 Ex nomine & armis mixtis, familia conseruatur: licet melius ex simplicibus conseruetur.
- 33 L. hoc legatum. ff. de legat. 3. declaratur.
- 34 In fauorabilibus, sub simplicibus, casus mixtus comprehenditur.
- 35 Id præsertim, si casus mixtus magis participat de simplici, de quo facta est prouisio.
- 36 Successor duorum Maioratum, quorum quilibet nominis, & armorum delationē contineat, antiquioris arma, modernis præferre debet.
- 37 Nisi modernior Maioratus sit maioris qualitatē & excellentiæ.
- 38 Vel nisi modernior procedat ex parte patris: antiquior vero ex parte matris.
- 39 Filius non debet portare arma materna: sed paterna.
- 40 Iusta ratione à maioribus traditum est Regnum Castella, Regno Legionis in armorum delatione præferri.
- 41 Magnitudo Regni Castella vetustati Regni Legionis præfertur.
- 42 Regnum Legionis Ferdinando primo Regni Castella Regi, dotis nomine accessit.
- 43 Ferdinandus Quintus Castella Rex: Castella insignia tanquam sibi legitima, & non ab vxore accepta detulit.
- 44 Regnum Castella antiqui Gothorum imperij caput fuisse.
- 45 Successor in duobus Maioratibus non astringitur precisē, ad pralationem antiquioris nominis, & armorum: sed consuetudine, pro suo arbitrio ea deferre.
- 46 Virum precepto delationis nominis, & armorum ab institutore Maioratus omisso, successor teneatur arma, & nomen institutoris deferre, Preceptum

- 47 *Præceptum armorum delationis implendum est: quando Maioratus institutor in Capellis, seu sepulchro apponi præceperit.*
 48 *Nisi ultra armorum appositionem aliquid contineat, quod sapiat gentilitatem.*
 49 *Statuentes arma deferri in ornamentis Ecclesia donatus, vel in Capellis: si ex instantia id faciant, meritum amittunt: non tamen si ad alium rectum finem id tendat.*

De conditionibus, quæ circa nominis, atque armorum delationem, in Primogenijs apponi solent.

CAPVT XIII.

Nter alias leges, ac conditiones, quæ in Primogenijs adijciuntur, illæ præsertim maximi momenti esse existimantur, in quibus de nominis, atque armorum delatione agi solet. Cum enim Primogeniorum instituendorum finis in memoria cõseruatione versetur, familiarumq; antiquarum vestigia ex nominibus, atque insignijs cõseruari, atque comprehendere soleant ut inferius dicemus, nimirum si legum, atque conditionum in quibus de hijs agitur appositio, atque obseruatio plaris estimanda sit. Ideoque ad ea, quæ hic dicemus animaduertendum erit. Videmus enim lites innumeras super harum conditionum interpretatione, atque obseruatione.

In primis aut animaduertendū est, illud esse in Hispania antiquissima cõsuetudine obseruatū, ut Primogeniti Maioratum successores insignia propriæ familiæ deferant, atq; eiusdē familiæ nomine denominari soleant. Quod etiā apud alias nationes obseruari solitum est: prout enim inquit Bal. in l. fin. n. 2. ad fi. C. pro Socio. Arma, atq; insignia nobiliū remanere debet apud principale domus: quia in eo, veluti familiæ capite stat splendor gentitū. Ad quod inducit in arg. l. cū in diuersis. ff. de Religio. & sumpti. fune. & l. scim. C. de agric. & censi. lib. 11. Ideoq; arma familiæ debere apud Primogenitū remanere cõseruēt. Guill. de Mōserrāt in tract. de successio. reg. Charta. 3. q. 1. & 3. Et Petr. de Vbal. de duob. fratrib. 11. part. q. 11. Chassa. in cathalo. gloriæ mundi par. 1. cõclu. 37. Tiraq. de Primog. in Præfati. nu. 134. & in tract. de nobilita. c. 6. n. 17. Burg. de Pace in proœm. leg. Tau. nu. 28.

Hoc autem præcisus in Gallia: quam in Hispania obseruatur. Apud Gallos namq; solus Primogenitus arma, atque insignia familiæ plana, atq; simplicia deferat. Carteri autem filij in eis aliquid admiscant, ut discrimen aliquod inter eos esse dignoscatur: prout testatur Tiraq. de Primoge. in Præfati. nu. 134. In Hispania autem nulla alia differentia inter Primogenitos, & alios fratres minores natu in armorum delatione inuenitur: nisi, quod Primoge

De Hispanorum Primogenijs.

Primogenitus ea præcise, atque necessariò defert ex Maioratum legibus, ac conditionibus. Cæteri autem voluntariè ea deferunt: cùm nullo iure ad ea, vel alia deferenda cogi possint.

- 3 ¶ Idq; nedum de insignijs, & armis: sed etiam de nomine dici potest. Primogenitus nanq; nomine institutoris Maioratus nominandus est: prout etiã probat Tiraq. de Primog. in Præfati. n. 44. Idq; comprobatur ex tex. in. l. cùm filius. §. pater. ibi. *Sempronio nepoti meo plus tribus in honorem nominis mei. ff. de lega. 2. vbi testator inter alios nepotes prædilexit, atq; maiori portione dignum existimauit illū, qui nomine eius appellabatur. Idq; ipsum probatur ex tex. in. l. vxorem. ibi. Nomine patris vocatus est. ff. de manumiss. testa. tex. in. l. filiæ suæ. §. Titia. ibi. Et vni ex eis Agatheæ nomē imposuit. ff. de cōdi. & demōstra. & in. c. olim. ibi. Et nomine vocaret, quod inde nasceretur. §. q. i.*
- 4 ¶ Quod etiã quo ad armorū delationē attinet à Regib⁹ Hispaniæ hucusq; à multis retro sæculis obseruatū est: prout supra li. i. c. 2. nu. 14. cū seq. apertius quo ad Regna Castellæ, ac Legionis ostendimus, & quo ad alia etiã Regna notissimū est. Id tamē quo ad cognomina à Regibus Hispaniæ neglectū fuit, cū hucusq; nullo cognomine vti soliti sint, vt aduertit Burgos de Pace. in procem. ll. Tauri. n. 20. quod Regalis dignitatis præstantiæ tribuendū est. Personæ nanq; Regiæ nullo alio signo, ac de nominatione: quā nomine proprio egēt, vt apud omnes nationes notissimæ sint. Quod etiam ab alijs Regibus obseruari solet.
- 5 ¶ In Maioratu autē institutione vtrumq; simul successoribus perpetuū præcipiendū est: cū tā ex nomine: quam ex armis, atque insignijs familiarum agnationum, atque cognationum memoria cōseruetur. Quod in nominis appellatione enixè probatur ex tex. in. d. l. filius. §. pater. ff. de lega. 1. vbi Scrib. id notant, & ex alijs iuribus, quæ superiùs citauimus. Idq; etiã notat glo. verb. *nomine*: per tex. ibi in. l. is, qui cōplures. ff. de lega. 3. Guillel. Benedi. in rep. c. Rainūtius detestam. verb. Rainūtius de Clera. nu. 50. & verb. & vxorem nomine Adelsiam nu. 22. Ripa. in. l. centurio. nu. 164. ff. de vulga. Parisi. qui plura refert conf. 19. num. 36. cū seq. lib. 2. Burgos de Pace in procem. leg. Tauri. num. 22.
- 6 ¶ Ex armorum autē, atque insigniorum delatione conseruationē domus, atq; familiæ institutoris induci, probat. tex. in. l. lex quæ tutores. C. de administ. tuto. ibi. *In qua maiorum imagines, aut non videre fixas, aut reuulsas videre satis est lugubre.* vbi per Scri. & in. l. Quintus. §. ad authoritatē. ff. de annuis lega. & in. l. legata ad fin. ff. de adminit. rerū ad ciuita. Pertii. & in. l. Basilicā. C. de ope. pub. & in. l. i. vbi per Scrib. C. vt nemini liceat sine iudi. autho. signa reb. impo. Idq; in specie dixit Ancha. conf. 113. num. 3. & 4. Ioan. de Anania consil. 86. nu. 2. vbi Bologni. in addi. nu. 3. Roma. sing. 474. Cæsar Lamber

Lamberti. de iure Patron. lib. 3. §. q. principa. art. 4. nu. 2. & 8. cum præced. & seq. Burgos de Pace. in procem. legum Tauri. nu. 23.

¶ Quæ omnia adeò vera sunt, vt ex conditione à testatore adiecta, vt successores nomen, & arma propriæ familiæ deferant, censeatur testatorem ea bona Maioratu subijcere, & si id aliter non expresserit prout supra lib. 1. cap. 5. nu. 34. ostensum est. Quod nulla alia ratione dici potest: nisi ex eo, quòd ex his conditionibus censeatur testatorem voluisse propriæ domus, ac familiæ memoriam conseruare.

¶ Imò hæ conditiones nominis, atq; armorû delationis, à pluribus tâti astimate sunt, vt ex eis censeant: nedum familiæ, & cognationis verum etiam agnationis conseruatione induci, ita vt ex eis scemina proximiores ppter masculos remotiores excludi censeantur. Quod dixit Bart. in tractatu. de insign. & arm. n. 10. atq; in specie cõsuluit Corne. cõf. 41. n. 12. cû plurib. præced. li. 4. Idem Corne. cõf. 26. n. 3. & n. 7. eod. li. Gozadi. cõf. 45. n. 9. & cõf. 79. in fin. Gratus conf. 67. n. 11. & n. 19. li. 2. Bertrã. cõf. 30. col. 2. lib. 1. Curt. Iuni. cõf. 39. n. 9. Car. Ruinus. cõf. 110. n. 14. li. 2. & cõf. 140. n. 5. eod. li. Ant. Rube. cõf. 28. n. 5. & 6. Barba. cõf. 33. li. 3. Fran. Piscina. qui plura refert. in sua disputa. super statutis excluden. scemi. nu. 22. ad finem.

¶ Sed quamuis Scrib. quos superius retulimus, nominis atque armorum conditiones ad hæc vsque protrahere velint, eorum tamen opinio in Hispania nunquã huc vsque admissa fuit: imò ex Hispana consuetudine grauiamen hoc nominis, & armorum æquẽ à sceminis, ac masculis adimpleri potest. Nec ex armorû seu nominis grauamine huc vsq; visum, nec auditum est q; iudicatu fuerit agnationis seu masculinitatis coniecturã induci, & ea, quæ prædicti Doctores dicunt intelligenda sunt secundû statuta, & consuetudines Italiæ, ex quibus quo ad hæc, & omnia alia conseruatur agnatio, & masculinitas, & scemina excluduntur. Quod benè explicat Corne. conf. 26. nu. 4. lib. 4. & Soci. Iuni. conf. 2. nu. 10. lib. 1. & comprehenditur ex dictis ipsoꝝ Scrib. quos pro contraria opi. citauimus. Idque sic in forensibus controuersijs practitari, atque intelligi solitum est.

¶ Hæ autem leges seu conditiones, quæ nominis, atque armorum delationem contingunt, cû ex prædictis rationibus iustissimæ esse censeantur, proculdubio à successoribus precisè seruandæ sunt: aliàs autem Maioratum successione priuabuntur. l. facta circa finem. §. in danda. ff. ad Trebel. vbi Bartol. Paul. & communiter Scribent. id notant. l. hoc iure. §. fina. ff. de donation. l. sed sciendum. ff. ad Trebel. not. Soci. in l. quibus diebus. §. Termilius. colum. 3. ff. de condi. & demonstra. Idem Socin. consilio. 259. colum. 2. lib. 2. Deci. consil. 273. num. 2. Guillelmus Benedictus in rep. capit. Rainuntius de testam. verbo. Rainuntius de Clera.

nu. 44.

De Hispanorum Primogenijs.

num. 44. cum sequentib. & verb. si absque liberis moreretur in. 2. num. 25. Guido Papæ. decisione. 251. & decis. 467. Boerius. decisione. 146. n. 6. Tiraq. de legib. connub. l. 5. num. 14. Parisi. conf. 15. num. 79. cum sequentib. lib. 2. & confi. 19. à nu. 28. vsque ad fin. cod. lib. Gregor. Lopez. in l. 3. tit. 4. part. 6. in gloss. verb. *contra honestat.* Burgos de Pace in proce. ll. Tauri. nu. 24. Idq; verissimum, atque sic obseruari solitum est.

11 ¶ Imò plus dixit Guido Papæ. d. decisione. 251. nu. 1. quòd hæc omnia ad eò vera sint, vt non solum Maioratus successor teneatur hoc nominis, atque armorum delationis graua men implere tanquam modum: sed tanquam veram ac propriam conditionem. Ideoque non transire dominiũ, ac possessione bonorum in hæredem: nisi prius huiusmodi conditionem adimpluerit. Id nanque est de natura conditionis, vbi inquit ita fuisse, Arresto decisum. Cuius dictum referunt, & sequuntur Guillel. Benedict. in. d. repe. cap. Rainútius verb. Rainútius de Clera. num. 45. atque Burgos de Pace. in. d. proce. legum Tauri. nu. 27. Quòd esset singulariter notantandam ad Hispanorũ Maioratus si verum foret, ex hac nanque opin. sequeretur, quòd ante quàm successor hoc graua men adimpleat, nec dominiũ, nec possessio bonorum Maioratus in eundẽ per transire valeat.

12 ¶ Quidquid autem in ea specie de qua Guido Papæ agebat dicendum sit. In Maioratus tamen Hispaniæ contrarium dicendum erit. Cum in eis prius soleant fieri vocationes purè, atque perfectæ, & post eas purè perfectas & absolutas adijci soleat, quòd ipsius Maioratus successores teneantur nomine institutoris Maioratus appellari, atque eius arma, atque insignia deferre. Quod magis ad modum: quam ad conditionem ex his, quæ supra isto. lib. cap. 12. num. 2. & 3. diximus referendum erit. Ideoque nulli dubium: nisi quòd ante huius graua minis implementum Maioratus successor dominiũ, ac possessionem rerum Maioratus acquirat: quamuis ex postfacto possit ad huiusmodi obseruationem astringi: aliàs autem Maioratus successione ex non implemento priuari: nisi Maioratus institutor expressè dixerit, ac professus fuerit, se ad eius successione, nisi illum, qui prius hoc graua men adimpluerit non vocare. Tunc nanque hæc vera conditio censenda, atque per consequens ante possessionis apprehensionem adimplenda erit. Sicq; intelligendũ est, quòd dixit Guido Papæ in. d. decisione. 251. vbi inquit, quòd in casu, de quo ibi agebatur testator disposuit, quòd Titius acciperet eius cognomen & arma, & eius hæres esset. Idque comprehenditur ex tex. in. l. mulier. s. si quis hereditarium. ff. de condi. insti. Quem ipse in id citat, vbi quando testator disponit, quòd quis seruum manumittat, & hæres sit, hæc verba conditionem propriam, atque præcisam important, quasi in dictis casibus testator velit, quòd

ut, quod conditionis implemētum institutionem precedat. Quod etiam optimè aduertit Parisi. conf. 19. nu. 258. lib. 2.

¶ Quæ omnia summè vtilia erunt ad intelligendum qualiter procedendum sit contra Maioratus successorē nomen, & arma testatoris non deferentem siquid præceptum: conditionem præcisam efficiat proculdubio ante Maioratus successionem, & dominij, ac possessionis translationem ad implendum erit. Si verò modum tantum inducat dicendum est, Maioratus successorē esse monendum à iudice, ut nomen, atque insignia testatoris deferat. Quod si per annum à die monitionis computandum negligens in adimplendo huiusmodi modo fuerit, successionē priuandus sit. Ex decis. tex. in Authen. hoc amplius. C. de fideicommiss. ubi disponitur, quod si hæres vel legatarius monitus à iudice distulerit, per annum onus hereditati, vel legato iniunctum adimplere ipso legato vel hereditate priuandus sit. Cuius Authen. decisionem, ad Maioratus in hoc ad aptari posse videtur.

¶ Hanc autem quæstionem tetigit Burgos de Pace in procem. lli Tauri, nu. 25. ubi dubitat an decisio tex. in d. Auth. hoc amplius. C. de fideicommiss. in Maioratum successoribus, quibus grauius nomen, atque armorum delationis iniunctum est, procedat ex eo, quod grauius hoc non contineat commodum pecuniarum. Quo casu tex. in d. Authen. hoc amplius, locum non habet: prout arbitratur. glo. in l. non oportet. verbo *Eni* fer. fina. verb. C. de his quibus ut indig. Quam ibi Scribent. sequuntur, intelligendo eam: quando commodum pecuniarium non tendit in vtilitatem alterius: prout eam intellexerunt ibidem Paul. nu. 2. Alexan. num. 1. Idque etiam profitetur Iass. Sic etiam intelligendus, qui illam gloss. sequitur reputans illam singularem in d. Authen. hoc amplius num. 6. Atque D. Anton. de Padilla, qui id benè declarat nu. 12. Quia ratione quæstionem hanc ipse Burgos de Pace indecisam reliquit remittēs lectores ad ea, quæ in d. Authen. hoc amplius annotari solent.

¶ Caterum hæc dubitandi ratio mihi fragilis videtur: si quidem illius. glof. opinio quomodocunque intelligatur nunquam mihi vera visa fuit: imò plus certo arbitror quod si hodie testator hæredi suo iniunxerit, ut ad impleat aliquid, quod eius animæ solum commodum contineat, veluti monumentum construere, vel missas celebrari, vel eleemosynam erogari, vel quid simile. Quod si monitus hæres à iudice, ut illud adimpleat intra annum id adimplere neglexerit, sit hereditate priuandus ex decis. tex. in d. Auth. hoc amplius. qui id genericè disponit in quocunque defuncti iudicio, nec potest assignari ratio, ex qua tex. illum, ad casum in quo commodum pecuniarium redit in vtilitatem tertij restringamus absque lege,

X x seu iuri

De Hispanorum Primogenijs.

seu iuridico fundamento: eò maximè, quòd maior fauor pijs causis: quam cæteris relictis, quæ non piam causam concernunt, debeat. *tex. in Auth. similiter. cum simil. C. ad leg. Falcid.*

16 ¶ Nec obstat *tex. in. d. l. non oportet*, vbi hæres ex eo, quòd non ad impleuit iudicium testantis circa impensam funeris nō potest hereditate tamquam indignus priuari. Nam illa lex. loquitur secundum iura Codicis, ex quibus nunquā heres veniebat priuandus hereditate ex eo, q̄ non impleuit iudicium testantis nisi vbi testator id expresse: prout probatur in *l. fina. C. de fideicommissi*. Quod ex dicto *Auth. hoc amplius* postea innouatum fuit, ex cuius decisione leges Codicis, quo ad hoc abrogatæ fuerunt: prout aduertit *gl. in. d. l. non oportet* verbo *Fuisset*, atq; ibidē *Cin. Alex. & cōmuniter Scri.* sequuntur. Qui mihi semper visus fuit verus illius legis intellectus, reiecto vltimo intellectu *gl. qui iure nō p̄batur*, atq; etiā ratione destitutus.

17 ¶ Sed quamuis vltimus intellectus glossæ verus esset, adhuc negari non posset quin, casui de quo agimus posset adaptari decis. *tex. in. d. Auth. hoc amplius*. Hoc namque nominis, atque armorum delationis grauamen in totius familiæ, atque sequentium successorum utilitatem tendit. Omnibus namque expedit, vt familiæ suæ memoria cōseruetur, atq; nomen, atq; insignia testatoris fundatoris Maioratus nō pereāt. *l. 1. §. publice. ff. de vtr. inspi.* Quod respectu sequentis successoris potiori ratione dicendum est: cum ex non adimento conditionum Maioratus successio statim illi deferenda sit vt in capitulis præcedentibus annotauimus. Ideoque necessariò *tex. illius decisio* ad Maioratum successores huiusmodi grauamen non implentes, ad aptari debet. Et quāuis grauamen hoc cōmodum pecuniariū non contineat, id considerandū non est. Armorū namq; & nominis grauamen inestimabile est: prout supra isto *li. c. 8. n. 17.* annotauimus. Nec est vis in eo, quòd legatum cōmodum pecuniariū cōtineat, ad hoc, vt dicto. *Auth. hoc amplius* locus sit: sed solum requiritur, q̄ legatum in tertij utilitatem tendat: prout *Paul. in. d. l. non oportet. nu. 2. & Alex. nu. 1. & D. Ant. de Padilla in. d. Auth. hoc amplius. nu. 12.* declarant.

18 ¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quòd decisio *tex. in. d. Auth. hoc amplius* in quocunq; genere dispositionis ex vltima voluntate factæ, locum habeat. Atque etiam in prælegato procedat, imò id ipsum dispositum antea fuisse videtur in prælegato ex *tex. in. l. si patrōni. §. qui fideicommissariam. versiculo* sed nec illud. *ff. ad Trebel.* prout ex ea leg. colligit *Bald. in. l. qui filiabus. §. si vni propē fin. versicul.* ex hoc apparet. *ff. de legat. 1. vbi idem sequuntur. C. de legat. 2. nu. 2. & Alex. nu. 2.* Atque *D. Didacus de Couarr. in. c. si hæredes. nu. 6. vers. 6. conclusio de testam. & D. Ant. de Padilla in. d. Auth. hoc amplius. num. 6.*

¶ Nec

¶ Nec anhus in eadem. l. contentus restringi poterit, ex eo, q. ad huiusmo-
di oueris adimplemētum minus tempus sufficere videatur. Nam quauis
verū sit, q. ex causa iudex regulariter valeat terminos a legibus assignatos
restringere, seu protogare: prout arbitratur Barr. in l. 2. ff. de re iudi. nu. 4.
quem ibidem communiter Scri. sequuntur. Et probatur ex tex. in c. cum
sit Romana ubi gloss. & Scrib. id not. de appella. Id tamen non procedit
quādo lapsō terminō alieni ponitur pena priuationis, vel alia similis. Tūc
namque iudex etiam ex causa non potest huiusmodi dilationem restrin-
gere prout dixit gloss. in c. 1. verb. *Trinam vacationem*, de mili. vasal. qui co-
tumax est in vas. feud. Bal. in l. de die. in princip. 4. col. ff. qui satisda. cog. 2.
Feli. qui plura refert in d. c. cum sit Romana de appella. nu. 5. ubi etiam id
ipsum censuit Deci. nu. 24.

¶ Hæc autem sicut, & alia etiam, quæ denuō Maioratus applicantur ex
actiūs discutienda, atque consideranda sunt. Videtur nāque quodammo-
do iniustum, quōd detur annus ad implendas, eas conditiones, quæ tam
facile impleri possunt, & quōd is annus non currat ante iudicis requisitiō-
nem: ideoque in hac quæstione distinguendum erit. Nam aut præceptum
hoc nominis, seu armerum delationis, in vltima volūate appositum est,
seu appositum fuit in contractu.

¶ In primo casu subdistingendum erit. Nam aut præceptum appositum
fuit in vim cōditionis, aut in vim modi. Si in vim cōditionis præceptum
appositum fuit, dicendum est, Maioratus successorem debere præceptum
hoc ad implere: quam primum poterit, & si illud non adimpleuerit Ma-
ioratus successionem sibi nō deferri, atque ipso iure in sequentē successo-
rem transire, nec in hoc casu esse necessariam interpellationem, nec moni-
tionem, nec expectandum esse anni lapsum, nec admittendam esse morę
purgationem in præiudicium sequentis substituti. Quæ omnia optimē, at
que eleganter ex pluribus probat Parisius. d. conf. 12. nu. 197. & nu. 199. &
200. & nu. 204. & nu. 221. & per totum conf. Cuius dicta hæc repetere nō li-
bet: quia apud ipsum facile videri poterunt. Idque verum, ac probabile mi-
hi videtur: dummodo contrauentio conditionum non casu, seu ex modi-
ca negligentia: sed ex proposito, & cum perseverantia facta sit. Nec ex a-
liqua causa excusari possit: quōd si vltra hæc sequētis successoris interpel-
latio concurrat, post illaque possessor in voluntatis institutoris contrauen-
tionem procedat hæc omnia extra dubitationis aleam versabuntur.

¶ Nec obstat rex. in d. Auth. hoc amplius. Nam si benè consideretur eius
decisio. nō potest aliquo pacto, ad casum, de quo agimus adaptari. Ea nā-
que lex loquitur: quando hæc reditas iam ab hærede acquisita est, & eius do-
minium in illum translatum. Quo casu ad priuādum quem dominio se-

mel acq̃uifito om̃ia illa, quæ in d. Auth. continetur, neceſſaria ſunt. Nos autem loquimur in caſu, in quo in Maioratus ſucceſſorẽ eiꝿdem ſucceſſio delata non eſt: ſed in euentum conditionis ſuſpenſa, in qua ſpecie non om̃ia, quæ in d. Auth. appoſita ſunt requirũtur: ſed ſola contrauentio ſucceſſoris efficit, vt ſubſtitutioni ſequentis locus ſit. Non enim debet ſucceſſio Maioratus tanto tempore impendenti eſſe: alias nanq̃ue ſequeretur quod poſſet quis pluribus annis implementum conditionis non requiſitus, vel requiſitus ſaltem per annum diſſerre, & quod toto hoc tempore Maioratus ſucceſſio aduerſus om̃es iuris regulas in ſuſpenſo eſſe poſſet. Quod nullo pacto dicendum erit.

¶ Quod autem d. Auth. hoc amplius in iure iam quaſito, non autem in quaerendo intelligenda ſit, ex eius litera aperitiſſimẽ probatur. Idq̃ue in ſpecie aduertit Corneus in l. ſina. C. de fidei com̃iſſ. nu. 4. ſina. verb. Idem Corn. in d. Auth. hoc amplius. ante num. 1. Quod etiam optimẽ declarat Paſiſ. qui plura in idẽ adducit. d. conf. 19. nu. 214. cum ſeq. lib. 2. qui in id omnino videndis erit.

¶ Si verò in vñ modi præceptum appoſitum fuit: tunc prima facie videtur dicendum, quod diſpoſitio d. Auth. quo ad om̃ia ſeruanda ſit, cum iam agamus de Maioratus ſucceſſione acq̃uiſita tollenda erit neceſſariò. d. Auth. dec. ſeruanda.

¶ Sed quauis in caſu de quo agimus, ad priuandũ quem Maioratus ſucceſſione iam acq̃uiſita, non diſſiteamur interpellationem, ſeu iudicis monitionem neceſſariam eſſe: non tamẽ credimus annum eſſe expectandum ad Maioratus tranſlationẽ in ſequentem efficiendam. Nam præter quam quod agamus de graui mine, quod nullum tempus ad ſui implementum requiri: ſed vel momento adimpleri valet, de quo veriſimiliter d. Auth. non loquitũ ſuiſſe cenſendum eſt: in hoc tamen caſu longe alia ratio: quã in caſu d. Auth. verſatur. In ea nanq̃; priuatur quis hereditate, ex eo, q̃ nò adimplet illud, quod teſtator præcepit. In caſu autem, de quo agimus: non ſolum Maioratus ſucceſſor nò adimplet præceptum defuncti: imò omni tempore, quod aliud nomen, atque alia inſignia deſert efficit contrarium eiꝿ, quod Maioratus inſtitutor præcepit, & contemnit eiꝿ voluntatem, eiꝿq̃ iniuriã irrogat. Quod ſatis diuerſum eſt, ab eo, quod in d. Auth. hoc amplius diſponitur. Ideoq̃; potiori ratione Maioratus ſucceſſione, etiã ante anni lapſum priuãdus erit, cum nò ſit veriſimile Maioratus inſtitutorẽ permiſiſſe q̃ per tẽpus anni, imò nec per vnũ meſem, vel diẽ eiꝿ volũta ti cõtraueneretur vt optimẽ cõſiderat Paſiſ. d. conf. 19. n. 10. cũ ſeq. Qua ratione nulli dubium: niſi, quod terminus à d. I. aſignatus in caſu de quo agimus poſt requiſitionem arbitrio iudicantis reſtringi poſſit.

¶ In ſe

¶ In secundo casu quando ex contractu Maioratus institutus fuit, dicen-
dum erit in utroq; casu à fortiori id ipsum, quod in conditione, vel modo
in testamento, atq; vltima voluntate adiecto à me supra conclusum, atq;
resolutum fuit, seruandum esse. Cum tex. in. d. Auth. hoc amplius non in
contractibus: sed in vltima voluntate loquatur, atque in contractibus con-
ditiones, ac modi intra illud tēpus, intra quod commodè impleri possunt,
adiimplendi sint, vt traditum est ab Scrib. in. l. ita stipulatus la grande. & in.
l. Insulam. ff. de verb. obliga. & in. l. i. C. de dona. quæ sub mod. Quæ om-
nia in Maioratibus apertius procedunt, in quibus frequenter adijci solet,
quòd ex quacunq; conditionum cōtrauentione possessor Maioratus suc-
cessione priuetur, & in sequentem transferatur.

¶ Hæc autem omnia, quæ de huiusmodi grauamine nominis, atq; armo-
rum delationis adimplendo diximus, seruari debent: quando nomen, &
etiam arma honesta sunt: secus autem si nomen, & arma inhonesta sint.
Veluti si homini nobili, vel illustri præcipiatur, quòd cognomine alicuius
hominis vilissimi, seu plebeij, vel aliàs in famis appelletur, vel quòd eius ar-
ma deferat. Tūc nanq; huiusmodi conditio tanquā turpis, & inhonesta ex
Maioratus institutione reiicitur, secundū distinctiones quas in capitibus
precedentibus præmissimus. Poteritq; Maioratus successor hæc cōditione
non obseruata Maioratum ipsum consequi, quod probat tex. sing. in. l. fa-
cta. §. si sub conditione. vers. si verò nominis. ff. ad Trebel. Ex cuius tex. de-
cis. Accursius. ibidem in glo. verbo. *Conditio gloriatur de nomine suo. Quem*
tex. Scri. pluribus in locis cōmendare solent eiusque decisio optima, atque
moraliratione procedit. Honesta nanq; nomina ab omnibus nationibus
semper magni æstimata fuerunt. Adeò vt dixerit Cyprius in. l. i. notab. C.
de summa Trini. & fide Catho. q. magnū quid reputatur habere pulchrū
nomen. Et Angel. in. l. i. C. de lega. quòd melius est bonum nomen omni
Thesauro. Et Salicet. in. l. i. C. de summa Trini. quòd parentes debent filiis
suis imponere nomina honesta, & auctoritatis: non autem turpia & quo-
dammodo infamiam importantia. Et Ioan. Andr. in ca. grauis de depo-
sito. Quod etiam si nomina honesta venderentur, magno pretio deberet
emi. Et Salomon, Prouerb. ca. 22. quòd melius est habere bonum nomen
quam diuitijs abundare, quæ & alia congerit Segura in rep. l. Imperator,
column. 3. ff. ad Trebel. & alibi sæpè Scrib.

¶ Sed dubitari solet, quid efficiendum sit: quando quis succedere debet in
duobus Maioratibus. In quorum vno præcipitur, quòd eius successor ap-
pellari debeat solo cognomine eiusdem familiæ absque mixtura alterius
nominis, & deferre arma eiusdem familiæ sola, & absque mixtura alio-
rum armorum, seu insigniorum, & in altero præcipitur, quòd debeat
deferre

deferre nomen, & arma eiusdem familia, quod pluries contingere solet. In qua quaestione dicendum est, horum Maioratus successorem non posse in utroque succedere: sed necessario vnum omittere debere, & aliud retinere. Cum enim in vno præcipiatur deferri nomen & arma sola, & in altero præcipiantur deferri simpliciter: consequens est ut successor non possit, utrumque præceptum adimplere: imò debeat necessario in vno eorum deficere, atque vni Maioratus successione carere: cum ut superius diximus hoc nominis, atque armorum præceptum iustissimum sit, atque in nominis, atque familiarum conservatione introductum, quæ ex inmixtione plurium nominum, & insigniorum confunduntur atque obliuioni traduntur, ut inferius dicemus. Ideoque is, qui huiusmodi præceptum non seruauerit Maioratus successione priuandus erit, & eius successio in sequentem vocatum transibit. Quod in causa de quo agimus probatur ex eleganti doctrina. Bal. in l. fina. C. de edicto. Diui Hadria. tollen. n. 43. ubi inquit, quod excluditur instrumentum, cuius virtute aliquis præcedit bonorum possessione: si ex aduerso producat aliud, ex quo utrumque constet esse incompatibile. Cuius dictum sequitur ibidem Iass. n. 33. Idem Bald. in l. i. nu. 23. C. quando prouoca. non est necess. l. fina. ubi per Scrib. C. de Codicil. Facit tex. ubi Ang. & Imola. in l. cum qui duobus. ff. de acquir. heredi. Ang. in l. si is, qui nepotē. ff. de adoptio. Cinus. in l. hac consultissima. §. si quis autem. C. de testa.

27 ¶ Horum autem ratio est: quia omnia incompatibilia quodammodo sunt contraria: prout dixit Bald. in l. incerti. num. 8. C. de interdict. Idem Bald. in d. l. fina. C. de edicto Diui Hadrian. tollen. num. 43. facit tex. in l. i. C. qui accusa. non poss. & in l. optimam. C. de contrahen. empt. Idem Bal. in l. i. C. si seruus extero, ubi inquit, quod contraria sunt, quorum finis est contrarius, & incompatibilis. Si igitur incompatibilia contraria esse reputantur: consequens est, ut nullo pacto valeant in vna, atque eadem persona concurrere: quoniam secundum Philosophum. 2. Topi. c. 21. Impossibile est contraria eidem in esse. l. Titia si nupserit. ff. de condi. & demonst. c. solitudine, ubi latissime per Scrib. de appella. Et quando contraria coniunguntur, necessario est, vnum eligendum, & aliud reiiciendum. I. r. ubi Bal. Salice. & ceteri. C. de furt. & electio vnus ex contrariis impedit natiuitatem alterius, ut probatur in ead. l. i. C. de furt. & in l. qui seruus. C. de actio. & obliga. notat Bald. in l. in rebus. num. 2. C. de iur. doti. Idque quando in Maioratu nomen, & arma sola deferri iubentur, verissimum, atque sic obseruari solitum est.

28 ¶ Sed quando coeurrunt duo Maioratus, in quibus iubentur deferri simpliciter nomen, & arma vniuscuiusque institutoris, dubitari solet, utrum successor excludatur a successione vnus, alteroque debeat esse contentus, seu possit

possit in utroq; succedere nomen, & arma utriusque simul deferendo. Cum nullus ex eis dispo fuerit, nomen atq; arma sua sola deferenda esse. In qua questione pluribus visum fuit idem, quod in precedenti questione dicendum esse: nam eo ipso, quod quis precipit successoribus, ut nomen, & arma sua deferant, videtur praecepisse ea sola, atq; absq; immixtione alterius nominis, & armorum deferenda esse: etsi id non expresserit. Cum enim nominis, atq; armorum delatio ob familiae, seu agnationis conseruationem introducta sit: prout superius ostensum est: consequens est, ut qui nomen, & arma ad familiae conseruationem deferre iussus est, debeat necessarii illa sola deferre. Cum ex immixtione nominis, & armorum alterius familiae, institutoris familia confundatur, atque eius memoria obliuioni tradatur, nec in posterum discerni valeat: an huius familiae, vel alterius successor quis sit, qui in specie notat Ioan. de Ana. consil. 86. nu. 1. ubi sing. inquit, quod si testator precipiat successoribus, quod de pingant arma sua, in Capella, quam constituxit, quod successor in patronatu tenebitur ipsa arma, seu insignia, apponere sola, atque absque aliorum armorum immixtione: quia testator hoc fecit, ea sola memoriae suae conseruande, & propter aliorum armorum immixtionem eius memoria confunditur, atque obliuioni traditur. Cuius opi. sequitur Ludo. Bologni. in additione qua posuit ad praedictum consilium Ioan. de Anna. 3. Idem in effectu arbitrat. Ancharr. consil. 113. nu. 3. dicens, quod quando arma precipiuntur apponi in aliquo loco a testatore pro conseruatione memoriae debent apponi sola, atq; sine aliorum armorum immixtione & quauis in casu de quo agebatur in praedicto consilio, ipse Ancharra. concludat, quod possint apponi alia arma simul cum insignijs testatoris, id resoluit ex eo, quod testator ibi non praeceperat, quod arma apponerentur pro conseruatione familiae, seu memoriae suae: sed potius pro anime suae salute: sed in casu in quo, id precipitur pro conseruatione familiae, seu memoriae: prout in casu de quo agimus, proculdubio existimatur, quod non possint cum insignijs testatoris, alia arma depingi. Quod etiam a pertius verum esse existimat. Casar. Lamberti. de iur. patro. li. 3. q. 1. princ. arti. 4. n. 2. & 8. cum praecedentibus & sequentibus. Vbi latissime prosequitur materiam intelligens dicit. consil. Ancharra. eo modo, quo nos antea illud intelleximus. Quae omnia comprobantur ex eo, quod omnis dispositio testantis semper intelligenda sit simpliciter, nec verificari possit: in casu ubi aliquid mixtum inuenitur. Id hoc legatum. ff. de lega. 3. l. 1. Item textores ubi. Bald. & Scriben. ff. de lega. 1. Soci. consil. 12. num. 40. lib. 4.

¶ Quamuis autem haec virgula videatur, atque dum casus occurrerit summe consideranda sint. Nunquam tamen in forensibus controuersijs admissa fuerunt. Idque ea ratione, quia a Maioratu institutoribus semper

De Hispanorum Primogenijs.

duæ formæ diuersæ præcipiendi nomē, & arma deferri, feruari solitæ sunt, prima præcipiendi nomen, & arma sola, & absque aliorum immixtione deferri, altera iubendi simpliciter, vt nomen, & arma deferantur. Ex quo fit, vt quando Maioratus institutor non adiecerit verbum illud: sola, censendus sit: solum voluisse, vt Maioratus successor nomen, & arma sua deferret, siue sola, siue cum alterius nominis, & armorum adiectione. Si enim aliud voluisset expressisset. l. vna. s. sin autem cum similib. C. de Cadu. tollen.

¶ Item is, qui nomen, & arma alterius deferre iussus fuit clarissimum est, qd adimplet Maioratus institutoris præceptum nomen, & arma deferendo, & si aliud nomē, & arma illis adiungat. Ideoq; cum Maioratus institutor ulterius non processerit, non est cur ad præceptum ex quo tantus rigor iniungitur dispositionem testantis extēdamus eo præsertim, quod huiusmodi præceptum onus contineat. Ideoq; intelligendum sit, eo modo quo successorem minus grauare potest. l. nummis. cum similib. ff. de lega. 3.

31 ¶ Præterea hoc etiam ex generali Hispaniæ consuetudine compræhēditur, ex qua hucusque obseruatum fuit, vt omnes Maioratum possessores pro suæ voluntatis arbitrio nominibus, & insignijs institutorum alia nomina, atq; insignia frequenter adijciant præsertim: si ex aliorum Maioratum dispositionibus ad id teneantur: cum qua mixta nominis atque armorum delatione familiam, atque memoriā omnium conseruant. Ideoque Maioratum institutiones: secundum regionis consuetudinē accipiendæ sunt. l. seruis plurium, s. i. cum similibus. ff. de legat. 1.

32 ¶ Nec obstat si dicatur non conseruari familiam, nec memoriā institutoris ex hac mixta nominis, atque armorum delatione. Nam quamuis negari non possit: quin melius conseruetur memoriā ex nomine, & armis simplicibus: quam mixtis. Illud tamen certissimum est ex nomine & armis mixtis memoriā vtriusque institutoris conseruari, & sufficere, quod aliquid benefiat: quamuis melius fieri possit. l. cum quidam iunctis his, quæ ibi norantur per Scrib. ff. de lega. secundo, præsertim cum in hoc concurrat Hispaniæ consuetudo quæ quo ad hoc potissime consideranda est. Et secundum quam institutio Maioratus interpretari debet.

33 ¶ Similiter etiam non obstat tex. in. d. l. hoc legatum. ff. de lega. 3. vbi dispositio testantis verificatur in casu simplici: non autem in casu mixto. Nam illud verum est: quando mixtum est inseparabile: secus autem quando simplicia, quæ miscentur separationem recipiunt prout est nominis, & armorum delatio. In his namque sub simplicibus mixtum continetur.

netur. *Tex. in Authent. de non eligendo secundo nubentes. §. aliud vero, versiculo. Si verò permixtae sint. colla. i. Sicque id intelligit, atque declarat Alex. in. l. 2. in princip. ff. de verb. obliga. nu. 2.*

¶ Item, quòd in hac specie casus mixtus comprehendatur, fauorabile est Maioratus successor: cum ea prouisio onus contineat, & in fauorabilibus semper sub simplicibus casus mixtus comprehendatur. l. si ita scriptum. ff. de libe. & posth. l. Titia textores ff. de lega. i. & vtrobiq; per Scribent. Alexand. num. 2. in. d. l. 2. in princip. ff. de verb. obliga. vbi communiter Scriben. Id notant.

¶ Quod praesertim procedit: quando quis nomen, & insignia institutoris ceteris nominibus, & insignijs praeposit. Semper namque sub simplicibus casus mixtus comprehenditur: quando casus mixtus magis participat de illo simplici, de quo facta est prouisio: quam de alio. l. cum quaeritur. ff. de statu. homin. Alexand. in. d. l. 2. in principio. num. 2. Quem etiam ibidem ceteri Scribent. sequuntur. Hoc tamen vltimum procedere poterit: quando nomen, & arma institutoris, successor ex necessitate deferret: cetera autem voluntariè. Si enim veraque ex praeepto institutorum diuersorum Primogeniorum deferret procedere non posset. Cum illud, quod respectu vnus Maioratus ei prodesset respectu alterius noceret. Sicque hæc intelligi, atque praedicari solent.

¶ Illud autem animaduertendum est, quòd quando in vna persona concurrunt duo Maioratus, ex quorum legibus tenetur vtriusque institutoris nomen, & arma deferre, tenebitur successor nomen, & arma Maioratus antiquioris nomini, & armis Maioratus recentioris praeferre. Quando enim duo eiusdem qualitatis concurrunt preferendus est antiquior iunior. l. i. C. de consilibus lib. 12. l. i. C. de praefect. preto. eodem lib. l. vnicuique. C. de prox. Sacro. Scri. eod. lib. l. i. ff. de albo Scriben. §. & inter, quod inter omnia, in quibus praecedentia considerari potest perpetuum est, vt ex pluribus probat Iass. in. l. cum quid. ff. si certum petatur. nu. ii. cum sequentib. Boerius. de autho. mag. consil. nu. 86. cum sequentib. Iacobus Philippus Portius consil. 167. nu. 60. cum seq.

¶ Hoc tamen fallit: nisi Maioratus recentior sit maioris qualitatis, magnitudinis, atque excellentie. Tunc namque is Maioratus preferendus erit antiquiori. Illud namque, quod de antiquiore preferendo diximus intelligendum est, data qualitatum paritate. Secus autem si alterius magnitudo praecellat. Idque sic in specie dixit gloss. in Authent. de monachis. §. ordinatione verbo. *Tempus*. coll. i. l. prouidendum. C. de postulanti. l. i. verb. *Ordine stipendiiorum*. C. de princip. agen. in reb. lib. 12. Quibus plura cumulant Iass. in. d. l. cum quid. d. nu. ii. cum sequentibus. & Boerius. de autho. mag. consilij

De Hispanorum Primogenijs.

nu. 90. cum seq. vbi latissimè prosequitur materiã. Iacobus Philippus Portius. d. conf. 167. nu. 22. cum seq.

38 ¶ Secundo fallit nisi Maioratus antiquior procedat ex parte matris: recentior verò ex parte patris. Tunc namq; nomē, & arma paterna debent materna præcedere. Idque probatur ex eo, quod filij non debent nomen seu insignia materna: sed solum paterna deferre. Cum patris non matris nobilitatem assequantur: prout in specie dixit Dominicus. in c. statutum. cl. 2. de hæreti. lib. 6. colum. 2. vbi ex eod. tēx. notat, quod filius non debet portare arma familię maternę: sed paternę. Idque notant Hosti. Ioan. Andreas. Panorm. & ceteri. in capitu. Rainuntius de testam. reprehendentes eos, qui fastu quodam superbię sibi cognomen matrum imponunt, quia sunt patribus nobiliores, ex eo arbitantes nobilitatem sibi comparari vbi Guillelm. Benedict. verb. Rainuntius de Clera. nu. 1. cum sequentibus plura in idem adducit. Id ipsum etiam dixit Tiraquell. de nobilita. capit. 18. num. 21. Ex quo fit, vt quando filij ex præcisa necessitate debent nomen & arma paterna, atque materna deferre, debeant paternum nomen, & arma matris insignijs, ac denominationi præferre. Sicque semper obseruari solitum est. Idque sic in specie resoluit Chassane. in Cathalogo glorię Mundi. 1. parte conclusione. 46.

40 ¶ Ex quibus censuram patitur id, quod dixit Carolus Molin. in consuetud. Parisi. titula. 5. 27. nu. 3. vbi satis libere inuehitur contra nos: Castellanos, ex eo, quod cum Regnum Legionis esset antiquius, ac nobilius Regno Castellę, eaque ratione debuisset Regnum Castellę præcedere: nos tamen Castellam Legioni, id non obseruantes, præponimus.

¶ Sed quamuis Carolus Molin. de hac re ab eo penitus extranea satis insolenter, vt assolet loquatur: iustissima tamen ratione id à Maioribus nostris factum fuisse, semper existimauimus. Huius autem rei tres causę mihi præcipue videntur, quas hic breuissimè assignabo.

41 ¶ Prima, quāuis satis cōpertū sit Regnū Legionis vetustū Regno Castellę fuisse, eisdēq; olim imperasse. Ceterū angustias ei⁹ Regionis nullaten⁹ cū Castellę amplitudine potuisse cōferri: siue quęsitā, & erepta à Mauris, siue eripienda post modū quiscūq; consideraret. Inde; ex his, quę paulo ante dicebamus, optime iure Regi magnitudinem prælatam fuisse vetustati.

42 ¶ Secunda: quia, vt etiam exploratissimū est in Fernando Primo, Castellę Regnū hereditarium fuit: Legionense autem doris nomine cum Sanctia Veremundi tertij sorore ad eundem Regem Fernandum peruenit. Præferri que debuit virilis stirpis imperium scilicet, maternaque insignia parentis insignijs cedere debuerunt. Quam rationem assigna Palat. Ruui. de obten. Reg. Nauarre. 6. par. 5. 8.

¶ Quod

¶ Quod si quis opponat Ferdinādi Quinti Catholici Regis cōiugiū cum Isabella in quo vxoris insignia prācipuū locū vsque in hunc diem conseruauerunt, id pacto, nō iure factū fuisse respondere sufficeret. Sed vt pacto etiā ius, seu ratio nō desit sciendum est, cōtrouersum satis eo tēpore fuisse vtrū Fernādus ipse an Isabella Regni Castellę verus, & legitimus esset hāeres, quē admodū latē est in eorū Historia disputatū. In ea autē ambiguitate, quę sibi esset admodū honorifica Ferdinādus non dubitauit Castellę insignia tanquam sua legitima, & hāreditaria non ab vxore accepta preferre.

¶ Tertiā, quōd cum Castellani, ac Legionenses eo tempore antiquam Hispaniæ Regni originem contemplarentur, & pristinam Gothorum gloriam recolerēt, Castellę fuisse Imperium, ac Principatū animaduertebant, & vt antiqua illa regni Hispaniæ gloria restituta videretur nō denud exiguā aliqua, & obscura origine inchoata Regni Principatū, & honorem in Castellam ab Legione merito transferendum cōcessere. Suā namque nimirum gloriam esse Legionenses verē reputabāt quicquid aſtimationis, dignitatis, & glorię in Castellam transfunderent: quasi ab ipsis recuperatā priorem amplitudinē, & maiestatem Hispaniæ eo facto declararent. Ideoque id, quod tot ciuilibus, & moralibus rationibus in Hispania obseruatum hūc usque fuit, immerito, a viro Gallo, & extero, Hispaniæque obseruationis ignaro taxatur.

¶ Illud autem animaduertendum est, quōd quamuis ex quadam decētia Maioratus successor, cui in duobus Maioratribus succedere cōtingit debeat in nominis, atque armorum delatione prāfatū ordinem seruare. Ad id tamen precisē astringi nequit: sed consuetudine obseruatum est, vt ea possit pro voluntatis arbitrio, ordine quo voluerit deferre: dūmodo vtriusque Maioratus institutoris nomen, & arma deferre non omittat.

¶ Sed dubitari etiam potest: vtrum si in Maioratu hoc nominis, atque armorum ferendi prāceptum omissum sit, nihilominus tamē Maioratus successor teneatur nomine Maioratus institutoris appellari, atq; eius insignia deferre, vel possit ei⁹ nomine, atq; insignijs omisissis Maioratu ipsū obtinere. In qua quēstione videtur dicendū successorē nihilominus nomē, & arma testātis deferre astrictū esse. Cū enim finis, prācipu⁹ Maioratuū in familiarū, atq; memorię cōseruatione, vt pluries ostēdim⁹, versari soleat. Idq; nullo alio medio: quā ex nominis, & armorū delatione effici possit, atq; ex eorū omisione memoria institutoris omnino pereat, atq; penitus aboleat, vt notissimū est, cōsequēs est, vt is, qui Maioratu instituit verisimiliter credendū sit hoc ipsū voluisse: et si id nō expresserit. Verisimile nāq; habetur pro disposito, vt supra li. i. c. 4. n. 24. latius ostēdim⁹. Quibus adijci tur cōmūnem horum Regnorum obseruationem, & cōsuetudinē esse, vt nul

De Hispanorum Primogenijs.

¶ vt nullus Maioratus absque nominis, atque armorum delatione inueniatur. Quod etiam prouenit ex ipsa Primogeniorum natura. Ex quo fit, vt Maioratus simpliciter institutus secundum Maioratum consuetudinem, & naturam factus censendus sit, & si id expressum non fuerit, prout in Maioratu, feudo, & Emphyteosi ego supra lib. 1. cap. 3. num. 1. cum sequentibus apertissime probaui.

¶ Ex aduerso autem ob stare videtur, quod hoc armorum præceptum onus contineat. Ideoque in dubio potius eius omissionem: quam adiectionem præsumendam esse. Semper enim dispositio ita interpretanda est, vt persona honorata minus grauetur: prout supra isto libro. ca. 4. num. 9. latius ostensum est. Quod præsertim in his efficiendum est, in quibus ob non impletum testantis præceptum priuatio Maioratus induci potest. Cum pœna priuationis nullo pacto sit inducenda: nisi ubi expresse à lege, seu Maioratus institutore appositæ est. Ex his quæ etiam supra lib. 1. c. 9. num. 10. annotauimus. Ex quibus hæc quæstio dubia redditur.

¶ Sed cum familiarum nobilium conseruatio, Reipublicæ summè conueniens sit ex decisione tex. in l. 1. §. publicè. ff. de ventr. in spi. cum similib. Eaquæ ex nominis, atque armorum delatione pendeat, nūquid absolum fecisse arbitraremur: cum iudicem, qui de hac re aditus successorē Primo genij, quod vir aliquis nobilissimus instituit ad nominis, atque armorum eiusdem delationem astrinxerit? Id namque ex ipsa Maioratus natura, atque ex Hispana etiam consuetudine, atque ex verisimili mēte disponentis palam deducitur. Ex quibus plura alia Maioratum, atque memoriæ conseruationē attinentia ab institutoribus omiſsa Scrib. passim supplere solent: prout supra lib. 1. c. 4. num. 3. cum seq. latius ostendimus. Tamen si non diffiteamur, quo ad pœnam priuationis aduersus successores huiusmodi præceptum non implentes in casu de quo agimus maximo adhibito temperamento esse procedendum. Cum ea non nisi in casibus à iure expressis inducenda sit, ideoque in hac re alijs pœnis potius quam Maioratus priuatione procedendum est, de quo tamen cum casus contingerit delibendum erit.

47 ¶ Illud autem ultimo loco annotandum est, huiusmodi præceptum armorum delationis adimplendum esse, etiam quando Maioratus institutor illa in Capella, vel sepulchro imponi præceperit. Huiusmodi namque præceptum, quod etiam ad memoriæ, atque familiæ conseruationem dirigitur, honestum est. Cum ex eo præsertim alij nobiles ad similium operum constructionem alliciantur. Quod in specie dixit Guido Papæ. decisione. 251. quem sequitur Greg. Lopez. in l. 3. tit. 4. par. 6. in gl. verb. *Contra honestad.*

48 Nisi iubeatur fieri in Capella, vel sepulchro ultra armorum appositionem aliquid

aliquid, quod sapiat gentilitatem. Tunc namque tale præceptum relin-
dum erit: prout arbitrantur Ang. & Ioan. de Imola. per tex. ibi. in. l. sc. uo
alieno. §. fin. ff. de lega. 1. atque Barba. in. c. 1. col. 10. de iur. calum. Quos se-
quitur Greg. Lopez. in. d. glo. verb. *Contra honestad.*

In quo tamen animaduertendum est, quod illi, qui faciunt in ornamen-
tis, quæ Ecclesijs donat, vel in capellis quas ibi construit, apponi arma sua,
perdunt meritum, si illud faciat ex iactantia, vel inani gloria. Secus tamē si
illud ad aliu rectu finem ordinauerint: prout arbitratu Dominicus, qui
sic intelligendus est. in. c. dua sunt. circa mediū. 45. distin. quæ sequit. Barth.
de Latria. in appostolis ad Panor. in. c. dilecta. de excessi. Preh. & Chassane.
in Cathalogo. Glorie Mundi par. 1. cōcl. 13. Feli. in. c. Tertio loco. de proba.
nu. 1. Purpurat. in. l. n. 46. ff. si cert. petat. Greg. Lopez. in. d. 13. in glo. verb.
Cōtra honestad. Et hæc de armorū, & nominis graui minib. dixisse sufficiat.

Summaria ex capite sequenti.

1. **M**aioratum institutores filiis masculis alimenta: feminis vero dotes cupietes relinque-
Alimenta: seu dotes loco legitima subrogantur. (re debent.
2. Mater non tenetur alere filium nisi in subsidium, vel intra triennium.
3. Mater, quæ Maioratum instituit indistinctē tenetur filiis alimenta ministrare.
4. Aui, & proauī, & ceteri ascendentes. si Maioratum instituant, tenentur descendenti-
bus, quibus legitima debetur alimenta, atque dotes relinquere.
5. Parentes Maioratum instituentes, tenentur filiis alimenta relinquere etiam si filij aliunde
se alere possint.
6. Parentes Maioratum instituentes, tenentur dotem filia relinquere: etiam si sit dotata, vel
aliunde dotari possit.
7. Dos, & alimenta æquiparantur.
8. Alimenta alicui debens, potest eidem illa annuatim, atque ad vitam tantum assignare.
9. Alimenta à Maioratus institutore præstanda, non possunt in usufructu seu annuo reddi-
tu ad vitam: sed in rei proprietate assignari.
10. Alimenta à Maioratus institutore absque onere, & grauiamine præstanda sunt.
11. Grauiamen toleratur in alimentis in eo, quod metam illorum excesserit.
12. Dos, & alimenta, quæ à Maioratum institutoribus filiis relinquuntur, virum iure insti-
tutionis relinquenda sint.
13. Legitima virum hodie titulo institutionis relinquenda sit.
14. Legitima ex iure communi atque Regio paritarū filiis titulo institutionis relinquenda est.
15. Legitima ascendentium etiam titulo institutionis relinquenda est.
16. Legitima etiam hodie titulo institutionis relinquenda est.
17. Legitima, quibus rationibus titulo institutionis relinquenda sit.
18. Alimenta filijs non sunt à Maioratum institutoribus titulo institutionis relinquenda.
19. Legitima aucta, seu diminuta ex dispositione legis, vel statuti: virum titulo institutionis
relinquenda sit.
20. Portio filiis simpliciter relicta, titulo institutionis relicta, censenda est.
21. In Regijs facultatibus est optimum consilium adicere, quod sufficiat, quod alimenta re-
linquantur quocunque titulo.

Filijs,

De Hispanorum Primogenijs.

14. *Filijs, quibus alimenta non relinquuntur: Vtrum possint Maioratum nullum dicere, vel Maioratus sustineatur, assignati alimentu.*
15. *Filius exclusus ab statuto si prateratur non potest testamentum paternum contratabula-
re: sed si fratribus dotem petere debet.*
16. *Statutum permittens aliquem testari: dummodo aliquid faciat, non censetur testamen-
tum annullare: si illud non fiat: sed datur actio ad illud adimplendum.*
17. *L. i. ff. ad l. Falcid. declaratur.*
18. *Dictio dummodo, non efficit actum conditionalem.*
19. *Dictio dummodo, importat modum: quando adijcitur actui perfecto, quando autem ad-
citur actui imperfecto importat conditionem.*
20. *Qualitas adiecta dispositioni perfecta, semper denotat modum: et si adijciatur per ver-
ba denotantia conditionem.*
21. *Conditio, quæ tacite inest à iure si exprimitur non efficit actum conditionalem.*
22. *Conditio tacita nunquam operatur actus contra eam facti nullitatem.*
23. *Eligenda in dubio est via per quam dispositione hominum non subvertantur: sed potius
sustineantur.*
24. *Maioratus non annullabitur ex assignatione in competentium alimentorum sed arbi-
trio iudicis supplebuntur.*
25. *Maioratus non annullatur ex eo, quod bona pro dote, seu alimentis assignata evincantur.*
26. *In Regijs facultatibus utile erit, quod adijciatur clausula, quod si non relinquatur ali-
menta, vel relinquatur diminuta, Maioratus ipse non annullatur: sed sustineatur
assignatis alimentis competentibus.*
27. *Dotes, seu alimenta assignanda filijs à Maioratus institutore, non debent necessariò at-
tingere valorem legitimæ.*
28. *Femina exclusæ ab statuto non debet dos constitui, quæ attingat valorem legitimæ.*
29. *Alimenta competentia filijs relinqui debent, quod iudicis arbitrio committitur.*
30. *Iudicis arbitrium in assignandis alimentis filijs Maioratus institutori, latissimè esse debet.*
31. *Alimentorum quantitas in Regijs facultatibus aliquando taxari solet.*
32. *Alimenta non solum à Maioratus institutore filijs legitimis: sed naturalibus, atque spa-
riis relinquenda sunt.*
33. *Alendi obligatio ad heredes Maioratus institutoris transfertur, atque ad donatariu om-
nium bonorum, & ad monasterium.*
34. *Alimenta sunt solvenda à Maioratus possessore: sicut cetera debita Maioratus institutori.*
35. *Maioratus institutor tenetur filiis spurvis, atque naturales dotare.*
36. *Alimenta non sunt relinquenda à Maioratus institutore filiis naturalibus, atque spurvis: si
aliunde habeant, unde se alant.*
37. *Filius non tenetur se alere ex artificio: si sibi dedecus sit illud exercere.*
38. *Differentia inter obligationem, quam habet Maioratus institutor ad dotandum vel alen-
dum filios legitimos, vel filios naturales, seu spurvos assignatur.*
39. *Maioratus institutor etiam liberos legitimos habens, tenetur spurvis, ac naturalibus e-
gentibus alimenta relinquere.*
40. *Dos, seu alimenta non possunt filiis spurvis ultra quintam bonorum portionem relinqui.*
41. *Pater habens ultra quatuor filios non potest filiis illegitimis quintum pro dote, seu ali-
mentis relinquere.*
42. *Parents: Vtrum possit relinquere filiis spurvis alimenta ultra quintum: si quintum ad illa
(non sufficiat).*
43. *L. 10 Tauri, quæ hodie est l. 8. tit. 8. lib. 5. novi. ordi. declaratur.*
44. *Pater Vtrum possit relinquere filio spurvo quintum integrum pro alimentis: si minus ad
illa sufficiat.*

Alimen

- 55 Alimenta filijs etiam spurjis secundum dignitatem personarum præstanda sunt.
- 56 Frater Maioratus possessor tenetur fratres, atque sorores inopes alere atque dotare.
- 57 Frater possessor quantumcunque antiquissimi Maioratus tenetur fratres, & sorores a primo institutore descendentes alere, & dotare.
- 58 Frater dives tenetur fratres, atque sorores inopes alere, & dotare.
- 59 Maioratus possessor tenetur alere, & dotare fratres, & sorores: etiam si ex primo institutore non descendant.
- 60 Maioratus possessor non tenetur dotare sororem uterinam: sed solum utrinque coniunctam, vel saltem ex eodem parente natam.
- 61 Frater Maioratus possessor, tenetur alere sororem tam consanguineam quam utrinque coniunctam, vel ex eodem parente natam.
- 62 Frater Maioratus possessor tenetur sororem uterinam dotare: dummodo dos non excedat.
- 63 L. cum plures, §. fina. cum simil. ff. de adm. tuto. declaratur. (dat alimenta.)
- 64 Frater Maioratus possessor, nedum tenetur fratres, aut sorores legitimos alere, seu dotare usque ad quantitatem alimentorum: sed etiam naturales.
- 65 Frater Maioratus possessor, non tenetur alere, nec dotare fratres spurios, seu sorores spurias.
- 66 Tex. in c. cum haberet. de eo, qui duxit in mari. declaratur.
- 67 Frater Maioratus possessor, non tenetur alere fratrum, nec sororum filios etiam mortuis parentibus.
- 68 Frater Maioratus possessor, non tenetur fratres, vel sorores alere: si ipsi fratres parentes, auos, vel prauos diuites habeant, qui illos alere possint.
- 69 L. cum plures, §. fina. ff. de administra. tuto. l. tutor secundum dignitatem. ff. cod. l. qui filium cum similib. ff. vbi pupill. educa. debe. declarantur.
- 70 Alimenta iudice officio petenda, atque præstanda sunt.
- 71 Alimenta præstare recusans compellendus erit per pignorum capturam, atque distractionem.
- 72 Fundus Maioratus assignari solet ex cuius redditibus alimenta percipiuntur, quando Maioratus possessor alimenta præstare recusat.
- 73 Alimenta præstanda sunt in principio anni, vel cuiuslibet quadrimestri.
- 74 Alimentandus non potest compelli ad recipienda alimenta in domo Maioratus possessoris.
- 75 Alimentorum atque dotis causa summarie tractanda est.
- 76 Alimentorum, atque dotis causa utrum etiam inter laicos coram iudice Ecclesiastico tractari.
- 77 Filius non potest vacisci, neque transigere super alimentis etiam cum iuramento. (possit.)
- 78 Alimenta non comprehenduntur sub renunciatione legitima facta a filijs etiam cum iuramento.

De alimentis, & dotibus, quæ à Maioratus institutore filijs, ac descendantibus relinquenda sunt, qualiterquæ hæc obligatio ipsius Maioratus successores astringat.

CAPVLT XV.

De Primogeniorum rectam, atque perfectam institutionem illud potissimum obseruandum est, ut filijs masculis alimenta: feminis verò dotes competentes relinquuntur. Non enim potest aliter Primogenium, quod Regia facultate præcedente ex filiorum

filiorum etiam legitima sit, iuste constitui: prout supra isto lib. cap. 1. la-
probasebimus, atque disseruimus. Ideoq; ne Maioratum institutores, in
hac dotum, atque alimentorū assignatione errore labantur, quod in ma-
ximum conscientie eorum discrimen, atque successorum perniciem con-
uerſi solet. Opera pretium duximus in hac parte qualiter hoc munus im-
plendū sit apertissimè ostendere. In simulque quo pacto huiusmodi obli-
gatio perpetuo in ipsius Maioratus successores transfundatur declarare.
Hec nanque omnia assidua, atque vtilia sunt, in forensibusque controuer-
sijs frequenter contingere solent.

¶ Ut autem quo ad Maioratum institutores id in primis efficiamus
sciendum est, huiusmodi institutores tempore institutionis: tam ex iu-
ris dispositione: quam ex facultatum tenore, astrictos esse filijs masculis
alimenta: feminis verò dotes competentes assignare. Quod supra isto li-
c. 1. nu. 10. cum seq. latissimè enarrauimus, resoluimusque non aliter posse
iuste Hispanorū Primogenia constitui. Quāvis enim in Regijs facultati-
bus nullum verbum de dote adijci solet: sed id solum sub nomine alimē-
torum compræhendatur, nos tamē gratia clarioris intelligentiæ in mascu-
lis de alimētis: in feminis verò de dotibus agemus, vt melius dicta. Scrib.
qui his vocabulis vti solent compræhendantur: dum modo id de dote, quæ
loco alimentorum succedit, & quatenus ad alimēta necessaria fuerit: non
autem de dote, quæ legitimæ valorem attingit intelligendum sit. Non. n.
ex hoc intēdimus Primogeniorum institutores, seu eorum successores ad
aliud onus astringere: quam ad illud, quod eisdem ex Regijs facultatibus
iniunctum est, siue ipsum sub nomine dotis, siue alimentorū proferamus.

¶ Illud tamen imprimis sciendum est quod huiusmodi dotes seu alimen-
ta quæ a Maioratum institutoribus filijs relinquuntur, in locum legiti-
mæ subrogantur, eiusque naturam in omnibus sequuntur Barto. post Ri-
char. de Malumbre. ibidem in l. Titio centum. §. Titio genero. ff. de con-
di. & demonstra. nu. 6. Bald. in l. non sine. nu. 3. C. de bonis quæ libe. l. ass. in
Auth. nouissima. C. de in offi. testam. nu. 60. Laur. de Pala. in tracta. de sta-
tutis excludend. feminas propter masculos. 1. part. nu. 13. cum seq. Alexā.
conf. 31. lib. 1. ante num. 1. Xuar. in repe. l. quoniam in prioribus in. 2. limi-
ta. ad leg. fori. nu. 9. C. de inoffic. testam. D. Dida. de Couarr. in. 4. decreta.
c. 8. §. 6. nu. 15. Alciatus conf. 52. nu. 15. cum seq. Pro qua conclusione frequen-
ter adduci solet tex. in l. quoniam nouela. C. de inoffic. testam. vbi etiam
Scrib. id not. atque etiam tex. in l. 3. §. sed vtrum. ff. de minoribus, quibus
plura cumulat Franc. Piscina de statuci. excluden. femi. nu. 132. Idque ve-
rissimum, atque communiter receptum est.

¶ Ex quibus primo loco infertur, quod quamuis mater non teneatur ale-
re filium

re filium ultra triennium nisi in subsidium etiam si mater ipsa diues sit
 l. penu. ff. de lib. agnos. Ripa, qui hanc dixit communem opinio. in. l. i. ff.
 solu. matri. nu. 78. l. fi. vbi Doctores. C. de dot. promissio. Scrib. in. l. à filia.
 ff. ad Trebel. vbi Alex. num. 6. l. nec filium. C. de patria potesta. vbi gloss.
 in ca. cum haberet. de eo, qui duxit in matri. l. 3. & 4. titu. 19. partit. 4. & ibi
 Grego. Lopez latè per Tiraquel. in tracta. de nobili. c. 21. nu. 76. Nihilomi- 4
 nus tamen in casu, de quo agimus mater quæ Maioratum instituit, tene-
 bitur alimenta filijs suis indistinctè ministrare. Cum enim in locum legiti-
 mæ subrogentur, matresque debeant filijs legitimam relinquere: conse-
 quens est, vt nulla facta distinctione teneantur eisde alimenta assignare.
 ¶ Secundo ex eisdem inferitur, qd non solum patres, & matres faciètes Ma- 5
 joriam: sed aui, & proaui, & ceteri ascendentes, à quibus legitima debita
 est, tenentur alimenta, & dotes suis legitimis descendentibus præstare, in
 locum legitimæ eis debita omni iure. Cum enim ab his omnibus, filijs, ac
 descendentibus legitima debeat: consequens est, vt similiter si hi Maio-
 ratum instituunt teneantur descendentibus dotes, seu alimenta præstare:
 cum hæc in locum legitimæ subrogentur.

¶ Tertiò inferitur, qd quamuis verum sit, qd filijs habentibus vnde se alere 6
 possint parentes non teneantur alimenta præstare, vt iuperius dicemus, in
 casu tamen de quo agimus, alimenta præstanda erunt filijs, ac descenden-
 tibus: etiam si aliàs habuerint vnde se alant. Cum enim in locum legiti-
 mæ subrogentur: legitimaq; etiam habentibus aliunde vnde se alere pos-
 sint debeat: consequens est, vt similiter alimenta etiam habentibus aliù
 de vnde se alant, debita sint. Idque in specie notat Cinus in. l. Sancimus in
 fine. C. de nup. Roder. Xua. in. l. quoniam in prioribus. 2. limita. ad. l. fori. 11
 nu. 12. Greg. Lopez in. l. i. tit. 4. part. 6. verb. *Librementè*. ad fin. *no supradicti*

¶ Quartò ex eisdem inferitur, non solum in alimentis: sed etiam in dote, 7
 quatenus ad alimenta necessaria est, pari ratione id ipsum dicendum esse.
 Dos namque filiabus etiam aliunde dotatis in casu de quo agimus, præsta-
 da est. Quod dixit eleganter Bald. in. l. neque mater. nu. 3. C. de iur. doti. lo-
 quens instituto disponente, vt filia dotata à patre extantibus masculis
 non succedant. Atque id est etiam de mente omnium Scriben. quos pau-
 lo ante citauimus: idque etiam comprobatur ex eo, qd in hac specie dos
 in locum legitimæ succedat Iass. qui plura refert, in Auth. nouissima. C.
 de inofficio. testa. nu. 60. Xua. in. d. rep. l. quoniam in prioribus. 2. limita.
 ad. l. fori. nu. 9. Et cum legitima etiam diuiti, & aliàs habenti vnde se alat,
 seu doret, vt est notissimum præstanda sit, similiter etiam dos filie diuiti,
 atque iam dotata præstanda erit. Quod ex eo, quod in alimentis resolu-
 mus, apertius redditur, cum dos, & alimenta in casu de quo agimus æqui- 8

Yy para-

De Hispanorum Primogenijs.

parari soleant, vt ex pluribus probant Abb. in ca. cum haberet, de eo, qui duxit in mari. numer. 5. Bart. in. l. fina. ff. de his quib. vt indig. nu. 7. Xuar. in repetit. l. quoniam. C. de inofficio. testament. in. 2. limita. ad. l. fori. nume. 3. Tiraque. de Primoge. quæ. 62. nu. 4. & 5. atque Euerardus in sua Centuria. cap. 29.

¶ Quinto, ex eisdem inferitur, quod quamuis is, qui aliquem alere teneatur, possit eidem alimenta annuatim assignare, atque eo pacto, vt mortuus finiantur, nec ad hæredes eiusdem transmitti valeat. l. cum hi. §. si vni. ff. de transactio. l. dominus. §. fina. ff. de usufruct. Bald. in. l. cam quam. nume. 41. C. de fideicom. in. l. Palat. Ruui. in repet. capi. per vestras. §. 24. incip. In constituenda tamen dote. nume. 2. de dona. inter vir. & vxor. & alibi sæpè Scriben. In casu tamen de quo agimus, alimenta non in usufructu, nec annua præstatione: sed in rei proprietate præstada sunt, atque ita vt ad hæredes transmittantur: prout legitima, in cuius locum subrogantur, præstanda est. Quod in specie dixit Xuar. in dict. repet. l. quoniam. 2. limita. ad. l. fori. nume. 12. & Palat. Ruui. in repet. cap. per vestras. di. §. 24. nu. 7. D. Didac. de Couarru. de sponfalib. 2. part. capi. 8. §. 5. 6. nume. 15. Gregor. Lopez in. l. i. titu. 4. partit. 6. in gloss. in verb. Librement. Idque etiam in alimentis, quæ in locum legitimæ subrogantur dixit Cinus in. l. Sancimus. C. de nupt. Cuius opinio. asserit communem esse Alexand. consil. 131. libr. 1. Francisc. de Aret. in. l. vna. ad fi. C. quando. non peten. part. Ioan. Hanibal. in rep. Rub. ff. solut. matrimo. nu. 146. Roland. à Valle consil. 74. nume. 53. cum sequen. par. 1. quod etiam in dote ex eisdem rationibus procedit, ac verum est.

¶ Sexto ex eisdem etiam inferitur huiusmodi alimenta filiis præstanda esse absque onere, & grauamine. Sicut enim legitima, quæ integra à lege debetur, absque onere, & grauamine relinquenda est, de eaque grauamen ipso iure rejicitur. l. quoniam in prioribus. C. de inofficio. testament. Ita etiam legitima diminuta, atque dotes, & alimenta, quæ in locum legitimæ subrogantur absque onere, & grauamine debentur, atque de eis onera, & grauamina ipso iure rejiciuntur. Quod in specie notat Cinus in dicta. l. Sancimus. col. 2. C. de nupt. Paul. in dicta. l. quoniam in prioribus. numer. 2. post Iacob. Butrica. & Bald. ibidem, idque per plura fundamenta sic resoluit Xuar. in repe. eiusdem. l. 2. limita. ad. l. fori. numer. 13. idem in l. i. titu. 6. libr. 3. fori. vers. Notandum est igitur, & in vers. sciendum est. l. 1. in. l. ex tribus. nume. 7. C. de inofficio. testament. & in. l. si tibi. §. sicuti. nume. 10. ff. de lega. 1. Alexand. consil. 33. nume. 2. lib. 4. Socin. consil. 24. §. nu. 162. libr. 2. Decius consil. 106. numer. 3. D. Didac. de Couarru. de sponfalib. capit. 8. §. 6. nume. 15. Pala. Ruui. in. l. 10. Tauri. nu. 2. & Anton. Gometius. nu.

me. 43.

me. 43. & Tellius. nu. 9. Greg. Lopez. in l. 8. tit. 11. part. 4. idem in l. 11. tit. 4. par. 6. in glos. in verb. *Librementē*. ad fin.

¶ Quod verum est: nisi in eo, quod metam alimentorum excesserit. Si enim ultra id, quod pro alimentis debitum est, à parente, filijs aliquid relinquitur, in ea parte grauamen tolerandum erit. Id nanque quod superest, extra causam legitimæ est, nec regulis eiusdem subiacere debet. Ideoque, in eo, quod pater ex propria liberalitate relinquit, vincula, atque grauamina imponere poterit. l. ab eo. cum similib. C. de fideicommissi. quod etiam omnes Scriben. quos antea citauimus aperte profitentur. Sicque intelligenda sunt ea, quæ Rapha. Cuman. consil. 124. & Rodericus Xuar. in repet. dictæ. l. quoniam in prioribus. 2. limita. ad l. fori. nu. 3. circa hæc annotauerunt. Ea nanque, aliter iure subsistere non possent.

¶ Septimò, ex eisdem infertur decisio quæstionis: vtrum scilicet huiusmodi dos atque alimenta, filijs iure institutionis relinquenda sint. Cum enim ea in locum legitimæ subrogentur: consequens est, vt necessarid in eisdem, idem quod in legitima resolui debeat. Ideoque priusquam ad huius quæstionis decisionem deueniamus descutiendum erit. Vtrum legitima hodie sit titulo institutionis relinquenda, seu sufficiat illam quoquo relicto titulo filijs præstare, vt inde constet quid in dotibus, atque alimentis dicendum sit.

¶ Quia in re, sciendum est, quod quamuis iure Authenticorum, atque etiam Regio partitarum inspecto, legitima sit filijs titulo institutionis relinquenda, vt probat. ex tæx. in Auth. vt cū. de appella. cognos. s. aliud quoque capitulum collatione. 8. Ex cuius legis decisione hanc opi. communiter sequuntur Scribent. post gloss. ibi. in Authenti. nouissima. C. de inofficio. testamen. & plures alij, quos referunt Guillem. Benedict. in cap. Rainuntius. de testa. verb. in eodē testamēto. l. nu. 15. atque. D. Dida. de Couarr. eodcap. Rainuntius. s. 1. num. 7. & Iulius Clarus. libr. 3. Recep. senten. s. testamentum, quæstione. 38. D. Anton. de Padilla in l. eam, quam. C. de fideicommissi. nu. 76. & alibi sæpè Scribent. Quorum opinio hodie approbata est ex decis. l. 5. titu. 8. part. 6.

¶ Quod non solum respectu legitimæ descendentium, sed etiam ascendentium communi Scriben. sententia receptum est: tametsi Bart. in l. siue. s. excluditur. ff. de iur. patro. contrarium existimauerit. Cuius opinionem communiter reprobata esse profitentur Iass. in dict. Authenti. nouissima. nu. 37. & Fabia. de Grocchis. ibidem. nu. 204. Id ipsum etiam asseruerunt Alexand. nume. 4. Decius. num. 8. in l. 1. C. de bono. possē. contra tabulat. que plures alij, quos sigillatim recensuerunt. D. Anton. de Padil. in dict. l. eam, quam. nu. 77. Atque Iulius Clarius. libr. 3. recepta. senten. s. testamentum.

tum. quæstio. 38. vers. sed quarto tu scis, idque verissimum est.

Hodie autem attenda decisione. l. i. tit. 2. libr. 5. ordinamenti. quæ est. l. i. tit. 4. libr. 5. in noua leg. Regn. collectione, quæ disponit valere testamentum absque hæredis institutione. Hæc opinio satis controuersa est apud Hispanos iuris interpretes, nam Rodericus Xuar. in. l. quoniam in prioribus. C. de inofficio testamenti. amplia. nume. 8. videtur esse eius sententia, vt ex decis. dict. l. ordinamen. hodie legitima non sit iure institutionis relinquenda. Quod sequutus fuit D. Anton. de Padilla in. l. eam, quam C. de fideicommissi. nume. 74. vbi refert Fernand. de Mencha. id ipsum existimantem, de success. creatio. 5. 29. nume. 245. Sed contrariam sententiam veriore esse censet Castillo in. l. 24. Tauri. gloss. & Burgos de Pace in. l. 3. Tauri. nume. 888. vbi refert Docto. de Calatayud. verum quippe doctissimum, id ipsum existimantem in. l. 6. Tauri. Quam etiam opin. sequitur Io. Rojas Valentin. Inquisitor in suo Epit. successio. ca. 8. nu. 29.

¶ Quamuis autem quæstio hæc dubia videatur: apud meramē satis cōpertum est hodie sicut, & olim legitimam iure institutionis relinquendam esse. Id namque iure communi Authenticorum, atque Regio partitarum expresse decisum est, nec est lex aliqua, quæ ea iura expresse corrigat. Ideoque necessariò dictarum legum decisio sequenda erit. Quod enim nō mutatur: quare stare prohibetur. l. Sancimus, cum similib. C. de testa.

¶ Nec obstat dict. l. ordinamenti qua decisum est valere testamentum absque hæredis institutione. Ea namque lex, nec tacite, nec expresse iura dicentia legitimam titulo institutionis relinquendam esse, corrigere videtur: siquidem diuersum est dicere, quòd testamentum absque hæredis institutione valeat, vel quòd legitima titulo institutionis relinquenda non sit. Potest namque esse, quòd in testamento extraneus hæres instituatur, & filio legitima titulo legati, vel fideicommissi relinquatur. Et sic iam non dubitandum est, vtrum testamentum valeat, absque hæredis institutione: cum in eo hæres institutus sit. Sed vtrum præsupposita validitate testamenti sufficiat, legitimam titulo legati, seu fideicommissi relinquere, quod illa lege decisum non est. Cum igitur hæc duo aded diuersa, ac separata sint, constat non posse fieri de vno ad aliud bonam illationem: præcipuè ad legum correctionem, quæ expresse, ac præcisè facienda est, nec ex tacitis, ac subauditis intellectibus iura vulgaria deduci debent.

¶ Sed vt id cōstet apertius, præmittendum est, duabus præsertim rationibus iure Authenticorum statutum fuisse, legitimam titulo honorabili institutionis relinquendam esse. Prima, propter honorem eiusdem tituli, qui titulus institutionis cunctis alijs, vt est notissimum honorabilior est. Secunda propter emolumentum iuris accrescendi: nam si filios in legitima

gitima hæres institutus sit, & alius hæres vniuersalis, cum eo simul institutus repudiauerit, ipse ex titulo institutionis vniuersam hereditatem consequetur. Quamuis legitima quota bonorum: non autem quota hereditatis esse dicatur. l. i. §. si ex fundo. cum similib. ff. de hæredib. instituend. Vigetur huiusmodi emolumento filius in legitima non priuetur, merito statutum est, vt ea sit, sibi titulo institutionis, non autem alio titulo relinquenda. Ex alio namque titulo non potest filius hereditatem per ius accrescendi consequi. Barto. in. l. ex facto. in princip. ff. de hæredib. instituend. l. eam, quam vbi per Scriben. C. de fideicommiss. Quibus rationibus id præsertim statutum fuisse censuerunt communiter Scriben. in dict. Authent. nouissima: prout Iass. ibi. num. 13. profitetur. Idem Iass. in. l. quoties num. 6. C. de hæredib. instituend. Corasius qui hanc dixit communem opinio. in. l. testamentum. C. de impub. num. 17. vbi plura in idem adducit, cum igitur his rationibus id statutum fuerit. Quas rationes hodie etiam stante dict. l. ordinamen. durare notissimum est. Constat etiam hodie legitimam titulo honorabili institutionis filio relinquendam esse. Qua in re annotandum est, nullum ex Scriben. dixisse: ideo filio legitimam esse titulo honorabili institutionis relinquendam, quod testamentum non valeat absque hæredis institutione. Ea namque inepta decidendi ratio esset, cum diuersum sit, quod valeat testamentum absque hæredis institutione, seu quod legitima sit titulo institutionis relinquenda, vt superius ostendimus. Ideoque cum hæc non fuerit ratio quare introductum fuit, quod legitima relinquatur titulo institutionis: consequens est, vt cessante hac ratione, non debeant cessare iura id disponentia. Cum ea ratio, & causa finalis eorum iurium non fuerit: imò etiam si hæc fuisset ratio: quare id statutum fuit non sufficeret hanc rationem fuisse correctā, vt prædicta iura etiam correctā censenda essent. Cum possent prædictis duabus rationibus sustineri. tex. in. §. affinitatis, cum similib. insti. de nupt. Ex quibus pari ratione dicendum videtur dotes, seu alimenta iure institutionis relinquenda esse, cum in locum legitimæ subrogentur. Idque probatur ex his quæ adduxit Paul. consil. 67. num. 1. lib. 2. & Iass. in repe. l. omnes populi. ff. de iust. & iur. n. 61. cum sequen. iunctis his quæ infra isto ca. nu. 21. dicemus.

¶ Quidquid autem quoad legitimam resoluendum sit, quo ad alimenta tamen attinet dicendum erit, ea non esse necessario titulo honorabili institutionis relinquenda: sed sufficere, quod filijs quoquo relictis titulo relinquuntur. Ad quod probandum præsupponimus, non posse de hac quaestione dubitari: nisi quando ex facultate Regia Primogenium etiam ex legitima aliorum filiorum instituitur: aliās namque legitima: non autem

De Hispanorum Primogenijs.

alimenta filijs præstanda erunt, quæ, vt prædiximus tit. institutionis re-
linquenda est.

¶ Hoc igitur præsupposito, constat ex tenore Regiarum facultatum,
quæ ad instituenda Primogenia concedi solent, parentem non esse attri-
ctum ad relinquenda filijs alimenta titulo honorabili institutionis, quæ-
uis ea in locum legitimæ subrogentur, quod patet ex verbis facultatum:
dum in eis dicitur, quod institutores possint Primogenium instituere
ex testamento, vel qualibet alia vltima voluntate, vel donatione causa
mortis, vel inter viuos: dummodo cæteris filijs alimenta relinquunt. Ex
quibus verbis constat, non esse necessario filijs, vel ascendentibus ali-
menta titulo institutionis relinquenda. Si enim Maioratus ex codicil-
lis, seu ex donatione causa mortis, seu ex contractu institui potest, con-
stat, non posse ex eo alimenta filijs titulo institutionis relinquere. Ex quo
fit, vt Princeps, qui parenti concedit facultatem, vt in huiusmodi dis-
positionibus possit Primogenium ex omnibus bonis instituere: dummo-
do cæteris filijs alimenta relinquat: censetur etiam concedere, vt hæc
alimenta quocunque titulo relinquere possint. Cum ad hoc, vt Maioratus
perfectè institutur, atque eius forma præcisè obseruetur, in ipsa scri-
ptura Maioratus alimenta relinquenda sint. Nec dubium est: quin in
eadem scriptura relinquere possint: sicque communiter id intelligi, atque
præficari solitum est.

21 ¶ Hoc autem comprobari solet, ex doctrina sing. Bald. in l. maximum
vitium. num. 15. C. de libe. præte. vbi eleganter inquit, quod legitima au-
cta, seu diminuta ex dispositione statuti, non est necessario titulo institutio-
nis relinquenda. Idque ea ratione: quia cum statutum deuiet à iure com-
muni, non est iuxta dispositionem iuris communis intelligendum, nec in-
terpretandum. Cuius dictum dixit esse notabile, atque menti tenendum
Paul. in l. fin. a. §. in computatione. num. 12. C. de iure delib. Idem Paul. in
Auth. nouissima. C. de inoff. testam. Roma. consil. 399. incipien. Præsens
consultatio. D. Anton. de Padilla in l. licam, quam. C. de fideicommiss.
nume. 75.

¶ Hæc tamen ratio Baldi proculdubio falsa est, atque per consequens id,
quod ex ipsa deducit, veriusque est, legitimam siue ab statuto auctam,
siue diminutam iure institutionis relinquendam esse. Quod ex pluribus
probat Iass. in dict. Auth. nouissima. nume. 24. post Ludo. Roma. sibi con-
trarium, & Ioan. de Imol. & Alex. in locis, qui ab eo nuncupatim citantur.
Idem Iass. vbi etiam plura refert in repe. l. omnes populi. nume. 60. ff. de
iustitia & iur. Idque ipsum ex pluribus verum esse ostendit Rodericus
Xarez, qui optimè loquitur in proposito in repet. l. quoniam in prio-
ribus

ribus de inoffici. testam. super interpretatione legis fori in princip. nu. me. 2. Menchaca. de successio. creatio. lib. 2. §. 20. numer. 240. Iulius Clarus, qui hanc etiam communem opinionem esse proficitur, lib. 3. recep. senten. §. testamentum. quæst. 38. versic. Sed pone, quod in ciuitate. Idque verissimum est.

¶ Sed hæc nostra opinio alia etiam ratione cōprobat, quando enim filio portio aliqua pro legitima simpliciter relinquitur, censetur relicta titulo institutionis: etsi id expressum non fuerit. Idque ea ratione, vt dispositio ipsa sustineatur. Bart. in Authen. vnde et si parens. C. de inoffici. testamen. nu. 2. l. ass. qui plura refert in Authen. nouissima. C. eodem. Hancque communem opinionem esse profitentur Alexan. numer. 2. & Decius nume. 3. in. l. humanitatis. C. de impub. & alijs, vbi Corasius nume. 14. Menchaca, qui plura refert de successio. creat. lib. 2. §. 20. nume. 254. Iulius Clarus, dict. §. testamentum. quæstio. 38. versic. Sed quid si dicat. Sed quia ista conclusio dubia est, vt apud præfatos scriptores videri poterit, nec procedere potest in Maioratu ex contractu instituto, tutior, ac probabilior videtur prima ratio, quam ex verbis Regiæ facultatis deduximus. Ex qua, opinio hæc in practica frequenter probari, atque admitti solet, quamuis ad hæc dubia vitanda tutius sit facere, vt in Regiæ facultate adijciatur, quod sufficiat alimenta titulo institutionis, legati, vel fideicommissi, vel donationis, vel alio quocunque titulo relinqui. Quod in quibusdam Regijs facultatibus appositum vidimus, & sicōmuniter in eisdem apponi non soleat.

¶ Octauo etiam loco, ex superius adductis inferitur decisio alterius quæstionis, quæ similiter ardua est, atque de qua frequenter controuerti solet. Vtrum scilicet, si pater cæteris filijs alimenta non relinquit, possint Primogenium ab ipso institutum cōtratabulare seu nullum dicere. Quia in re, prima facie dicendum videbatur, filium posse cōtratabulare parentis testamentum. Cū enim alimenta huiusmodi in locum legitimæ subrogentur: consequens est, vt sicut filius præteritus, cui legitima debita est, potest testamentum paternum cōtratabulare. l. cū quæritur, cum similibus. C. de inoffici. testamen. Similiter etiam id possit facere filius, cui debentur alimenta, quæ in locum legitimæ à iure subrogantur.

¶ Sed quamuis hæc ratio stringere videatur, contrarium tamen in casu de quo agimus, dicendum erit: inò quod filius non possit Maioratum paternum cōtratabulare, seu nullum dicere: sed solum petere possit alimenta, quod probatur optimo simili. Nam certum est, quod filia exclusæ per statutum à successione parentum debetur dos, seu alimenta,

De Hispanorum Primogenijs.

25 *vt ex pluribus probat Tiraquel. de Primoge. quæst. 4. nume. 33. & supra isto libro capit. 1. nume. 12. euidentissimè demonstrabimus. Sed si in casu præfati statuti filia à patre in testamento prætereat, non potest paternum testamentum contratabulare, seu nullum dicere: sed à fratribus dotem, seu alimenta petere debet: prout eleganter dixit Alex. in. l. filie dotem. nume. 6. C. de collatio. idem in. l. Gallus. §. & quid si tantum. nume. 16. ff. de liber. & posthum. last. in Authen. nouissima. num. 57. C. de inoffi. testamen. Matth. de Afflict. decis. 118. nu. 6. Hancque opinionem communem esse profitetur plura in idem adducens Iulius Clarus libro tertio senten. §. testamentum. quæstio. 42. versic. Item quæro. Alciatus consilio. §2. numero. 17. cum sequentibus. Quod pari ratione in Primogenijs dicendum videtur: quamuis enim alimenta filijs debeantur: non tamen, idè poterunt ipsi paternum Primogenium nullum dicere, sed à fratre Primogenito dotes, seu alimenta petere debent.*

¶ *Hæc autem omnia in Primogenijs Hispanorū exactius consideranda sunt. Difficultas nanque suboritur ex verbis Regiarum facultatum, quæ ad instituenda Primogenia conceduntur: dum in eis dicitur. Con tanto, que. ayays de dexar, y dexeys a los otros vuestros hijos, e hijas, que agora teneys, y tuuierdes de aqui adelante en quien no succedere el dicho Mayorazgo alimentos: aunque no sean en tanta cantidad, &c. Ex his nanque verbis dicendum videtur, quod hac forma, ac conditione prætermissa Primogenium nullum pronuntiandum sit. l. qui hæredi. & l. Meuius. ff. de condi. & demonstra. c. cum dilecta. de rescript.*

26 ¶ *Sed veriùs est Primogenium adhuc non esse nullum pronuntiandum: sed ex bonis ipsius Primogenij filijs esse alimenta ministranda. Quod probatur ex tex. in. l. 1. ff. ad leg. Falcid. ibi. Dum ita detur legatarum, ne minus, quam partem quartam hæreditatis ex eo testamento hæredes capiant. Ex cuius leg. decis. testanti datur facultas, vt possit hæreditatem suam vsque ad dodrantè in legatarios distribuere: dumodo hæredi scripto. quarta Falcidia relinquatur. Si autem hæreditas legatis exhausta fuerit, testamentum, non erit nullum pronuntiandum: sed potiùs detracta quarta ab hærede ex ipsis bonis hereditarijs sustinendum. Per quem text. dixit Rapha. Cuma. ibidem, quod si per statutum permittatur aliquid fieri: puta testari: dum tamen aliquid relinquatur alicui per facientem, & postea contingat actum fieri absque eo, quod ei relinquatur illud, quod statutum iubet relinqui, actus non erit nullus, sed solum detrahi debet illud, quod ex dispositione statuti relinquendum erat, quod est perpetuò menti tenendum, ad huius quæstionis resolutionem.*

¶ Et

¶ Et quamuis Alex. in dict. l. i. numero .8. reprobet hoc dictum Raphaela. Cumani, dicens non probari ex illa lege: quod ex ipso Raphaela Cumani. deducit ex eo, quod licentia testandi de vniuersa hereditate non conceditur à lege Falcidia: sed prius concessa erat à lege. 12. tabularum simpliciter, atque ideo, quamuis lex Falcidia permittat restanti, vt bona sua in legatarios distribuat, dummodo heredi scripto quarta Falcidia relinquatur, si forma legis Falcidia non seruetur, sustinebitur actus virtute legis. 12. tabularum, quæ prius id simpliciter concessum erat, ideoque actus non vitiabitur: sed restituta heredi quarta sustinebitur. Quem sequitur ibidem Vincen. Hercula. colum. 4. & 5. Secundum quem intellectum dictum hoc non videtur posse ad Regias facultates adaptari.

¶ Ceterum hæc Alexandri ad dictum Raphaelis Cumani impugnatio mihi iure subsistere non videtur. Nam si bene consideretur, non potest assignari congrua ratio differentie inter legem nouam concedentem denuò facultatem ad aliquid faciendum, cum quadam modificatione, vel legem nouam adijcientem modificationem facultati simpliciter à lege antiqua concessæ. Cum enim lex noua, actum à lege antiqua simpliciter permissum absque aliqua qualitate fieri prohibeat, iam simplex legis antiquæ concessio omnino cessat. Atque ad qualitatem à lege noua introductam reducitur. l. non est nouum, & lex, sed & posteriores. ff. de legibus. Ideoque si actus contra legis nouæ dispositionem, seu formam fiat, non poterit ex lege antiqua, quæ in hoc omnino cessauit sustineri. Atque per consequens constat non esse considerandum, vtrum lege antiqua id simpliciter fieri permissum esset, vel non: cum paria sint nullam fuisse legem id ipsum simpliciter disponentem, vel fuisse, & ex lege noua, quo ad hanc simplicem facultatem abrogatam fore. Qua ratione dictum Raphaelis Cumani simpliciter sumptum mihi semper verius visum fuit.

¶ Quicquid autem quo ad prædictæ legis primæ. ff. ad legem Falcidiam, intellectum dicendum sit, in calu tamen, de quo agimus, pluribus alijs rationibus videtur dicendum Maioratum non esse nullum pronuntiandum: sed assignatis alimentis sustinendum. Quod probatur ex quadam doctrina Baldi in cap. dudum, in. 2. de electi. nu. 6. vbi eleganter inquit, quod si aliquis fuit receptus in ciuem, dum modo soluat datia & collectas, quod si non soluerit datia, vel collectas non resoluitur ciuitas, sed potest compelli ad soluendum, & solutis datijs vel collectis gaudebit commodis ciuitatis, vbi subiungit rationem, quæ est sing. in proposito, quia

De Hispanorum Primogenijs:

quia, scilicet, dictio, dummodo non efficit actum conditionalem, sed obligat ad sic faciendum per modum: non autem per conditionem. Ideoque, tanquam modus implendus erit per viam compulsionis: non autem sicut conditio, quæ per modum exclusionis impleri solet. Quod etiam in simili verum esse censuerunt Domini de Rota, decis. 231. incipien. Ordinatio. in nouis Bar. in l. quibus diebus. §. Termilius. num. 4. ff. de conditionib. & demonstrationib. glos. ordina. in capit. non potest. §. illud verb. *Retinere*. de præben. lib. 6. Corne. consil. 130. nu. 7. lib. 3. Deci. consil. 327. num. 3. notant Innocen. Hostien. Abb. Præposi. & communiter Scrib. in cap. verum, de condi. appo.

¶ Et quamuis aliqui ex Scriben. dicere soleant, quod ista dictio, dummodo faciat conditionem: prout dixerunt Guido. Papæ, consilio. 205. numero. 23. & Ripa lib. 2. responso. 9. capit. 2. nume. 2. Communis tamen resolutio, atque inter has contrarias opiniones concordia est, quod quando dictio, dummodo adijcitur actui perfecto, importat modum: quando autem adijcitur actui imperfecto, importat conditionem. Quod optimè declarat Philipp. Francus post Paul. & Domi. ibidem in dict. cap. non potest. §. illud, de præben. lib. 6. nume. 6. Scriben. in dict. capit. verum, de condi. appo. Bertrand. consil. 201. nume. 5. lib. 1. Carol. Ruin. consil. 43. lib. 2. Tiraquel. de vtroq; retract. titu. Lignagier. §. 8. glos. 8. Cum igitur hæc obligatio liberos alendi post perfectam dispositionem Maioratus, conferatur, possintque alimenta ipsa filijs in alia scriptura, vel dispositione post Maioratum perfectum, atque institutum relinqui, vt est notissimum, consequens est, vt ex omissione assignationis alimentorum, Maioratus ipse non sit annullandus, sed agi possit ad alimentorum assignationem, seu præstationem.

¶ Præterea id ipsum comprobatur ex eo, quod omnis qualitas adiecta dispositioni principali perfectæ, dicitur modus: etsi concipiatur per verba denotantia conditionem. l. cum ab eo. ff. de contrahen. emptio. l. ea conditione. C. de rescinden. vendi. l. Mauius. ff. de manum. testam. l. 3. C. de fideicommiss. liber. l. 28. tit. 5. part. 6. Bar. vbi Socin. & communiter Scribentes in l. quibus diebus. §. Termilius. ff. de condit. & demonstra. Paul. vbi Iass. nu. 9. in l. si ita quis. la. 2. §. Seia. ff. de verb. obliga. & alibi sæpè Scriben.

¶ Imò quamuis fateremur, quod verbum, dummodo in prædicta facultate appositum: aliàs conditionem importaret, quod verum non est. Adhuc in casu, de quo agimus, non potest conditionem importare. Quod comprobatur euidentissima ratione. Nam quamuis hæc verba in prædicta facultate, apposita non essent: nihilo minus

De Hispanorum Primogenijs.

nu. 17. lib. 4. Deci. consil. 180. nu. 2. Pala. Ruui. in repe. cap. per vestras
de donatio. inter virum & vxorem. §. 24. numer. 2. Parisi. consil. 126.
numero. 14. libr. 1. Aymon. consil. 236. numero 4. Anton. Rub. consil. 1630
numero. 3. Gregor. Lopius in. l. 11. titu. 4. part. 6. in gloss. in verb. *Librement*,
ante fin. idque verissimum est, atque ex superius adductis potiori ratione
comprobatur.

35 ¶ Ex eisdem etiam inferitur id ipsum dicendam esse: quando pater fi-
lijs suis reliquit aliqua bona pro dote, seu alimentis, quæ ex post facto
euiecta fuerunt. Ex eo nanque Maioratus non annullabitur: sed alia bo-
na æquiualentia ex ipsis rebus Maioratus, in eorum locum substituenda
erunt. Idque ex superius adductis longè potiori ratione comprobatur. Tai-
meti Gregor. Lopius in. l. 32. titu. 11. partita. 6. in gloss. verbo. *No valdra*.
column. 13. versicul. sed pone, contrariam sententiam amplecti videat-
36 tur. Ad quæ dubia vitanda vtile esset, quòd in Regijs facultatibus adij-
ceretur clausula, quòd quamuis dotes, seu alimenta competentia in ip-
sa Maioratus institutione relicta non fuerunt: non ex eo Maioratus anul-
letur: sed filij, vel filia possent petere, atque exigere dotes, seu alimenta, seu
eorum supplementum.

¶ Ex quibus omnibus verum esse apparet assumptum illud, quòd in hu-
ius capituli principio proposuimus, quòd scilicet huiusmodi alimenta, seu
dotes in locum legitimæ subrogentur: quamuis in hac, & etiam in præ-
cedenti illatione ex specialibus rationibus contrarium resolverimus. Id-
que etiam posset ex pluribus alijs probari: nisi breuitati consulen-
dum foret.

37 ¶ Illud autem animaduerteudum est, quòd quamuis huiusmodi dotes
seu alimenta in locum legitimæ subrogentur, ea tamen non debent: se-
cundum valorem legitimæ taxari, seu æstimari. Si enim meta dotis, seu
alimentorum esset valor legitimæ, facultas Regia nihil operaretur. Vtigi-
tur aliquid operetur, necessario dotes, seu alimenta minus legitima taxa-
38 ri debent, quòd in statuto excludente feminas, propter masculos à plu-
ribus decusum est: nam quamuis in casu eiusdem statuti feminæ neces-
sario dotari debeant, dos tamen, quæ huiusmodi filijs feminis consti-
tuenda est, non debet necessario sequi metam legitimæ, imò sufficiat,
quòd sit minor legitima: dummodo respectu facultatum, atque qua-
litate & dignitate personarum congrua sit. Idque melius: quam alijs
ex pluribus probat Bartho. Soci. consil. 288. nu. 15. cum plurib. sequen. lib. 2.
vbi Bar. Bal. Paul. Aug. & plures alios maximi nominis viros id ipsum
existimantes refert idem Soci. consil. 57. num. 25. lib. 4. Eandem etiam
opinio. sequitur Corne. consil. 107. numero. 12. cum sequentib. libr. 1. vbi in
quit,

quit in casu prædicti statuti sufficere filiam esse dotatam competentem, iuxta patriæ consuetudinem, etiam si dos sit minor legitima: Raphae. Cu man. consil. 46. col. fina. Decius. consil. 26. numero. 4. idem Decius. consil. 276. numero. 1. Curti. Iunio. in Authent. res quæ. C. communia de lega. numero. 10. & 11. quæ opin. vera mihi videtur: quamvis contraria: imò, quod in casu prædicti statuti non possit assignari dos, quæ sit minus legitima, crebriori Scribentium calculo comprobata sit: prout proficitur Tiraquel. qui prope omnes authores tam antiquos, quam modernos id ipsum existimantes refert in l. si vnquam verb. Susceperit liberos. num. 91. cum sequen. C. de reuo. dona.

¶ Sed quamvis in casu prædicti statuti, filias propter masculos excludentis, prædicta opin. dubia esse possit: in Hispanorum tamen Primogenijs proculdubio vera est, idque probatur ex tenore Regiarum facultatum, quibus cauetur, quod pater Maioratum instituens teneatur relinquere alijs filijs alimenta: *aunque no sean en tanta quantidad, quanta les podia venir de su legitima.* Ex quibus verbis apertissime cessat hæc disputatio, & quamvis facultas solum de alimentis loquatur, in dote etiam intelligenterit. Quoad hoc namque dos, & alimenta parificentur: prout superius ostensum est.

¶ Hæc autem dotes seu alimenta, quæ in Maioratus institutione filijs assignanda sunt, congrua atque competentia esse debent, considerata parentum facultate ac dignitate, atque etiam patriæ consuetudine, quod iudicis arbitrio committendum erit. l. quæro. ff. de iur. dot. per quem text. id dixit Barto. in l. si constante. nume. 48. ff. soluti. matrimo. & in Auth. quod locum. nume. 2. C. de collati. idem Barto. in Authent. res quæ. C. communia de lega. num. 1. Cuius opi. asserit communem esse Curt. Iunio. ibidem. numero. 10. Socin. consil. 14. numero. 15. libr. 1. Parisi. consil. 81. numero. 49. libr. 2. Gratus consil. 87. numero. 14. libr. 2. Bellan. consil. 83. numero. 10. l. 5. tit. 7. part. 6. l. 1. in iur. q. 1. de lib. ob. C. de lib. ob. A. in iur. q. 1. de lib. ob.

¶ Hæc tamen iudicis arbitrium, quod circa dotis, seu alimentorum congruam assignationem versatur, latissimum non autem strictum, ac tenax esse debet: ita vt in hoc iudex fauori filiorum potius, quam Maioratus conseruationi propensior sit: prout supra libr. 1. capi. 18. nu. 6. apertissime demonstrabimus. Sicque à rectissimis, peritissimisque iudicibus frequenter observatum vidimus, idque ipsum Primogenitorum institutori- bus consulendum erit.

¶ Quæ ratione, vt Maioratum successores ab innumeris litibus, ac contentionibus, quæ super huiusmodi alimentis quotidie excitantur liberentur, eorum institutores in Regijs facultatibus à Principe impetrare solent,

De Hispanorum Primogenijs.

solent, vt assignando vnique filio, seu filia certam quantitatem, quæ in Regia facultate taxatur, censeantur filios, vel filias competenter dotasse, seu alimentasse, quod adhibita facultatum, ac numeri filiorum cognitione, fieri solet. Idque in pluribus Regijs facultatibus obseruari solitum est, eaque clausula utilis esse poterit, tamen non omnino litibus additum præcludat.

42 ¶ Sed & illud etiam sciendum est, nedum Maioratum institutores filijs legitimis alimenta relinquere astrictos esse, sed etiam naturalibus, spurij, ac incestuosis, atque cæteris filijs, cuiuscunque qualitatis existant. Cum enim pater ex omnibus bonis in persona filij natu maioris Primogenium instituat, cæterisque filijs legitimis sola alimenta relinquat, quæ sine onere & grauamine (vt superius dictum est), eis relinquere debet, constat hoc onus alendi liberos, naturales, atque spurios, ad filium natu maiorem transire, ex bonisque ipsius Maioratus, id exsoluendum esse. Pater nanque, nedum filios legitimos, verum etiam naturales spurios atque incestuosos, ex æquitate Canonica alere astrictus est. Abbas. in in capitul. cum haberet per text. ibi. numer. 5. de eo qui duxit in matrimo. vbi id communiter Scribent. sequuntur Barto. in l. si patrem. numero. 2. C. de alen. libe. idem Bart. in Auth. ex complexu. C. de incest. nupt. numero. 2. Ioann. de Imol. in l. ex facto. §. si quis rogatus. el primero. numero. 7. ff. ad Trebellian. quam sequitur ibidem Ripa. numero. 43. Fortu. Garcia de vltimo fine. illa. 7. Segura. in repetitio. l. cohæredi. §. cum filia. ff. de vulg. numero. 123. Quorum opinio communis est, vt restatur Palat. Ruui. in repetitio. capit. per vestras. de donatio inter vir. & vxor. §. 10. numero. 14. Rojas, qui plura refert in suo Epitom. successio. capi. 21. numero. 56. cum sequen.

43 ¶ Quæ alendi obligatio ad parentis hæredes seu successores transfertur, si cætæ obligationes transferuntur. l. si quis liberos. §. item rescripserunt. ff. de libe. agnoscen. text. in Auth. licet. C. de liber. præterit. l. 8. in fine. ti. 13. part. 6. D. Didacus, de Couarru. qui ad donatarium omnium bonorum, & ad monasterium in bonis monachi succedens hoc extendit. de sponsal. 2. par. c. 8. §. 6. nu. 14.

44 ¶ Quam ob rem in hoc casu dicendum erit, prout de alijs debitis Maioratus institutoris supra libr. 1. capit. 10. numero. 1. cum sequent. ostensum est, quod scilicet, si Maioratus ex omnibus bonis constet, Maioratus successor ad huiusmodi onera in solidum teneatur: si verò ex portione hæreditaria, pro rata hæreditariæ portionis: si autem ex quota, pro rata eiusdem quotæ, hoc onus ab eo adimplendum sit. Sicque intelligenda sunt verba facultatum, quæ ad instituenda Primogenia conceduntur, dū in eis dicitur

dicitur. *Con tanto que seays obligado a dexar a los otros vñestros bños, e bñas legi-
rimos alimentos.* Quamvis enim ex Regia facultate, atque eius tenore so-
lis filijs legitimis alimenta relinquenda sint: ex iuris tamen dispositione,
hæc alimentafilijspurijs relinquenda erunt, tanq̃ debita ab institutore, si
cut cetera debita eiusdem à Maioratus successore pro rata soluenda erunt,
quamvis de eis Regia facultas nō meminerit: idq̃ ex pluribus probat Cel-
sus consil. 117. nu. 6.

¶ Quæ omnia, nedum in alimentis, verum etiam in dote procedunt. Si-
cut enim pater filios spurios alere tenetur, ita etiam filias spurias vsque
ad quantitatem alimentorum dotare astrictus est. Barto. in l. fina. numer.
7. ff. de his, quib. vt indig. Bald. in l. neque mater. nu. 1. C. de iur. doti. Alex.
in l. 1. num. 18. ff. solu. matrimo. vbi Ripa. num. 66. Iass. in §. fuerat. insti. de
actio. nu. 104. Palat. Ruu. qui plura refert in rep. d. ca. per. vestras. §. 10. nu. 1.
Boer. decif. 117. nu. 12. Capyci. decif. 182. Roland. à Valle, qui hanc opinio-
nem asserit communem esse consil. 74. numer. 47. part. 1. idque clarissi-
mum est.

¶ Hoc autem, quod de dote & alimentis diximus, intelligendum est,
dummodo filij naturales vel spurij non habeant aliunde vnde se dotent
vel alant: si enim aliunde, seu ex artificio, seu aliàs dotem, seu alimenta
percipere possint, parentes ab alimentorum, seu dotis solutione liberan-
tur. l. si quis à liberis. §. sed si. filius. ff. de liberis agnoscen. Anton. Abb. &
communiter Scribent. in dict. capi. cum haberet. Barto. in l. fina. ff. de his
quib. vt indign. num. 7. Iass. in dict. §. fuerat. Insti. de actio. nu. 104. Socin.
consil. 121. nume. 47. lib. 4. Deci. consil. 576. nume. 3. D. Didacus de Couar-
ru. de sponsalib. 2. par. capit. 8. §. 6. nume. 9. Laurentius Calca. consil. 62. nu.
14. Nicolaus de Vbal. de successio. ab intesta. 1. part. numer. 49. l. 6. titul. 19.
part. 4.

¶ Nisi filio dedecus sit, tale artificium exercere. Tunc nanq̃, quamvis fi-
lius se ex eo alere possit: nihilominus tamen pater tenebitur sibi alimen-
ta ministrare, vt in specie dixit Barto. in tracta. de alimentis. numer. 12.
Palat. Ruui. in dict. capit. per. vestras. §. 23. numer. 7. D. Didac. de Couarru.
dict. §. 6. num. 9. Idque probat dict. l. 6. titu. 19. part. 4. ibi. *Vsando del sin mal
estança de sí.*

¶ In quo magna differentia est inter obligationem, quam habet Maiores
institutor, seu eius successor ad alendū filios, legitimos institutoris, seu
ad dotandum filias eius legitimas, seu ad alendum vel dotandum filios spu-
rios, seu filias spurias, cum legitimos etiam aliunde habentes, vnde se dota-
re, vel alere possint, alere vel dotare teneatur, vt supra isto cap. nu. 6. osten-
dimus: spurios autem vel spurias minimè.

¶ Imò

De Hispanorum Primonegijs.

49 ¶ Imò pater etiam liberos legitimos habens, filijs naturalibus spurij, ac in cestuosis, alimenta seu dotes relinquere tenetur, si aliàs non habeant unde se alere vel dotare possint. l. 9. & l. 10. Tauri quæ sunt in no. ll. Regn. collecti. l. 7. & l. 8. tit. 8. lib. 5. in dictis. ll. Tauri commentatores id expèdūt: idq; bene resoluit. D. Dida. de Couarr. de sponfal. c. 8. §. 6. nu. 6. in fi. & in c. quamuis pactum. de pact. lib. 6. par. 2. §. 6. nu. 7. Hancque dixit communē opin. Roland. à Valle. d. consi. 74. nu. 39. par. 1. ubi plura in idem adducit.

50 ¶ Quod accipiendum est, dummodo quintam bonorum portionem, alimenta non excedant: prout in dicta. l. 10. Tauri decisum est. Quam metā alimentorum dos etiam excedere non debet, cum, præterquā, q̄ pater nō possit ultra illam quantitatem filijs legitimis præiudicare, dos filiæ spurie ultra quantitatem alimentorum iure præstari non possit. Bart. in Authē. ex complexu. C. de incest. nupt. nu. 4. idem Bar. in l. h. nu. 7. ff. de his, quib. ut indig. Boeri decis. 127. nu. 7. D. Didac. de Couarr. de sponfali. d. §. 6. n. 11. Capyci. qui plura refert decis. 181. nu. 1. cum sequen.

51 ¶ Sed & hoc intelligendum erit, dummodo, ultra quatuor filios legitimos parens non habuerit. Si enim ultra quatuor filios habeat, tunc solum filiæ spurie pro dote, seu alimentis tantum præstari potest, quantum filio legitimo, cui minus relictum est. tex. in Aut. licet. & in l. communium. §. fina. C. de natu. libe. ubi per Alberi. & communiter Scriben. Xuar. in l. quoniam in prioribus. C. de inoffici. testa. in. 12. limita. ad leg. fori. nu. 1. cum sequen. idem in l. 1. tit. 6. lib. 3. fori. fol. 92. vers. viso qui dicantur filij spurij. Telhus Fernand. in l. 10. Tauri. nu. 5. & in l. 9. Tauri. nu. 27. cum sequen. idque verissimum est.

52 ¶ Controuersi autem solet, vtrum, si quantum ad alimenta non sufficiat, possit parens filijs illegitimis ultra quintam bonorum suorum portionem pro alimentis aliquid relinquere, cum quo competenter ali possint, non obstante decisione leg. 10. Tauri, quæ ultra quintum filijs spurij à parente aliquid relinqui prohibet, vel vtrum ad id, si illud facere recuset, compelli possit. In qua quæstione plures atque inter Hispanos Iurisconsultos maximi nominis viri, id fieri iure posse resolunt. Quod ea potissima ratione probant, q̄ scilicet liberos alendi obligatio ex iure naturali procedat, quæ iure ciuili tolli non potest: ideoque legem Taurinensem intelligendam esse, quoties quantum ad alimenta sufficiens est, non aliàs, communi voto profitentur. Quod in specie dixit Grego. Lopez in l. 8. tit. 13. par. 6. in glo. verb. Menester, allegans ad id Roderic. Xuar. id ipsum in simili dicentem in l. 1. tit. 6. lib. 3. fori. fol. 93. vers. notandum est igitur ad fin. Idq; etiam dixit D. Didac. de Couarru. de sponfalib. 2. par. ca. 8. §. 6. nu. 8. Atque idē sentire videtur Pala. Ruu. in repet. Rubr. de dona. int. vir. & vxor. §. 24. num. 17.

Clarius

Clarius autem id ipsum sequitur Didac. Perezus in l. 22. tit. 3. lib. 1. ordina. pagina 165. Atque Baeca de non meliorand. filiab. cap. 8. nu. 28.

¶ Contrariam autem sententiam, imò quòd filijs illegitimis, non possit à parentibus ultra quintum aliquid pro alimentis relinqui, veriore esse dixit Tellius Fernandez in d. l. 10. Tauri. n. 3. què sequitur Ioan. à Rojas Valentia inquisitor meritisissimus, in suo Epitome successiõnũ. c. 21. n. 17. cum sequen. Rationes autem, quas Tellius Fernandez (qui fuit primus huius opinionis author) assignat, duæ sunt. Prima, q̃ educatio liberorũ nõ sit de iure naturali, quãuis ex instinctu naturali procedat. Secunda, quòd quãvis esset de iure naturali, qualitas tamẽ educationis est de iure ciuili. Ideoq; lege Taurinensi taxari, atque moderari potuit.

¶ Sed hæ duæ rationes faciliẽ dilui poterunt. Prima nanque, quòd, scilicet liberorum educatio, ex iure naturali non procedat: falsissima est, prout supra isto lib. c. 1. nu. 16. cum sequen. apertissimẽ demonstrauimus, probantes erroneam esse eam differentiam, quæ inter instinctum naturæ, hos ad aliquid specificè faciendũ astringentẽ, & ius naturale assignari solet. Secunda autem ratio similiter falsa est. Nam si educatio liberorũ est de iure naturali, quicquid ius ciuile disposuerit, quod iuri naturali contrariũ sit, put concedẽdo filijs minora alimenta, quã sibi ad vitæ necessitatem necessaria sint, nullius momenti erit. Imò non obstante iuris ciuilis dispositione ius naturale seruandũ est. Ius nanq; ciuile iura naturalia tollere nõ potest, tex. in. s. sed naturalia quidem iura. Insti. de iur. natura. gent. & ciuil. In quo non agimus de alimentis, quæ secundum dignitatem personarum, sed de his tantum, quæ ad vitæ sustentationem præstanda sunt. Quæ solũ de iure naturali (vt statim dicemus) esse censentur. Et quãuis dicatur, quòd ius ciuile potest ius naturale interpretari, hæc non poterit dici interpretatio, sed præcisã correctio, cum ex iure naturali omne illud, quod ad vitæ sustentationem necessarium fuerit, filijs præstandum sit. Ideoque lex ciuilis, iuri naturali directo contraria, admittenda non est, ex quibus hæc opinio satis dubia videtur.

¶ Vt autem in hac quæstione vera resolutio habeatur, duo casus principales considerandi sunt. Primus, quando agimus de alimentis, quæ à filijs, spurrijs, secundum qualitatem ac dignitatem personarum, etiam ultra necessitatem viuendi petuntur. Secundus, quando agimus de alimentis, quæ secundum necessitatem viuendi præstanda sunt.

¶ In primo casu, dicendum est, q̃ siue parens liberos legitimos habeat, siue non, compelli non potest, ad relinquendum filijs naturalibus, vel spurrijs aliquid ultra quintum, etiam si quintum ipsum ad alimẽta secundum qualitatem, ac dignitatem filiorum non sufficiat, dummodo ad vitæ neces-

De Hispanorum Primogenijs.

fariam sustentationem sufficiens sit: imò pater liberos legitimos habens, etiam voluntariè non poterit aliquid ultra quintum filijs naturalibus relinquare, nec etià spurij, etià si liberos legitimos non habeat. Cū. l. 10. Tauri ad hanc solà quantitatem pro alimentis præstandam eos habiles, atq; capaces efficiat, nec aliquid aliud à parente eis præstari permittat. Cuius legis dispositio in hac parte seruanda est. Cū enim ià filius habeat alimenta, ad vitæ sustentationem necessaria, quæ solū ex iure naturali esse cōsentur, nec dignitas nec qualitas personarū à iure naturali cōsiderata nec inuenta sit: cōsequēs est, vt quo ad id, quod iure positiuo introductū est, illius legis dispositio necessario seruanda sit, adeò, vt si filius ad alimēta ultra quintū egeat eidē præstādū nō sit, quod adeò clarū est, vt vltiori cōprobatione nō egeat.

¶ In secundo casu, quādo, scilicet, de alimētis ad vitæ sustentationem necessarijs agitur: subdistinguendū est. Nā aut parens habet filios seu descendentes legitimos, aut caret legitima descendencia. Si liberos legitimos habeat, dicendū est. l. 10. Taur. dispositionē præcisè seruandā esse. Quāuis enim liberorū illegitimorū educatio ex iure naturali procedat, ex eodem tamen iure, legitimorū etiam educatio, atq; legitima simpliciter sumpta procedit, quibus potiori quidē ratione legitima, atq; alimenta præstanda sunt. Ideoq; cū in hoc casu cōcurrat vtrāq; iuris naturalis obligatio, potuit ius ciuile alendi qualitatē declarare, maioraq; alimēta legitimis, quā illegitimis statuere, atq; quintū solū spurij cōcedendum esse disponere: legitimam autē integrā filijs legitimis pro alimētis deferre, cū si tres vel quatuor filij legitimi sint, parū aut nihil inter filiorū legitimorū & illegitimorū alimēta distet. Si verò vnus, vel duo tantū filij legitimi adsint, iustissimū sit maiora alimēta legitimis, quā illegitimis assignare, nec legitima filiorum legitimorū, ex illegitimorū procreatione, seu educatione, minueri. Quod lex Taurinensis optima ratione in iuris naturalis declaratio-
nem, non autem in eiusdem correctionē cōsiderauit, atq; disposuit. Cū enim in hoc esset aliqua taxa constituenda, nulla profecto cōuenientiōr inueniri potuit, quā illa, quæ ex dicta lege constituta fuit.

¶ Si verò patēs filios, ac descendentes legitimos non habeat, dicendū erit, filijs spurij alimenta esse ex bonis eiused parentis necessariò præstanda, quatenus ad vitæ sustentationem necessaria sint, etià si ea alimenta quintam honorum parentis portionē excedant. Cū enim hæc alimēta, quæ ad vitæ sustentationem necessaria sunt, ex iure naturali procedant, nec iure ciuili minui possent, cessetq; causa, quare in casu præcedenti eorū taxatio toleraretur, scilicet, filiorū legitimorū fauor, nec in hoc casu eorundē legitimæ præiudiciū fiat: cōsequēs est, vt nulla ratione dictæ. l. Taurinensis dispositio in hoc casu seruati possit. sed ea nō obstāte, sint filijs spurij alimenta ad vitæ susten-

sustentatione necessaria ministranda. Quod proculdubio verum mihi videtur.

¶ Sed e conuerso etiam controuerti solet, utrum si filius spurius non egeat tota quinta bonorum portione ad alimenta, sed minus sibi ad illa sufficiat, possit pater integrum quintum eidem pro alimentis relinquere. In qua questione. D. Dida. de Couarru. desponsa. 2. par. c. 8. §. 6. n. 8. atque iterum. nu. 10. resoluit, id parentem liberè facere posse. Quod etiam sentit Anto. Gomez. in. d. l. 10. Tauri. n. 41. ex rationibus, quas ibidem adducunt.

¶ His autem non obstantibus, contraria sententia, quod, scilicet, pater non possit filio spurio relinquere quintum, nisi quatenus ad alimenta sibi necessariū sit, verior est. Lex namque. 10. Taurinensis, solum permittit parenti filio spurio relinquere quintum ad alimenta: quando ad id sibi necessarium est, ut ex eius verbis apparet: quando autem eo ad alimenta non eget, ius commune seruandum erit. Ex cuius dispositione, pater filio spurio nihil ex bonis suis relinquere potest. Quod ex pluribus optimè probat Tellius Fernàdez in. d. l. 10. Tauri. num. 6. cum sequen. Quem sequitur Ioan. Rojas in suo Epitome. successio. c. 22. nu. 3. cum sequen. Idque verissimū est. Quæ omnia in patre accipiēda sunt: in matre verò dispositio legis. 9. Taur. præcisè seruanda erit.

¶ Hæc autem alimenta, quæ filio spurio à patre debentur, non esse secundum dignitatem, sed solum secundum vitæ necessitatem præstanda, plures censuerunt, ex dicto, Bal. in. l. si maritus. ff. solu. matri. ubi eleganter inquit, quod quando alimenta debentur miserationis causa non sunt præstanda secundum dignitatem personæ, sed solum secundum necessitatem viuendi. Idque in alimentis filij spurij dixit Pala. Ruui. in rep. c. per vestras de dona. inter vir. & vxor. notab. 3. §. 24. n. 3. Chassa. consi. 89. nu. 55.

¶ Sed verius est filios etiam spurios secundum qualitatem, ac dignitatē personarum alendos esse. Quando enim alimenta debentur alicui, etiam ex causa miserationis, secundum dignitatem personæ præstanda sunt. l. sed si quid. §. sufficienter. ff. de usufruct. glof. in. l. nepos Proculo. verb. Dignitate. ff. de verb. signi. Alex. in. l. si maritus. n. 5. ff. solu. matri. Imò nec æquitati Canonice, quæ parētes ad alendos filios spurios astringit satisfactū esse videtur, si filio spurio illustri seu nobili, vel in aliqua magna dignitate constituto, solum illud pro alimentis præstaretur, quo natura cōtenta est: sed alimenta, attempta etiam qualitate, ac dignitate spurij præstāda erunt, non tamē ita ampla ut filio legitimo eiusdē dignitatis atque qualitatis præstāda forēt, circa quod iudicis arbitriū versabitur, ut optimè resoluit. D. Did. de Couar. despos. 2. par. c. 8. §. 6. nu. 7. Atque ex pluribus probat Tellius Fernan. in. d. l. 10. Tauri. 2. Quorum opinionem in forensibus controuersijs receptam vidimus.

¶ Illud autem animaduertendū est, quod quauis primi Maioratus institutores, seu eorūdem successores debitum hoc dotis, seu alimentū exoluerint,

De Hispanorum Primogenijs.

liberisq; primi Maioratus institutoris legitimis atq; illegitimis competenti
 47 alimentis praestiterint: nihilominus tamen tenebuntur omnes ipsius Maioratus possesores, proprijs fratribus ac sororibus in infinitum dotes, atq; alimentis cōpetentia ministrare: adeo, ut quicunq; Maioratus possessor teneatur proprios fratres alere, atq; sorores dotare, si ipse id cōmodē facere possit, fratres quē aut sorores inopes sint. Quod in Primogenitura, quā ex cōsuetudine, vel quoquo alio modo defertur verū esse censuerūt Hosti. lo.

Andr. Ancharra. Abb. & cōiter Scrib. in. c. licet de voto. Idē loa. Andr. in reg. sine culpa, de reg. iur. lib. 6. Guido Papa, decif. 476. & 487. Xuares in rep. l. quoniam. C. de inof. testa. super. l. fori. 2. limita. n. 9. & in lectura, in. 11. limita. n. 21. Pala. Ruui. in rep. c. per vestras, de dona. int. vir. & vxor. §. 27. n. 41. Tiraquel. de Primoge. q. 4. nu. 33. Bocri. decif. 127. nu. 7. Grego. Lopez in. l. 2. tit. 15. par. 2. in glof. verb. *Sino el hijo mayor.* col. finā.

¶ Hoc autē in fratribus & sororibus, quibus à primo Maioratus institutore legitima debita est, clarissimē procedit. In hoc nāq; casu oēs. DD. qui p hac opi. citari solēt, loquuntur, nō enim possunt legitima priuari, nisi sibi dotes, seu alimentis relinquantur. Quā si a Maioratus institutore eisdem relicta non fuerint, ab eiusdem successoribus necessariō sibi praestanda sunt, in ceteris autē fratribus, aut sororibus, quibus à primo institutore legitima nō debebatur, id dubiū videtur: cū cesset ratio: quare praefari. DD. hanc obligationē dotandi, seu alendi ad omnes Maioratus successores extendūt.

57 ¶ Sed his nō obstantibus dicendum est, quēcunq; antiquissimi Maioratus possessorē teneri proprios fratres, atq; sorores inopes ex primo institutore descendētes alere, atq; dotare. Quod in hac specie verū esse censuit Roderi. Xuar. in rep. d. l. quoniā in prioribus, super. l. fori. 2. limita. n. 10. vbi inquit

58 se ita vidisse iudicatū in Regia Cācellaria, idq; ea ratione, quia frater diues tenetur fratres, atq; sorores inopes alere, atq; dotare. l. mutus ibi. *Vir regent virum fratrem, sororemue sustineat.* ff. de iure doti. l. cū plures. §. fin. l. tutor secū dum dignitatē. §. finā. ff. de admi. tuto. l. qui filiū. ff. vbi pupillus educat. de vbeat. l. 1. §. sed nōnullos. ff. de lib. agnos. l. 18. tit. 16. par. 6. Nimirū igitur si id ipsum frater Maioratus antiquissimi possessor facere teneatur.

59 ¶ In quo animaduertendū est, q. quāuis Roderi. Xuar. hoc ad fratres & sorores ex primo institutore descendētes restringat, id ipsum dicendū videtur in quolibet fratre, seu sorore Maioratus possessoris, etiā si ex primo Maioratus institutore nō descendāt. Cū enim hē dotes, seu alimentis nō praestentur ex obligatione, quā Maioratus institutor habebat ad relinquenda alimentis fratribus, seu sororibus Maioratus possessoris, sed ex sola obligatione, quā habet frater diues ad alendū & dotandū fratres, atq; sorores inopes (vt superius ostensum est) cōsequens est, vt Maioratus possessor non solum

lum

lum ex fructibus Maioratus teneatur alere & dotare fratres, aut sorores inopes ex primo institutore descendentes: sed etiā omnes fratres & sorores sibi ex parte Maioratus institutoris attinentes, etiā si primi institutoris descendentes non sint. Sicque pluries in forensibus controuersijs obseruatum vidimus, quāuis nunquā viderimus fratrem diuitem bona tantū libera possidentem, condemnatum fuisse ad alendos fratres, vel dotandum sorores, tametsi id nulla ratione petentibus denegari possit.

¶ Hoc autē respectu sororis intelligendū est, quando ipsa soror est vtrinque; 60
coniuncta, vel saltim ex eodē patre nata: vterinā nanq; Maioratus possessor dotare nō tenetur: sicut frater diues nō tenetur sorore vterinā, sed tantum ex eodem parente natā dotare, vt probatur ex tex. in d. l. cum plures. §. fina. ibi. *Sed non dabit dotem sorori pupilli alio patre nata.* ff. de admin. ist. tuto. glo. ordi. in l. nō omni. verb. nulla. C. cod. Cuius glos. opi. testantur communē esse. l. ass. n. 27. & Ripa. nu. 83. in l. 1. ff. solu. matri. Boeri. decis. 129. n. 7. Tiraq. qui plura refert, de Primoge. q. 62. n. 1. Arias Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. par. n. 101. D. Anto. de Padilla, in Auth. resque. n. 62. C. cōmunia, de leg. Qua ratione, Maioratus possessorē nō teneri dotare sorore vterinā inopē, celsit Xuar. in dict. rep. l. qm̄ in prioribus, super l. fori. 2. limita. n. 10.

¶ Sed hæc omnia, quę frequenter in practica cōtingere solēt, exactiūs consideranda sunt. In primis autē illud præmittendum est, Maioratus possessorē 61
teneri fratres ac sorores inopes alere, siue vtrinque; cōiuncti, siue ex eodem patre, vel ex eadē matre nati sint. Quod ad alimēta nanq; attinet, nulla differētia cōstituenda est inter fratres, atq; sorores cōsanguineos, vel vterinos: sed vtrisque; à fratre diuite necessariō præstanda sunt. Quod in specie verum esse censuit Cinus in l. 1. 2. q. C. de alend. libe. Bal. in l. qui filium, per tex. ibi. ff. vbi pupillus educa. debe. Alex. qui id optimē declarat in l. à filia. ff. ad Trebel. nu. 6. Idē Alex. in l. 1. nu. 13. ff. solu. matri. vbi Ripa. n. 85. l. ass. in Aut. resque. n. 10. C. cōmunia, de lega. Tiraquel. de Primog. q. 62. n. 3. Ideo q; semper, atq; indistinctē Maioratus possessor diues tenebit ex fructibus Maioratus fratres atq; sorores inopes alere, siue cōsanguinei, siue vterini sint.

¶ Ex quo consequitur singularis ac notabilis resolutio in ea quęstione, quā prædiximus, vtrum, scilicet, Maioratus possessor teneatur sororem vterinā dotare. Nā si id intelligendū sit de dote, quę excedat alimenta, sicut illa, quę iuxta valorem legitimę æstimanda, atque taxanda est, vel est vltra 62
alimenta protrahenda; vt congrua esse dicatur ex his, quę notant Salicet. Fulg. l. ass. & ceteri, in Auth. resque per tex. ibi. C. cōmunia. de lega. cum alijs adductis per Tiraquel. in l. si vnquā. verb. suscepit liberos. nu. 92. C. de reuocand. dona. In hoc casu, frater Maioratus possessor non tenebitur dotare sororem vterinā vsque ad legitimę valorem, seu vltra quantitatē

ratem, quæ ad alimenta necessaria est.

¶ Si vero intelligendum sit de dote, quæ ad alimenta tantum necessaria est, & quæ succedit loco alimentorum, in hoc casu frater diues tenebitur dota re sororem, tam vterinam, q̄ consanguineam, quia cum in hac specie dos loco alimentorum succedat, validum erit argumentum de dote ad alime ta, & è conuerso. Ideoque, cum frater teneatur sororem etiã vterinam ale re, consequenter etiam tenebitur illam vsque ad quantitatem alimentorũ dotare. Quod præterq̄ q̄ ex iuris principijs apertissime comprobatur, sic intelligit atq; resoluit Tiraquel. qui ad id est videndus omnino, de Primo ge. d. q. 4. nu. 15. cum sequen. & Grego. Lopez in l. 18. tit. 16. par. 6. in gloss. verb. *Casar alguna*. Sicq; intelligendus est tex. in l. cum plures. §. fina. cum si milib. ff. de administratione tuto. Atq; id, quod æquiuocè dixit Roderic. Xua. d. 2. limita. ad l. fori. Id nanque simpliciter, atque indistinctè sumptũ falsum esset.

¶ Imò q̄ plus est, frater diues Maioratus possessor non solum tenebitur ex fructibus Maioratus fratres, atque sorores inopes, tam cõsanguincos: quã vterinos legitimos, hoc modo dotare, seu alere: sed etiã naturales. Frater nanq; diues tenetur fratres, seu sorores naturales alere. text. vbi per Scri. in Auth. licet. C. de natura. liber. Bárt. in l. si quis à liberis. §. vtrũ. n. 5. ff. de lib. agnos. Ripa in l. 1. tit. 8. ff. solu. mati. Greg. Lop. in l. 4. tit. 19. p. 4. in gl. 6. Idẽ in l. 18. tit. 14. par. 6. in gloss. verb. *Casar alguna*. & alibi sæpè Scribent.

¶ Sororem autem spuriam, seu etiã fratrẽ spurium Maioratus possessor alere non tenetur, aq̄uitas nanq; tex. in c. cum haberet, solũ in patre, de quo tex. ille loquitur vers. atur, ideoq; ad fratrẽ extendenda nõ erit: in quo longe minor ratio, quã in patre militat: sed iura ciuilia præcisè in hoc casu obseruanda erunt. Quod in fortiori bus terminis verũ esse censuit Grego. Lopez per tex. ibi iuncto tex. in d. c. cum haberet. in l. 5. tit. 19. part. 4. in gloss. verb. *Quis suben*. Idq; loquendo in fratre verum mihi videtur, quam uis, loquendo in auo vel proauo, vt loquitur Greg. Lopez de eius dicto mērito dubitari possit, prout dubitat D. Anto. de Padilla in Auth. res que. C. communia. delega. n. 66. In illis nanq; videtur eandem rationem, quã in patre militare, quãdo pater ipse non habet vnde filium alere possit.

¶ Similiter etiam frater Maioratus possessor non tenebitur alere vel dota re fratrum, nec sororum filios, etiã eorum parentibus mortuis, nisi eis legiti ma à primo institutore debeatũ. Hac nanque obligatio fratres, vel so rores alendi vel dotandi, ad fratrum, vel sororum filios nõ protrahitur: sed in fratribus atq; sororibus finitur, vt in specie dixit Alexan. post Ang. & Ioã. de Imol. ibi in l. 1. ff. solu. mat. n. 20. Quorũ dicta refert & sequitur Ri pa. ibidem nu. 88. Idq; ipsum sequitur idem Alex. cõf. 66. n. 3. lib. 4. Atq;

verum

verum esse profitentur Odofredus in l. 1. C. de alen. libe. Matthæus de Afflictis in constitu. Reg. Sicilia. lib. 3. Rubr. 18. nu. 14. Bal. Nouellus. de dote. 6. parte princip. 16. speciali. nu. 5. versu. Quid autem in patruo. Campezius de dote. 1. part. quest. 19. Parisius consil. 16. nu. 79. lib. 2. Lauren. Sylua. qui hanc opinionem communem esse proficitur consil. 33. nu. 22. cum seq. Acosta li. 2. selectarum interpreta. c. 20. n. 2. qui omnes ea præsertim ratione hanc opi. sequuntur, q̄ iure cautum non inueniatur, q̄ patruus diues, ne potes alere seu neptem dotare teneatur, & ea etiam, q̄ alimenta mortuo fratre, ad eius liberos seu heredes nō deferantur, sed eius mortefiniri debeant.

¶ His tamen non obstantibus, cum semel quæstio similis, in quodā Castella supremo conuentu quoad alimenta controuerteretur, contrarium obtentum fuisse accepimus, ex eo, q̄ eadem æquitas alēdi in nepote versa ri videatur, quæ in fratre militat, & ex eo etiam, q̄ appellatione fratrum, si lii fratrum semper cōprehendi debeant. Text. in. §. cū filius. Insti. de hære. quæ ab intesta. defe. Imò verè frater filius fratris appellari poterit, vt p̄batur ex text. in. c. frater. 22. q. 2. ibi. *Soror enim dicitur, quia filia fratris erat iunctis alijs*, quæ infra lib. 3. vbi de patruo & nepote agendum erit, dicemus.

¶ Sed quamuis hæc opi. æquitatem præ se ferre videatur, mihi autem ex his, quæ pro illa adducuntur, non videtur à communi opi. recedendum esse, ea nanque æquiparatio quæ de fratre ad nepotem, quoad successionē ab intestato fit, non est facile ad alia protrahēda, præsertim in casu de quo agimus, vbi frater diues ad alendum fratres vel sorores, ex quibūsdam specialibus rationibus tenetur. Sic nanque videmus in simili, q̄ quāvis frater possit turpi persona instituta fratris testamentū cōfratrabulare, id tamē nepos ex fratre prædefuncto facere non poterit. l. fratres. C. de inoffi. testa. ex quo tex. id colligit, gl. in. §. 1. Insti. eod. verb. *agentes*, cuius opi. cōmuniter receptam esse asserit la. ff. in. l. fratres. C. eod. nu. 5. quibus adiicitur, q̄ facile euenire posset, q̄ ex vno fratre descendēte vel plures nepotes superessent.

Quod, in maximū fratris possessoris Maioratus dampnū conuerteretur, si omnes eos alere astrictus sit: nisi dixerimus in eo casu, alimenta non in capita, sed in stirpes præstāda esse, quod in materia alimentorū veluti monstrum futurum esset. Ideo q̄, nullo pacto à cōmuni opi. recedendum esse mihi videtur. Quod singulariter notādum atque memoriæ commendādum erit: quotidie nanque poterit in forensibus controuersijs cōtingere.

¶ Imò, nec frater Maioratus possessor tenebitur alere fratres, vel sorores habētes patrē, vel saltem matrē, qui illos alere vel dotare possint: sed tunc prima uactio in patrē, vel eo mortuo, vel inope existēte, in matrē dirigēda erit, nec aliter q̄ ipsis de ficiētibus in fratrē Maioratus possessore exercebitur, quod in patre apertissimè præcedit. De matre autem est tex. in. d. l.

De Hispanorum Primogenijs.

si quis h. liberis. s. vtrū. ff. de libe. agnos. vbi obligatio alendi liberos patre deficiente, in matrē trāsfunditur. Idq; ex ea legē, & alijs in specie, verū esse cōfuit Ant. o. Gometius. in l. 40. Tauri. nu. 75.

¶ Sed id ipsum apertius probatur ex l. 4. tit. 19. part. 4. vbi onus alendi liberos patre inope existente, vel aliās deficiente, ad matrē, atq; auos, & proavos maternos, seu paternos trāsfunditur. Neq; in ea lege de fratre vlla mētio fit: ideoq; ex ea probabiliter dici potest: nedum matre diuite existente: fedetiā ea deficiente fratrē Maioratus possessorē nō teneri alere fratrē, aut sororē in opes, si aui vel proaui paterni diuites supersint, qui eos alere possint. Solū nāq; in eorū subsidium frater diues, fratres atq; sorores alere astrictus est, vt ex prædictis legibus aptissimē pbat. Sicq; intelligēdus erit
69 tex. in d. l. cum plures. s. fina. ff. de adm. tuto. & l. tutor secūdū dignitatē. ff. eod. & l. qui filium. cum similibus. ff. vbi pupillus educari debeat.

70 ¶ Hæc autem alimenta regulariter officio iudicis petenda atq; præstāda sunt. Tex. vbi glo. Bar. Alberi. n. 4. & cōmūter Scrib. in l. si quis à liberis in princip. & in s. vtrū. ff. vbi pupillus educari debeat. l. 1. & per totū. C. de alen. lib. tex. in c. cum haberet. vbi glo. Abb. & cōmūter Scrib. de eo, qui dux. in matti. Bar. in tracta. de alimentis. nu. 8. l. 8. tit. 3. par. 6. Quod & cōmentatores. in l. 9. & 10. Tauri annotare solent.

71 ¶ Si verò Maioratus possessor alimenta præstare nolit, per iudicem ad id efficiendum, compellendus erit, per pignorum capturam atq; distractionem. d. l. si quis à liberis. s. si vel patens. l. 2. tit. 19. par. 4.

72 ¶ Et quia aliqui patres, seu fratres, ita seuerē se habēt in exhibendis dictis alimentis, maximē ex inimicitia, quæ ex lite oritur, quam agre ferunt, quòd licet sint iam condemnati, & datum mandatum de exequendo, vt omnia sint illi vsoria, alienant bona, vel fructus, fingunt credita, nō colunt hereditates, & absq; beneficio incultas relinquunt, vt pluries vidimus fieri à Maioratum possessoribus in odium fratrum, vel sororū. Ideò iudices supremi assignare solent eis vnū in fundum æquiualens, è cuius redditibus liberē & pacificē valeant percipere alimentorū quantitatem designatam. Idq; sic in specie respectu alimentorum dixit Bal. in l. 2. nu. 3. C. si quid in fraud. patro. vbi paul. nu. 6. & in l. Imperator. ff. ad Trebel. vbi Alex. n. 13. & Segura. n. 108. l. 1. si constante. col. 19. nu. 198. ff. solu. matti. & in l. 6. is, qui temporalis. s. sed & si quis in fraudem. col. 1. ff. de iur. iuran. Pala. Ruui. in repe. c. p. vestras de dona. inter vi. & vx. s. 17. n. 14. Fabian. in Auth. nouissima. n. 83. C. de inof. testa. latius Rojas in d. Epitome. c. 7. n. 20.
¶ Et si dictus fundus locatus extitisset, potest compelli pater, seu frater ad cedēdū iurā cōtra conductorē, & dare mādatū in causa p. pria filijs vel fratribus alimentis, vt possit exigere à cōductoribus, vel debitoribus annui
census

cēsus, vel iuriū, & ita fieri solet, & est bona practica, & necessaria cōtra d bi
tores soluere nolētes, ex. d. nota. Ioānis Fabri in Ru. C. q̄do. fiscus vel priua.

¶ Quācitas autem alimentorū, sic assignata prestāda est alimentandis in
principio cuiuslibet quadrimestri, vel in quolibet anno in principio anni,
ita vt solutio sit anticipata: Alimēta namq; agere ferūt in creditū. l. fina.
C. de libe. agnos. l. i. in fi. C. q̄do. dies lega. ced. Bar. in. l. pecunia. n. 2. ff. de
ali. & ciba. lega. Gratus cōsil. 93. n. 67. li. i. nisi aliud ex dispositione Maiorū
expresē, vel tacite constet. Bal. in. l. i. num. 3. C. de fideicōmiss. idem in. l.
non potest. ff. de adoptio. & alibi sepe Scrib. quod optime declarat Ro-
landus Valle cōsil. 22. num. 22. cum seq.

¶ Quā alimēta; filij vel fratres non tenētur recipere in domo parentū vel
fratrum. Ex litigio namq; solet oriri rancor seu seuitia, præferim inter cō-
sanguineos. l. ass. cōsil. 54. 2. dubio. lib. i. Rolland. à Valle. cōf. 21. n. 12. Boer.
decis. 195. n. 5. Bal. Nouel. de dote. 7. par. privileg. 34. n. Arias Pinel. in. l. i. par.
r. n. 54. C. de bon. materi. Idq; apertius pcedit, quādo alimēta debentur præ-
cise, & necessario, vt in his casibus, quos prædiximus, quia tunc nō in do-
mo debitoris: sed vbi voluerint alimētādi, atq; in pecunia prestāda sunt.
Lcum ij. s. vult igitur. ff. de trāfactio. vbi. Angel. dixit se pluries ita vidisse
de facto seruari. Docto. cōmuniter in. l. diuortio. in princip. ff. solu. matri.
Carol. Rui. latissimē. cōsil. 89. vol. 2. Gratus cōsil. 87. nu. 2. lib. 2. Rolandus
Valle cōsil. 22. num. 10. & 11.

¶ Libellus autē super dote, seu alimētis cōcludere debet, vt ea prestētur ha-
bita cōpetēti taxationē seu moderatione, pur supra isto ca. n. 38. præmissi
mus. Quā omnes Scrib. iudicis arbitrio committendā esse cēsent. l. 2. C.
vbi pupil. educa. debe. iunctis his, quæ supra. isto ca. n. 39. adduximus: sic q;
in specie id resoluit Angel. cōsil. 353. incipiet. Dominus Gregorius col. pē.

¶ Sed, & causa dotis, atq; alimentorū summarie tractanda atq; finie-
da est. d. l. si quis à liberis. s. si vel parēs, vbi glos. & cōmuniter Scrib. id no-
tāt. Bar. & Scrib. cōmuniter in. l. i. ff. solu. matri. vbi. Ripa. n. 44. Gratus cō-
sil. 69. nu. 28. lib. 2. Laurentius Sylua. cōsil. 33. li. i. nu. 1. & 2.

¶ Imo causa dotis & alimētorū, etiā si inter laicos agatur, vel reus laicus
sit, corā iudice Ecclesiastico tractari poterit: pur notat Bar. in. l. solēt. ff. de
alimē. & ciba. lega. n. 13. vbi inquit, q̄ quādo alimēta pauperi relinquūtur,
iudex Ecclesiasticus potest etiā inter laicos cognoscere, & procedere, vsq;
quo ea alimenta præstentur. Cuius opinio simpliciter, atq; indistinctē se-
quitur. D. Dida. de Couartu. in id citans Docto. de Pala. Ruui. id ipsum
dicentem. de sponfal. 2. par. c. 8. s. 6. nu. 6.

¶ Sed hec opinio apud suprema tribunalia nō admittetur, nec mihi ve-
ra videtur: nisi causa dotis seu alimētorū, ad causā spirituale de qua prin-

De Hispanorum Primogenijs.

cipaliter agitur incidens sit. Tunc nanque & non aliàs, index Ecclesiasticus de causa dotis, & alimentorum cognoscere potest. Text. vbi Abb. & cōmuniter Scri. in. c. de prudētia, de dona. in ter vir. & vxō. sicq; hoc intelligit atq; de clarat Pala. Ruui. in rep. c. per vestras. de dona. inter vir. & vxō. 2. notab. n. 20. Idq; verum atq; iuridicum mihi videtur.

77 ¶ Id autē fauore alimentorū, quæ filijs debentur iure introductū est, vt super eis, nec pacisci, nec etiā cum iuramēto trāsigi possit. Specul. qui fil. sint legi. n. 12. Bal. in l. pactū, quod dotali. C. decolla. nu. 17. Aymo cōsil. 189. n. 3. par. 1. D. Dida de Couarru. qui plura refert in rep. c. quis pactū de pact. lib. 6. 2. par. 5. 6. nu. 4. Greg. Lopez. in l. 8. tit. 13. par. 6. verb. *Menesler*.

78 ¶ Similiter etiam fauore alimentorum iure statum est, vt renunciata à filiis legitima, seu hereditate paterna, etiā cum iuramento in ea renūciatione alimenta non compræhendantur. Quod colligitur ex his, quæ not. Bal. in l. pactum, quod dotali. C. de colla. nu. 17. Do mini. in. c. quamuis. de pact. lib. 6. num. 6. Alex. post Ioa. de Imol. ibidem. in. l. stipulatio hoc modo concepta. nu. 9. ff. de verb. obliga. Anto. Gometi. in l. 22. Tau. num. 12. Rojas in Epito. successio. c. 21. num. 78.

Summaria ex capite sequenti.

1. **A**limenta filijs, ac descendantibus in gratis à Maioratus institutoribus, seu possessoribus præstanda non sunt.
2. Alimenta ad vitæ sustentationem necessaria, non possunt ex causa ingrati tudinis denegari: nisi ea causa morte digna sit.
3. L. 5. titu. 19. parti. 4. declaratur.
4. Filia, quæ absque patris consensu nupsit: Vtrum pater Maioratus institutor, seu possessor teneatur alimenta relinquere.
5. Filia potest priuari dote, ex omnibus causis quibus potest exheredari.
6. Filia non potest exheredari ex eo: q̃ nupsit absq; consensu parentis quamuis lege civiles contrarium disponant.
7. Filia, quæ absq; consensu parentis nupsit dotanda est: etsi tempore quo nupsit dotem non promississet.
8. Filia, quæ absq; consensu parentis nupsit indigno, Vtrum exheredari possit, vel nihilominus à parente dotanda sit.
9. Filij vel filia matrimonium clandestinum contrahentes exheredari possunt, legesque Regiæ hoc disponentes seruanda sunt.
10. L. 49. Tauri. & l. 58. lara in Curias apud Madricium, celebratis anno. 1563. quæ hodie sunt collecta in l. 1. tit. 10. libr. 5. ordina. declarantur.
11. Leges civiles possunt actui aliàs à iure Canonico prohibito pœnam adijcere.
12. Pœna appositæ à lege Tauri filijs matrimonia clandestina contrahentibus, nō potest recte id considerantibus, grauis videri.
13. L. 49. Tau. in supremo Castelle senatu in casu inter Illustres personas corigeti obseruata sunt.
14. Filia quæ clandestine nupsit, ex iuris rigore potest dote & alimentis priuari.
15. Filia impotens, quæ clandestine nupsit, ex æquitate alimenta, seu dos vsq; ad alimentorū quantitatem ministranda sunt.

- 16 Poena ob matrimonium clandestinum appositae: Virum hodie habeant locum stante decisione Concilii Tridentini, sessione, 24. capitul. 1. de reformatione matrimonij cuius ponitur declaratio.
- 17 Poena non incurritur, ex actu nullo, seu inefficaci.
- 18 Alienans feudum, seu Emphyteosim absque consensu domini poenam non incurrit, si alienatio alias nulla sit.
- 19 Poena incurritur, ex actu nullo, quando lex considerat solum factum: non autem iurum effectum.
- 20 Facta contra legem habentur pro infectis, quoad fauorem contrahentium: non autem quoad eorum adium.
- 21 Alienari, Virum possint bona Maioratus pro dotibus, seu alimentis.
- 22 Alimentis, seu dotibus semel assignatis: Virum possint, qui ea amiserunt, illa iterum exigere.
- 23 Parentes tenentur filiam iterum dotare: si casu: non autem culpa sua dotem amisit.
- 24 Parentes tenentur iterum filios alere, qui prima alimenta etiam culpa sua amiserunt.
- 25 Pater tenetur iterum dotare filiam, quae dotem casu amisit: etiam si ea emancipata sit.
- 26 Frater Maioratus possessor, Virum teneatur dotare iterum sororem, quae casu primam dotem amisit.
- 27 L. si socius pro filia, §. filiam, ff. pro socio declaratur.
- 28 Alimenta prestare debentibus consulitur, ut quantitas alimentorum super redditibus bonorum Maioratus assignent, non autem integram in pecunia, vel alia re.
- 29 Alimenta lite pendente qualiter filijs, vel fratribus à Maioratum possessoribus prestanda sint.
- 30 Filio lite pendente alimenta praestanda sunt: quando iam vnam sententiam in sui fauorem obtinuit.
- 31 Alimenta lite pendente: etiam filia emancipato praestanda sunt.
- 32 Alimenta praestanda sunt lite pendente filio legitimo: per subsequens matrimonium & filijs naturalibus & spuris.
- 33 Filio existenti in utero: etiam lite pendente alimenta praestanda sunt.
- 34 Neptibus, & proneptibus lite pendente alimenta praestari debent.
- 35 Alimenta lite pendente: etiam fratribus praestanda sunt.
- 36 Alimenta non solum lite pendente praestanda sunt ei, qui vnam sententiam in sui fauorem obtinuit: sed etiam existentibus in quasi possessione, & eis, qui pro se habent aliquam non leuem praesumptionem.
- 37 L. si instituta, §. de inofficio so. ff. de inofficiosa, declaratur.
- 38 Alimenta lite pendente praestanda, in qualibet parte litis peri possunt.
- 39 Cognatio iuncturaria procedere debet, ut alimenta lite pendente praestentur.
- 40 Testis unus sufficit, ut alimenta lite pendente praestentur.
- 41 Alimenta lite pendente praestita non repetuntur: etiam si in diffinitiva constet ea non debere, qualiterque hoc intelligendum sit.
- 42 Alimenta lite pendente praestantur, prius praestita cautiones.
- 43 Cautio ad alimenta, lite pendente, percipienda quid continere debeat.
- 44 Cautio inragoria: Virum sufficiat ad alimenta, lite pendente, percipienda: si satisfactio praestari non possit.
- 45 Alimenta, pendente lite, deneganda sunt: quando exhibetur in iudicio scriptura excludens omnino intentionem agentis: nisi violentia & dolus presumatur.
- 46 Alimenta diuisibus, lite pendente praestanda non sunt.
- 47 Alimenta praestanda, lite pendente, qualiter taxanda sint.

388 De Hispanorum Primogenijs.
De alijs quaestionibus dotium, atque alimen-
torum materiam attinentibus.

CAPVT XVI.

- T autem materiam, quā in cap. praecedēti tractare coepimus, in hoc etiā prosequamur: illud in primis animaduertendū est, q̄ quāuis ex Regijs facultatibus, atq; ex iuris dispositione, alimēta filijs ac descēdētibus in casibus (quos in c. praecedēti prāmissimus) debeātur: ea tamen filijs, seu
- 1 descendētibz ingratīs prestanda nō sunt, imō ex omnibus causis, ex quibus filius ac descēdēs potest exheredari, ex eisde etiā poterit alimētis priuari. tex. iūcta glo. verb. *detulerat*, in l. si quis à liberis. §. si uel parens. verſ. Si quis ex his. ff. de libe. agno. glo. coiter approbata in c. cū haberet. verb. *Secū dum facultates*. De eo, qui dux. in matr. Bar. in l. Diuus. ff. ad leg. Pompe. de part. las. in l. ius autē ciuile. n. 25. de iust. & iu. Pala. Ruu. in rep. c. per vras. 3. notab. §. 4. n. 5. & §. 5. n. 2. Deci. in l. nuptias. n. 14. ff. de reg. iu. l. 6. ti. 19. par. 4.
 - 2 ¶ Quod limitari solet, nisi agatur de alimētis, quē filio ad vitē sustentatio nē necessaria sunt, his nāq; filius nō potest ex causa ingratitudinis priuari. Idq; in specie dixit. D. Did. de Couar. despos. 2. par. c. 8. §. 6. n. 17. ex. d. l. 6. tit. 19. parti. 4. ad fin. ibi. *Fueras ende si veniesse a grand pobreza*. Quod ipse sublimat, nisi causa ingratitudinis eius qualitatis esset, vt ex ea filius ad mortē damnari posset. Tunc nanque inquit, filium etiā alimentis ad vitē sustentationem necessarijs, priuari posse.
 - 3 ¶ Sed hāc limitatio quā ex dicta lege partitarū vir doctissimus deduxit, quīs æqua atq; probabilis sit. mihi tñ ex ea legē nō probatur, siquidē lex illa in verbis, quæ superius retulimus, loquitur in casu diuerso: qñ scilicet pater exheredauit filiu, ex aliqua iusta causa, & instituit heredē extraneū. In quo articulo fuerūt opiniones diuersæ, alij nāq; dixerūt, heredē extraneū teneri alere filium exheredatum: alij vero q̄ nō, vt cōstat ex his, quæ adducit Alberi. in d. l. si quis à liberis. §. parens. n. 3. & gl. vbi per Scrib. in Auth. vt cum de appella. cognoscitur. §. siue igitur in verb. *habere*. colla. 8. In qua opinionum contrarietate, ea lex elegit cōcordiam, de qua ibidē, quod scilicet hæres extraneus non teneatur parentem, vel filiū exheredatum alere: nisi in maximā egestatem deuenerit. Quæ concordia, atq; etiā verba quæ in fine illius legis apponuntur, ad alios casus in eadem lege cōrentos adaptari nō poterūt, siquidē diuersum est, loqui de parēte viuo, qui pōt ex causis, quæ ad exheredationē sufficiunt, filiū alimētis priuare, vel de parēte defuncto, qui filiū exheredauit, & quāuis posset ex causa iusta ad exheredandum, illum alimētis priuare, illud nō fecit. Tunc nāq; in eius heredē

extranco

extraneo distinctio illius legis seruabitur. In parere autē in vita filii alimen-
tis priuante, lex illa partitarum indistincte seruanda erit, quam rationem
differentie sentire videtur Gregor. Lopez in glos. d.l. partita. verbo. Padre.

¶ Ex supradictis autē inferri potest ad decisionem questionis, verū, scilicet, 4
Maiores institutor teneatur dote, seu alimenta relinquere filia, quae
absque eius licentia, & consensu nupsit praesertim si filia nupsit indi-
gno. Videtur nanque dicendum, quod non, cum filia, quae nupsit indigno
absque parentis consensu ab ipso parere exheredari possit. l. 3. §. si emancipa-
tus. ff. de bon. posse. contr. tabu. l. 10. tit. 1. par. 4. ibi. *Paedela desheredar.* l. 4. tit.
1. lib. 5. ordi. Cum ergo ex hac causa filia possit exheredari, consequens est,
ut ex ea etiā possit alimentis priuari, ut superius ostensum est, atque etiā dote.
Ex omnibus nanque causis, ex quibus filia potest exheredari, potest etiā do- 5
te priuari: prout in specie dixit Bal. in l. fina. C. de dotis pmissio. 1. lectura.
nu. 11. & 2. lectura. nu. 1. ubi dictum. l. 3. §. si emancipatus loquentem in exher-
edatione, extendit ad dotis constitutionem. Id ipsum etiam sequitur
Pala. Ruui. in rep. c. per vestrās. 3. notab. §. 5. nu. 1. de donat. inter vir. & vxor.
Iass. in Auth. sed si post. C. de in officio. testa. nu. 3. Idem Iass. in l. ius ciuile.
nu. 26. ff. de iustici. & iur. & alibi saepe. Scriben.

¶ In hoc autem articulo paulisper immorari libet. Est namque, utilis atque fre-
quens, pluriesque in forensibus controuersis mihi contingit. Sed ne in eo, ut plu-
rese x Scrib. fecerūt, equiuocē procedamus, pro eius perfecta resolutione
distingendum erit. Nam aut filia nupsit absque consensu, aut licentia pa-
rentis: publice tamen, atque in facie Ecclesie. Aut nupsit clandestine, & abs-
que consensu, atque licentia parentis.

¶ In primo casu dicendum est, filia ex matrimonio in facie Ecclesie absque 6
licentia, ac consensu parentis contracto, non posse aliquo pacto exheredari,
nec per consequens dote, seu alimentis priuari: quauis enim legibus Cesarū
atque Regijs dispositum sit, quod filia nubens absque parentis consensu
possit exheredari: id tamen iuri Canonico repugnat, quo statutū est filiam
posse liberē absque parentis consensu, vel licentia pubere. Et cum hac sit
materiam spiritualis, ius ciuile, quatenus Canonico repugnat seruandum
non est, ne ex poenarum appositione matrimonij libertas infringa-
tur. Ideoque, ex hac causa non posse filiam exheredari, neque dote, ne-
que alimentis priuari: quamuis contrarium iure ciuili statutum sit, in spe-
cie resoluit Hosti. in c. 1. de desponsa. impub. vbi Abb. n. 5. dixit hoc frequē-
tiori Scribē. calculo comprobatum esse. Id ipsum etiam dixit Alex. vbi per plu-
ra fundamenta id prosequitur cōs. 7. nu. 2. cum seq. li. Idem Alex. cōs. 7.
nu. 10. lib. 2. Iass. in Auth. Sed si post. nu. 6. C. de inoffi. testa. Deci. qui opti-
mē loquitur in l. nuptias. nu. 7. ff. de reg. iur. Xuarez in l. 2. tit. de los matri-
monios

De Hispahorum Primogenijs.

monios. lib. 3. for. II. vers. Primo quæro: cum plurib. sequen. Pala. Ruui. in rep. c. per vestras. notab. 3. 5. 9. & 10. vbi latissimè materiā prosequitur. Fe- lin. n. 59. & Deci. n. 36. in. c. Ecclesia Sancta Mariae de consli. vbi hanc esse communem opi. profitentur. D. Dida. de Couarru. de sponsal. 2. par. c. 3. 5. 8. n. 5. Guillem. Benedi. in. c. Rainuntius. verb. dotē. nu. 42. de testa. Ripa. in. l. 1. nu. 56. ff. solu. matri. Parisi. consi. 29. num. 62. lib. 3. Iul. Clar. in practi- ca crimina. q. 82. statuto. 3. vers. Sed nunquid.

7 ¶ Quod procedit, non solū, quando filia dotem promisit, sed etiam quan- do absq; promissione dotis matrimonium contraxit. Bal. Ang. Paul. & Iass. in Auth. res quæ. C. communia de lega. vbi Curt. Iunior. nu. 25. hanc cō- munem opinionem esse proficitur Ripa. in. d. l. 1. ff. solu. matri. nu. 57. Soci. qui plura refert consi. 57. nu. 2. lib. 4. D. Did. de Couarru. d. c. 3. 5. 8. n. 7. Bald. Nouel. de dote. 6. par. priuileg. 16. nu. 6. ad fi. Guillem. Benedi. in. d. verb. dotes, nu. 42. atq; id prope omnes Scrib. Quos paulo ante retulimus verū esse indistincte profitentur.

8 ¶ Similiter etiam, id ipsum procedit, non solum in filia, quæ virum dignū elegit, sed etiam in ea, quæ absq; promissione dotis, indigno nupsit. Cum enim liberè filia ex iuris Canonici dispositione absq; consensu parentis, etiam indigno nubere possit, matrimoniumq; ipsum validum sit, conse- quens est, vt actui ex se licito pœna adijci non valeat, neq; ex ea matrimo- nij libertas impediri. Idq; sic resoluit Imol. in. c. accedēs. de procura. Alex. in. l. 1. nu. 33. ff. solu. matri. Iass. in. d. Auth. sed si post. nu. 6. C. de in offi test. Deci. in. l. nuptias. ff. de reg. iur. n. 13. Pala. Ruui. in. d. c. per vīas. notab. 3. 5. 10. Dummodo minor dos, seu alimēta filia præstentur ex mariti indigni- tate, vt optimè considerant Imol. in. d. c. accedens, & Alex. in. d. l. 1. ff. solu. matri. nu. 33. Quæ opinio vera est, considerato iuris rigore.

¶ Cæterum, contrariam opinionem veriozem esse profitentur Anton. & ibi. Præposi. Alex. nu. 7. in. c. 1. de sponsal. & Parisi. consi. 34. nu. 29. lib. 3. & Iuli. Clar. in practi. crimina. d. q. 82. statuto. 3. ad fin. Quorum opinio, equi- tate inspecta, admitti poterit, cum quadam distinctione, quam assignat Ripa. in. d. l. 1. ff. solu. matri. n. 59. Quòd, scilicet, si aliunde habeat mulier, vel maritus vnde se alant, nō sint à parente dotādi, vel alendi. Iniquissimū nanq; videtur cōpellere parentē ad dotandam vel alendam filiam diuitē, quæ ex turpi coniugio, totū familię decus denigrauit. Si verò non habeant ipsa, nec maritus vnde se alant: tūc teneatur parens illā alere, vel dotare at- tenta ipsius filiæ atq; mariti qualitate, ne fame pereat. Quā distinctionem Ripa, sequutus fuit. D. Dida. de Couarru. de spōsal. 2. par. c. 3. 5. 8. n. 7. Eamq; etiam probat Gaspar. Baecius de non melioran. filiab. c. 18. nu. 3.

¶ In. 2. casu, quando, scilicet, filia clandestinè matrimonium contraxit dicen

dicendum erit, eā proculdubio à parēte exheredari posse, quod. l. 49. Tauri
 ri decifum est, qua cauetur, filiā contrahentē matrimoniu, quod Ecclesia
 clandestinu esse iudicauerit, posse liberē à parente exheredari. Quod etiā
 ad filios masculos matrimoniu clandestinu cōtrahentes, hodie extensum
 est, ex pragmatica. 58. in Curijs apud Madritiū celebratis. Anno. 1563. Quae
 leges simul collectae sunt, in. l. i. tit. 10. lib. 5. in nou. ll. Reg. collectione.
 ¶ Quaram legum decisio hodie precisē seruanda est. Nō enim penam im-
 ponunt actui à iure Canonico permisso, vt leges Cefareae, atq; Regiae, quas
 superius citauimus, apponebāt, sed actui à iure Canonico alias prohibito,
 penā adiiciunt, quod leges ciuiles facere posse, cōmuni Scribentiū voto re-
 ceptum est, ex sentētia glos. in Clem. ne Romani. de electio. verbo. Tolle.
 Quae sing. inquit, q; quāuis Princeps secularis legē Romani Pōtificis tolle
 re nō possit: potest tamē illā adiuuare per penā adiectionē. Quam ibidē
 cōmuniter Scrib. sequuntur. Eamq; etiā probant Feli. in. c. 1. de pōsal. n. 13.
 Celsus conf. 38. n. 6. vbi plura in idē adducit, & D. Did. de Couarru. despon
 sal. 1. par. c. 6. n. 18. vbi ex hac, & pluribus alijs rationibus dictā. l. Tauri. de-
 fendit, atq; omnes eiusdē. l. commentatores id ipsum passim annotare so-
 lent. Idq; verissimū mihi videtur, tametsi D. Did. de Couarru. d. c. 6. n. 20.
 dubitet de dictā. l. 49. Tauri validitate, ob grauissimā penam, quae ab eādē
 l. cōtra ipsos contrahentes, atq; eiusdē matrimonij testes, appōita est. Sed
 re vera, ad vitandā matrimonia clandestina, ex quibus mortale crimen in-
 curritur, atq; tot damna asidue exoriri solēt, pōna illius. l. nulli. grauis cen-
 senda erit. Cuius rei parētes ipsos, quorū filie, veletia filij absq; eorum con-
 sensu clandestina matrimonia contraxerūt, familiaq; atq; generis decus,
 & ornāmēta denigrarunt, iudices cōstituumus. Ideoq; lex illa Taurinensis
 merito: quo ad exheredationē in causa arduissima praecise, ex sententia
 supremi Castellae Senatus, seruata fuit, in matrimonio à filia absq; consen-
 su patris cum viro dignissimo contracto: prout refert Grego. Lopez, qui
 hanc etiā opinionē probat in. d. l. 10. tit. 1. par. 4. in glos. verbo. Puede la des-
 heredar. Ad fin. Quae sententia inter personas adeo illustres lata fuit, vt mi-
 hi atq; etiam omnibus notissima sit. Quod etiā ego in alijs causis, quo
 ad exheredationē obseruatum vidui.
 ¶ Quo ad dotem autem, seu alimenta attinet, ex stricta iuris ratione id
 ipsum necessariō dicendum est, cum (vt superius diximus) ex omnibus cau-
 sis, ex quibus quis potest exheredari, possit dote atque alimentis priuari.
 Quod verū mihi videt, quāuis Doctor de Pala. Ruui. in rep. c. per vestras.
 notab. 3. s. 13. n. 2. contrariū in dote profiteatur, allegās ad id Ioā. And. & Ho-
 sti. in. c. 1. desponsa. impu. qui id nō dixerūt. Sed quāuis ex iuris rigore hoc
 verū mihi videat, nō tamē diffitemur, equissimū esse filie, quae matrimoniū
 clan-

- clandestinum contraxit, ideoq; à patre exheredata fuit, nihilominus alimenta ministrari, si ea aliunde non habeat, præsertim si viro digno nupta sit. Iniquissimum nanque esset in pœnam matrimonij clandestini maxime cum viro alioqui digno contracti, pœnam tam grauem imponere, & quæ morti proxima est. l. necare videtur. ff. de libe. agnoscen. Prout in simili dixit Ripa. in d. l. i. nu. 59. ff. solu. matri. Iunctis his, quæ antea adduximus. Quod etiam in dote, quatenus ad alimenta necessaria est, pari ratione dicendum videtur. Idque à iudicibus, cum casus contigerit mature pensandum, atque considerandum erit.
- 16 ¶ Sed dubitari potest, utrum hoc vltimū, quod de exheredatione ob matrimonium clandestinum facienda diximus, hodie procedat stante decisione generalis Concilij Tridentini, sessione. 24. c. 1. de reformatione matrimonij, vbi dispositum est, matrimonium clandestinum non valere, nec esse matrimonium. Cum enim ex antiquorum Canonū decisione, matrimonium clandestinū validum esset, nimirum si contrahentes tale matrimonium exheredari possent, atq; cæteris pœnis affici: hodie autem cum matrimonium clandestinū validū non sit: consequens esse videtur, ut illud contrahentes iā, nec exheredari possint, neq; cæteris pœnis affici. Ex actu nāq; nullo, atq; inefficaci quis pœnam non incurrit, imò contractus cōtra legis formam factus habetur perinde legis fictione, atq; si nunquam fuisset celebratus. l. non dubium. C. de legibus ibi. *Nullum contractum inter eos videri volumus subsequutum.* Per quem tex. plura ibidem Scriben. decidere solent, quæ ad huius rei comprobationem conducunt. Id ipsum probatur ex tex. in l. ea quidem. C. si mancip. ita fue. aliena. Per quem tex. dixit Bal. ibidē. nu. 1. quod factum frustratorium pœnam efficaciter non committit, quia secundum Philosophum ex nihilo, nihil sequitur. Ideoque alienans rem emphyteoticam absq; consensu domini, non incurrit pœnā caducitatis, si contractus alijs nullus sit, nec etiam potest priuari feudo, qui illud absque consensu domini alienauit, si ex alia causa alienatio ipsa nulla sit. Bal. in l. 2. nu. 3. C. de Episcopali audien. l. ass. in l. fi. C. de iur. emphyteo. nu. 39. cum sequen. Feli. qui plura refert in c. ex tenore, de rescript. nu. 6. cum plurib. preced. & sequen. Tiraquel. qui etiam plurima refert de retract. Lignagier. s. i. glo. 2. nu. 6. Idē Tiraq. latissimē, in legib. connubial. tit. 13. s. i. glo. 6. Sicque in specie d. l. 49. Tauri intellexit Dida. del Castillo in eiusdem. l. cōmentatio. in glo. verbo. matrimonio.
- ¶ Sed his non obstantibus, contrarium dicendum est, imò, q; etiā si matrimonium clandestinum nullum sit: nihilominus dicta. l. 49. decisio seruanda sit. Nā quamuis plures ex Scriben. in diuersis locis dicant, ex contractu, seu actu nullo pœnam non incurri: in hac autē re hæc distinctio seruanda erit

erit. Nam aut lex considerat solum factum & animum facientis: non autem iuris effectum, & tunc etiam ex actu nullo inciditur in poenam, aut considerat solum iuris effectum, & tunc si actus nullus sit, ex eo poenam non incurrit: prout in specie dixit Bartol. in l. quid ergo. §. cum autem factum. ff. de his, qui not. in fa. Bald. in dd. ea. quidem. nu. 3. Feli. in d. cap. ex tenore. nu. 9. vbi plura in idem adducit. Constat autem legem Taurinensem solum factum considerare, quod ex se malum est, etiam si iuris effectum non obtineat, cum ex matrimonio clandestino inualido, plurima damna, atque inconuenientia sequantur, vt notissimum est. Ideoque, nimirum si etiam si matrimonium non valeat poenae aduersus illud contrahentes appositae precise seruandae sint.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quod notat Bartol. in l. non dubium. C. de legib. nu. 20. vbi eleganter inquit, quod ea, quae fiunt contra legem habentur pro infectis, quo ad hoc, vt non valeant in eorum fauorem, se-
20
cus autem quo ad odium ipsorum, seu ad hoc vt ipsi incidant in poenam, quoad hoc nanque facta censenda sunt. Cuius doctrinam sequitur la. ibidem. nu. 9. atque Tiraquellus qui plura refert de retract. Ligna-
gier. §. 26. gloss. 2. nu. 8. cum sequent.

¶ Sed hoc ipsum clarius comprehenditur, ex ipso met. decreto Concilij Tridentini, vbi et si matrimonium clandestinum irritum declaratur: pre-
cipitur tamen ordinarijs, vt contrahentes ipsos seu re pro eorum arbitrio
coerceant, atque puniant, vt ex eius littera, cuiusque id inspicienti con-
stabit. Ex quibus verbis haec nostra opinio apertior efficitur.

¶ Soler etiam controuerti vtrum ex causa huiusmodi dotum atq; alimen-
21
torum, bona Maioratus alienari possint. Sed quia haec quaestio, potius quar-
tam huius tractatus partem cōtingit, vbi illam latissime examinabimus,
ad ibidem dicenda lectores remittimus.

¶ Similiter etiam potest controuerti, vtrum in casibus, quos praediximus,
22
assignatis semel dotibus, seu alimentis, possint filij, qui ea amiserunt,
iterum illa à Maioratum possessoribus exigere. In qua quaestione distin-
guendum erit. Nam aut alimenta, seu dotes ab his, à quibus legitima de-
betur praestanda sunt. Seu ab his à quibus legitima debita non est.

¶ Si ab his, à quibus legitima debetur veluti à parentibus, dos seu alimen-
ta praestanda sunt, dicendum erit, quod si dos, seu alimenta culpa filiorum
amissa sint, non teneantur parentes dotes, seu alimenta ipsis filiis assignare:
23
si vero casu fortuito illa amiserint ipsos filios, vel filias, iterum dotare, seu
alere teneantur. Quod in dote dixit Bart. in l. si cum dote. §. in nu. 2. ff. so-
lu. mati. vbi. Alexan. nu. 6. hanc communem opt esse prosteretur. Id ipsum
etiam dixit Bahin Auth. quod locum nu. 4. C. de colla. Pala. Ruu. in Rep.

bo, exequutores testamenti. versic. Et potest confirmari. Id ipsum etiam clarius dixit Nicola. Boer. decisio. 131. nu. 7.

¶ Sed contrariam opinionē, imō q̄ frater teneatur sororem iterū dotare si casu dotem amiserit, veriore esse censuit Alexan. in. l. si cūm dotem. s. 1. nu. 7. & 8. ff. solu. matri. dicens, eandē rationem militare in fratre, quā in patre. Cuius opinio. sequutus fuit Iass. referens se ad illum in. l. duobus. s. si ei, qui. n. 15. ff. de iur. iurā. Idem Iass. in. l. diuortio. s. quod in anno. n. 13. ff. solu. matri. Tiraquellus, vbi etiam se refert ad Alexā. in. l. boues. s. hoc sermone. in regula eiusdem. l. nu. 12. & limita. 2. n. 14. ff. de verb. signifi. Ex quibus patet quæstionem hanc esse satis dubiam, atque disputabilem.

¶ In hac autem opinionum varietate, mihi hæc secunda opinio magis placet. Quamuis enim pater potiori ratione, quam frater filiam dotare teneatur: vterque tamē id ex iuris communis dispositione facere tenetur, vt superius ostensum est. Atque idcirco si soror dotem, seu alimenta amiserit, ita vt illa recuperare non valeat, in fratre idē (quod in patre annotauimus) dicendum erit. Prima nanq; opinio nulla lege, seu efficaci ratione probari potest, prout aduertit Alexan. in. d. l. si cūm dotem. s. 1. n. 7. & 8. ad quem omnes Scriben. se referunt. Quod etiam in matre, auis, & proauis in casibus, in quibus filijs ac nepotibus dotem præstare tenentur, procedit, ac verum est.

¶ Nec obstat tex. in. d. l. si socius pro filia. s. filiam. ff. pro socio. Ille nanque 27
tex. in dote, quæ ex dispositione hominis, nō autem in ea, quæ debetur ex dispositione legis: procedit, prout est ea, quæ debetur à matre, fratre, auis, & proauis, quæ ex iuris dispositione debita est. Quod cōmuniter Scrib. quos paulō ante retulimus, profitentur.

¶ Qua ratione vt hoc incōueniēs saltim aliqua ex pte vitetur, his, qui do- 28
tes, seu alimenta præstare tenētur, cōsulimus, vt quantitatem dotis, seu alimētōrū nō præstēt alimētādis, seu dotādis, integrā neq; in pecunia, vel alia re, quæ perire possit, sed potius illā super redditibus bonorū suorū imponant, vt ex ipsis illa quotannis percipiant. Quod sibi vtile esse poterit.

¶ Hæc autem, quæ de alimentis, & dotibus dicta sunt, procedūt, vbi negotiū diffinitiuē decidendum est. Quid autem dicendum sit in alimētis, 29
& expensis, quæ interim dum causa principalis deciditur petuntur, hoc in loco tractandū ac resoluendum erit. Quia in re quia multa varijs in locis scripta reperiuntur, reducemus ea ad ordinē, vt distinctiūs intelligantur ex ijs, quæ pluries vidimus in forēsijs controuersijs decidi, ac praticari.

¶ In primis autem illud animaduertendum est, quòd filio alimēta aduer- 30
sus patrem petenti, durante lite præstanda est certa pecuniæ quantitas, quæ se possit alere & litis expensas subire, idque efficiendum erit saltem quan

De Hispanorum Primogenijs.

do iam vnā sententiam in sui fauorem obtinuit. l. qui de inofficio. l. si instituta. s. de inofficio. ff. de inofficio. testa. glo. ordina. in. l. fina. C. de alēd. libe. verb. *Examinatur*. l. fina. C. de ordi. cogni. Alciat. de præsumpcio. regu. 3. præsumpcio. 9. nu. 9. D. Did. de Couartu. in quæstionibus practicis. c. 6. nu. 6. Matt. de Affl. decis. 10. & 11. Pala. Ruui. in rep. c. per vestras. t. no. tab. amplia. 8. s. 39. Petr. Rebuff. in. 1. Tomo in. II. Regias. ti. de sentē. prēiudicia. seu ppositionibus. art. 1. gl. 2. col. 2. l. si. ad fi. ti. 8. li. 3. Fori. l. si. ti. 19. part. 4.

31 ¶ Quod intelligendum est, siue filius sit in potestate, siue emancipatus, quia quantum ad successionē & alimēta non est differentia emancipationis, seu patriæ potestatis, Auth. de heredib. ab intesta. veniē. s. si verō nec fratres. in verb. nulla. colla. 9. l. ass. in. l. si emancipati. nu. 36. C. de colla. quod etiam pendente tēpore dato ad deliberandum procedit. l. filius. ff. de iur. delibe.

32 ¶ Idq; etiam procedit in filiis legitimis per subsequens matrimonium, cum nihil differant à legitimis, vt in. c. tanta. qui fil. sint legiti. & etiam in naturalibus, & in alijs spurjs, quibus ex æquitate Canonica debentur alimēta, vt paulo ante ostensum est.

33 ¶ Similiter etiam id ipsum dicendum erit, etiam si filius sit in vtero, quia ventri fiet prouisio. vt in. l. 1. & per totum. ff. de vent. in possess. mitter. Et in specie tenet Massuerius in practica. ti. de possessōrio. nu. 26. Idq; probat l. 7. ad med. titu. 22. part. 3.

34 ¶ Non solum autem filijs interim sunt alimenta & expensæ ministrandæ, sed etiam nepotibus, & pronepotibus, circa quos eadem obligatio alimētandi versatur, vt optime probat Massuerius in. d. loco. s. item & recedētiq; & Rebuff. vbi illū paulo ante citauimus. Quod in his, qui à primo Maioratus institutore descendunt apertius procedit, vt superius ostēsum est.

35 ¶ Sed & fratribus egentibus pro alimentis, & dotibus contra fratres Maioratus possessores, etiam subueniendum est lite pendente de aliqua quantitate pro alimentis & expensis, cum, vt supra latius ostensum est, teneatur alimentare fratres, & dotare sorores vsque ad metā alimentorum, licet dictum. s. de inofficio. aliqui intelligant non procedere in transuersalibus. Hoc autem intelligendum est, dum modo fratres petentes alimenta, habeant aliquam præsumptionem pro se vt probat Illustris. D. Didac. de Couar. d. s. 6. nume. 6. & in fratre ita decisum est in decis. 2. Retax. tit. de iudi. incipi. Vtrum filius in compilatione post antiquas decisiones. Idq; not. Matth. de Affl. d. decis. n. 11.

36 ¶ Imò prædictæ regulæ non solū habēt locū, quando in fauorē agentium est lata prima sententia, vt pro requisito posuit Iurisconsultus in. d. s. de inofficio. vbi gl. & Doctores. Sed etiā idē seruandū est, etiā si nulla sententia sit lata in causa principali, quando filij, vel fratres sunt in quasi possessione

Clione filiationis, seu fraternitatis vel pro eis est aliqua nō levis presumptio. Sicque intelligendus est tex. in d. 5. de in officioso & hæc fuit determinatio singularis Dominorum de Rota. d. decis. 2. tit. de iudi. Matth. de Afflictis, d. decis. 10. & 11. dicens sic fuisse bis decum in consilio Neapolitano, & in Regno Franciæ ita prædicatur teste Rebuffo in leges Regias, in d. artic. 1. nu. 5. glo. 2. col. 2. de sententijs provisionalibus. Specul. tit. de inquisitione, §. ultimo. vers. porro. Areti. in c. qui testium de testib. nu. 14. Alciat. in d. regul. 3. præsumptione. 9. nu. 9. Aegidi. de Belamera. decis. 88. Quā sententiā optimè fundat. D. Did. de Couarr. d. nu. 6. & hoc iure vtimur.

¶ Hæc autem alimenta in qualibet parte litis interim petuntur, & etiam si post litem contestatam, detur, huiusmodi libellus, admittendus erit. Ita concludunt Ioan. Gall. in. decis. Parlamēti Parisiensis. q. 128. & Petr. Rebuff. in titu. de senten. in princip. nu. 15. & in d. glo. 2. nu. 14.

¶ Dato autem libello super alimentis, seu dotibus à filijs, vel fratribus offerentibus se statim in limine iudicii præbere summariam informationē, iudex illā debet statim recipere, & habita quadam summaria cognitione super filiatione, vel fraternitate, seu descendencia compellet reum alimenta exhibere actori, durante lite, vsq; quo per diffinitiuā sit pronuntiatum. gl. in d. l. fina. C. de alend. libe. Et in l. si quis à liberis. §. si vel parens. ff. de libe. agnos. & in c. 2. qui. filij. sint legitimi. Bar. in l. si neget. ff. de lib. agnos. Steph. Auser. in decis. Capellæ Tholosane decisione. 77.

¶ Et pro summaria cognitione sufficet vn⁹ testis. Bar. in extrauag. ad reprimendum, verb. summarie, vel ipsius partis iuramentū aut fama, bona l. fina. tit. 19. par. 4. l. 7. tit. 22. part. 3. in med. D. Did. de Couarr. in d. c. 6. n. 8.

¶ Et à filijs, quibus huiusmodi alimenta exhibentur lite pendente mandato iudicis eis in quali possessione filiationis existentibus, non repenitur potestea, etiam si constiterit in diffinitiuā eos non esse filios, vel ex alia causa eis non deberi alimenta, ex tex. in l. 1. §. interest. ff. si mulier vetris nomine, & ex gl. comuniter recepta. in l. fina. C. de Carbonia. edicto. Cuius glo. opinio. sequitur. Boeri. decis. 124. nu. 4. & 5. vbi plura in eius comprobationē adducit, atque Grego. Lopez in l. 2. tit. 14. part. 6. verb. Enellos.

¶ Ab alijs vero extraneis, qui non ita habent præsumptionem pro se, repententur, cum in eis contrarium iure cautum non inueniatur.

¶ Et ideo à principio exhibentur alimenta, cum cautione per hæc verba, q. si actor in causa succubuerit, ea restituet. Quod verius, & receptius esse in practica affirmat. D. Did. de Couarr. in d. c. 6. nu. 7. licet Masuerius, & Boerius ibidem relati, teneant contrarium.

¶ Sed quamuis hoc in fortensibus controuersijs frequenter admitti soleat: mihi tamē simpliciter sumptū, dubiū videtur. Cum enim fili⁹, qui est in quasi

De Hispanorum Primogenijs.

possessione filiationis, atq; ideo pendente lite alimēta recepit, ea postea re-
stituere non teneatur, ex sententia glo. s. cōmuniter recepta. in. d. l. fina. C.
de Carbo. edict. in iustū videretur cū cōpellere ad prestandā satisfactio-

43 nē, q; si in causa succubuerit alimenta precisē restituet. Idēd; iuri, ac ratio
ni magis consonum videtur, q; p̄stetur cautio, q; si in causa succubuerit,
agens cui alimenta p̄stantur ea restituet: quatenus de iure ad id ipsum
altriētū esse cōpertū fuerit. Ex hac nāq; satisfactioe vtriq; parti cōsuletur.

44 ¶ Sed controuerti solet, vtrū si filius, vel frater satisfactioe p̄stare nō va-
leat in eiusdem defectū cautio iuratoria admittenda sit, an p̄statio alimē-
torū lite pēdente denegāda. In qua. quæstione. dicendū est, iuratoria cautio
nem non sufficere. Quod probatur ex singulari Doctrina. Bal. in. l. 2. n. 2. C.
de vsur. & fruct. lega. vbi singulariter inquit, q; quōdies aliquis tenetur p̄-
stare alteri aliquid p̄stata satisfactioe: si is cui p̄standū est nō possit sa-
tisfacere, non stabitur iuratorię cautioni. Quod etiam dixit glo. in. l. 4. verb.
Boni viri. C. de vsufruct. vbi. Bald. nu. 8. id ipsum a. b. i. ratur. Iass. in. l. 1. nu.
1. C. de Carbo. edict. vbi Decius. nu. 2. Idem Iass. in. l. 1. nu. 23. versiculo. Nō
no limita. ff. qui satisfacere cogāt, quod tutius est. Verū tamē mihi. vide-
tur, hoc arbitrio iudicis committendum esse. Si enim is, qui filiū se esse proba-
uit, atq; in quasi possessione filiationis est, petat alimenta, iniustissimum ef-
fet illū, propter impotentiam satisfaciendi lite pendente alimentis priuare.

45 ¶ Hæc autem prouisio, quæ de alimentis lite pendente fieri solet, denegan-
da est, quando ex parte rei conuēti exhibetur statim in iudicio aliqua scri-
ptura publica excludens omnino intentionē agentis, vt si per contractū
renunciatū fuit iuri petendi alimenta, licet a petente alimenta replicetur,
contractū non valere, petaturq; eiusdē rescissio, vt fundat Ioannes Gallus.
in. q. 122. incipi. Primo fuit dictū contra vxorē vbi dicit, q; ita Parisijs fuit iu-
dicatum, quæ sequitur. Petr. Rebus. in. d. tit. de sententijs. articu. 1. glo. 2.

¶ Et in hoc casu poterit statim cōstare iudicibus superioribus, vt vidimus
in causis arduis tantā esse violentiā & dolum, ex parte patris, vel fratris, vel
mariti, q; nihilominus prouideant interim aliquā quantitatem pro ali-
mentis, et expensis, maximē quando in tali contractu realiter non interue-
nit quantitas legitima: p̄sertim attenta conclusioe superius fundata
de renuntiatione alimentorum: etiā cū iuramento non admittenda.

46 ¶ Similiter etiam hæc alimentorum p̄statio pendente lite denegāda est
filio seu fratri diuiti: non enim diuitibus, sed pauperibus pendente lite ali-
menta ministranda sunt. l. extraneo. ff. de ventr. in posses. mitten. vbi Bart.
& cōmuniter Scrib. id notāt. lege fina. C. de ordi. cog. vbi glo. verb. non po-
terit. & ceteri Scriben. id ipsum profitentur. D. D. de Couatu. d. c. 2. nu. 6.
versiculo.

versu. Tertio requirit. Idque verum, ac probabile mihi videtur: dum modo paupertatis consideratio iudicantis arbitrio relinquatur.

¶ Sed dubitari solet, quæ quantitas alimentorum præstanda sit in prædictis casibus, quibus exhibetur alimenta lite pendente, & licet Masuerius. d. præctica tit. de prouisionibus ad fin. resoluant, quartâ partem fructuum præstandam esse, ex l. antiqua. ff. si pars hæredita. pet. quos refert. D. Didacus de Couarru. d. nu. 7. Ipse tamen inquit arbitrio iudicis hoc relinquendum esse. Quod etiam testatur Rebus. d. tit. de senten. prouisionalibus. nu. 29. & 30. & ita dicit fuisse decisum in hoc articulo Matthæ. de Afflict. in. d. decisione. 10. & in decisione. 11. Et ita vidimus seruatum in pluribus causis, considerata qualitate personarum, quantitate fructuum, & considerato futuro euentu litis, & quantum in diffinitiuâ sententia præstandum sit. Hæc sunt, quæ de alimentis mihi dicenda se obtulerunt, quibus possent plura alia coniungi, quæ in hac parte prætermittimus ex eo, quod non adeo Maioratum possessoribus conueniant, atque ex eo etiam, quod apud Scrib. quos superius retulimus, faciliè inueneri possint.

De forma institutionis Maioratus.

CAPVT XVII.

Actenus de Maioratum institutione atque eius requisiti in genere discerimus, nunc autem reliquum est, ut ad formam ipsius Maioratus in specie descendamus. Quæ in re, in primis animaduertendum est, in Maioratum institutione: nec nimia breuitate, nec etiam verbis superfluis vtendum esse: ex Laconismo namque obscuritas: ex superfluitate verò confusio semper exori solet, sed media quadam via in hoc vtendum est, ne vitium in extremorum electione contrahatur.

¶ Vt autem constet, qualiter hoc efficiendum sit, sciendum est, Iurisconsultos Hispanos frequenter breuissimas Primogeniorum formas probare solitos esse. Nam Didacus de Simancas. de Primogen. Hispaniæ li. 1. c. 26. formam Primogeniorum tradens inquit, satius esse, vt is, qui Primogenia instituit rem in pauca conferat, liberos suos Primogenitos cæteris præferendo, masculos fœminis ante ponendo, reliquos cõsanguineos primæuos ordine legitime successionis generaliter designando, fœminas penitus excludendo, quæ (vt ipse inquit,) ad omnem dubitationem tollendam sufficient.

AA 4 ¶ Sed &

De Hispanorum Primogenijs.

¶ Sed & Fernandus de Menchaca de successio. progress. lib. 3. §. 26. nu. 10. ponit aliam Primogeniorum instituendorum formam: dicens, quod consuleret his, qui Primogenia instituere volunt, ut posteritatem accognitionem suam, ad ea inuitarent eodem ordine, quod inuitantur à lege ad successionem ab intestato, hoc vno addito, quod diuisio bonorum non fiat, nec illius Maioratus bona accedat omnibus his, qui sunt in eodē gradu, sed eorum maiori. Quod dē; ea vocatio nō in decimo gradu cognitionis finiat, ut finietur legitimæ successiones: sed quod extendatur vltcrius quantum Maioratus institutori visum fuerit. Hoc enim, ut ipse inquit, dōmeret multas quæstiones, lites, & inextricabiles errores, qui quotidie ex Maioratum institutionibus exoriri videntur. Cum enim ordo succedendi ab intestato ex legum dispositione notissimus sit, ex eo fiet, ut nullum dubium in huiusmodi Maioratus successione exoriri possit, quod non valeat ex legum dispositione, quæ de successione ab intestato loquitur, facillime diffiniri.

¶ Similiter, & alij etiam consulete solent, ut in Maioratum institutione Maioratus institutor hoc vnum disponat: quod scilicet in descendētib; ac omnibus, qui ex familia sua processerint, ex talibus bonis Maioratum instituit, vel quod vult, quod in bonis suis succedatur iure Maioratus eodem ordine, quo in Regno Castellæ succeditur. Nihil aliud namque exigit Maioratus institutio, ut in perpetuum in his bonis iure Maioratus atq; cum omnibus alijs conditionibus cum quibus in alijs Maioratibus succeditur, perpetuo succedendum sit: prout supra libro. 2. c. 3. nu. 1. cum sequentibus latius ostensum est.

¶ Sed quamvis ex stricto iuris rigore, hæc Primogeniorum formæ sustineri possent, in bonisq; sic Maioratus subiectis perpetuo iure Maioratus succedendum esset, adhuc ex nimia breuitate plura dubia super eorum Maioratum interpretatione exorirentur, quæ ex aliarum clausularum adiectione necessariò diluenda sunt. Similiterque plura omitterentur, quæ ad eorum Primogeniorum rectam, atque perfectam institutionem necessariò exiguntur. Ideoque, ego has Laconicas, atque breuissimas Primogeniorum formas: nec etiam alias superfluas, quibus frequenter Primogeniorum institutores vsi solent, probaui. Sed in hoc, ut prædiximus mediam quandā viam elegi, illum ordinem sequens, quem in pluribus Maioratibus quorum institutioni præsumus eorum institutores obseruauit. Quæ Primogeniorum instituendorum forma: prout existimamus: ex omnibus suis partibus constabit. Forma autem ipsa erit huiusmodi.

Escriptu

Escriptura de Mayoradgo con facultad Real.

Nel nōbre de Dios todo poderoso, Padre hijo, y spiritu Santo tres personas, y vn solo Dios verdadero; q̄ viue, y reyna para siempre sin fin. Porque dela diuisiō de los bienes resultan grādes incōuenientes, y por ella se pierden, y destruyen las familias, y memorias de las personas Nobles e Illu-

stres: Y por contrario se conseruan y perpetuan que dādo enteras y vnidas por el medio dela institucion de los Mayoradgos, y los successores dellos quedan con mayor obligacion de seruir a Dios, y a sus Reyes, y de sustentar y alimentar sus hermanos pobres, y de otras cosas, q̄ resulta en grā beneficios dela Republica. Porende conocida cosa sea, a todos los que la presente escriptura de Mayoradgo vie ē como yo Fulano vezino de tal lugar por virtud dela facultad Real, que para ello tengo concedida por el Rey Don Philippe nūestre Señor librada de los de su Real Consejo dela Camara, y referēda d̄ Frāscisco d̄ Erafo su secretario. Su tenor d̄ la qual es este q̄ se sigue.

¶ Don Philippe, &c. Por quanto por parte de vos Fulano vezino de, &c. me hasido hecha relacion, que de los bienes muebles, y rayzes &c rentas, q̄ teneys al presente, y de los q̄ tuuiereis de aqui adelante, querriades hazer e instituir Mayoradgo en vno de vuestros hijos, o hijas q̄ al presente teneys, o adelante tuuiereis, y me fue supplicado, e pedido por merced os diessē licēcia y facultad pa ello: cō las claufulas, vinculos, cōdicionēs, substitucionēs, reititucionēs, y penas, q̄ quisiereis poner y pusiereis en el, o como la mi merced fuessē. Y uos acatando los seruicios q̄ vos el dicho Fulano nō auéis hecho, y los q̄ esperamos, q̄ nos hareis de aqui adelante. Y porq̄ de vuestra persona y casa q̄ de perpetua memoria touimoslo por biē. Porende por la presente de nūestro proprio motu, ciēta ciēcia, poderio Real absoluto, d̄ q̄ en esta parte queremos yr, y vñamos: como Rey, y Señor natural no reconościc̄ superior en lo tēporal, damos licēcia, y facultad, a vos el dicho Fulano para q̄ de los bienes muebles, y rayzes, rētas, y hereda myētos, y otros quales quier bienes, q̄ al presente teneys, o adelante tuuiereis, o d̄ la parte q̄ dellos os paresciēre, podays hazer e instituyr el dicho Mayoradgo en vñā vida, o al tiempo de vuestro fallescimiento, por vñō testamento, o restamētos, o postūmera volūtat, por via de donaciō entre viuos, o por causa d̄ muerte, o por otra mādā o instituciō, q̄ quisiereis, y por biē tuuiereis, o por otra q̄ quier via d̄ disposiciō. Y dexar y traspasar los dichos vños bienes por via y titulo d̄ Mayoradgo en vno d̄ los dichos vños hijos, o hijas, nietos o nietas q̄ quisiereis, y en sus descēdiētes, y a falta d̄ ellos en otra psona: segū y como por la disposiciō d̄ vñō testamēto, y mādās ordenareis, y dispusiere

AA 5 des, con

De Hispanorum Primogenijs.

des, con los vinculos, reglas, instituciones, vedamientos, sumisiones, penas, fuerças, firmezas, y otras cosas, q̄ pusieredes, y quisiere des poner en el dicho Mayoradgo, y segun y como por vos fuere mandado, ordenado, y establecido, de qualquier manera, vigor, effecto o ministerio, que sea o ser pueda: para que de aqui adelante los dichos bienes de que an si hiziere des el dicho Mayoradgo sean auidos por bienes de Mayoradgo inalienables, e indiuisibles. Y para que por causa alguna, que sea, o ser pueda ne cessaria, voluntaria, lucratiua, o necrosa, obra pia, dote, ni donacion propter nuptias no se puedan vender, donar, trocar, cambiar, empeñar, ni enagenar por los dichos vuestros hijos, ni por los otros sus descendientes, ni personas, que sucedieren en el dicho Mayoradgo, que por virtud desta nuestra facultad hizieredes agora, ni de aqui adelante en tiempo alguno para siempre jamas. Por manera que los en quien an si instituyeredes el dicho Mayoradgo, y sus descendientes, y personas, que huuiere de succeder en el lo ayan y tengan por bienes de Mayoradgo inalienables, e indiuisibles subiectos a restitution, segun y dela manera que por vos fuere hecho, mandado, ordenado y establecido, e instituydo, y dexado en el dicho Mayoradgo, con las dichas claufulas submisiones, condiciones, instituciones, que en el pusieredes, e quisiere des poner a los dichos bienes al tiempo que por virtud desta nuestra carta los metieredes, y vinculare des, y despues en otro qualquier tiempo, que por bien tuuiere des. Y para que en vuestra vida o al tiempo de vuestro fin e muerte, cada y quando que quisiere des e por bien tuuiere des podays quitar y acrecentar, corregir, y reuocar, y emendar el dicho Mayoradgo, y los vinculos e condiciones, que en el pusieredes en todo, o en parte y del hazer lo, e tomarlo a hazer e instituyr de nuevo, vna y muchas vezes, q̄ nos de nra cierta ciencia, pprio motu, y poderio Real abso luto de q̄ en esta parte q̄remos vsar y vñamos, como dichos, lo apbamos, y auemos por firme, rato, grato estable y valedero: pa agora y para siẽpre ja mas, y dñe agora auemos por puesto en esta nra carta el dicho Mayoradgo, q̄ an si hizieredes y ordnaredes: como si dñ palabra a palabra a q̄ fuesse inter to e incorporado, y lo cõfirmamos, loamos, y apbamos, y auemos por fir me valedero, pa agora y para siẽpre jamas segun y como y cõ las cõdicio nes vinculos, firmezas claufulas posturas derogaciones sumisiones, penas y restitutiones, q̄ en el dicho Mayoradgo por vos hecho declarado, y otor gado, fieren y seran puestas y contenidas. Y suplimos todos e qualesquier defectos, obstaculos, e impedimẽtos, y otras q̄ lesquier cosas: an si de he cho: como de derecho, de forma, orden, substancia, o solemnidad, q̄ pa valida ciõ, o corroboraciõ dñta nra carta, y dño q̄ por virtud dñla hizieredes, y otor garedes, y dñ cada cosa y parte dño fuere hecho, y se requiere y es necesario y cū

y cumplidero. Con tãto que seays, obligado de dexar y dexeys a los, otros vuestros hijos, e hijas que agora teneys, o tuuieredes de a qui adelante en quien no succediere el dicho Mayoradgo alimentos, auuq no sean en tanta cãtidad quãto les podria ptenescer d su legitima. E otro si es nra merced y voluntad, que en caso que los dichos vuestros hijos, o hijas en quien an si hizieredes el dicho Mayoradgo, y sus descendientes, y personas q succedieren en el, cometiere qualquier, o qualesquier crimines delictos: porq deua perder sus bienes, o qualquier parte dellos quier sea por sentecia, o disposiciõ de derecho, o por otra q lquier causa, q los dichos bienes, de q a si hizieredes el dicho Mayoradgo, cõforme alo suso dicho no puedan ser perdidos, ni se pierda: antes en tal caso vëgan por esse mismo caso, o aq, o aqllas personas aqui por vna disposiciõ viniera, y pertenesciera si el dicho delinquete muriera sin cometer el dicho delicto la hora antes q le ocometiera. Excepto si la tal persona, o personas cometiere delicto de heregia, crimen les. e Maiestatis, o el peccado nefando cõtra natura. Que en q lquier de los dichos casos qremos, y mãdamos q los ayã perdido y pierda, bien an si: cõmo si no fuesen bienes de Mayoradgo. Y otro si cõtanto, q los dichos bienes de q a si hizieredes el dicho Mayoradgo sean vros propios. Porq nra intenciõ y volutad no es de prejudicar en lo suso dicho, a nra Real corona, ni, a, otro tercero alguno. Lo qual todo qremos y mãdamos q asi se haga y cupla, no embargate la ley q dize, q el q tuuiere hijos: o hijas legitimos solamente pueda mãdar por su anima el quinto d sus bienes, y mejorar, a vno de sus hijos, o nietos en el tercio dellos. Y las, otras leyes q dizen, q el padre ni la madre no pueda priuar a sus hijos dela legitima parte, q les pertenesciere de sus bienes, ni les poner cõdiciõ, ni grauame alguno: saluo si los desheredare por las causas en el derecho permitidas. Y an si mismo sin enbargo de, otras qlesquier leyes, fueros y derechos vros y costumbres, premiticas, fãciones, destos nros Reynos especiales y generales hechas en Cortes, y fuera dellas q en cõtario delo dicho sean, o ser puedan: auuq dellas y de cada vna dellas deuiesse ser fecha expressa y especial meciõ. Que nos por la presente del dicho proprio motu, cierta ciencia, y poderio real absoluto, auueto a qui por insertas, e incorporadas las dichas leyes, y cada vna dellas, dispensamos cõ ellas, y cõ cada vna dellas, y las abrogamos, y derogamos, cassamos, y anulamos, y damos por ningunas, y de ningũ valor y effecto, en quãto a esto toca y atañe, y atañer puede, en qualquier manera. Quedã dõ en su fuerça y vigor para en lo demas adelante. Cõ tanto q como dicho es seays abligado a dexar a los, otros vuestros hijos, o hijas legitimos alimentos: aunque nõ sean en tanta cantidad quanta les podria venir de su legitima. Y por esta nuestra carta encargamos al Serenissimo Principe

Don

De Hispanorum Primogenijs.

Don Carlos nuestro muy Charo, y muy amado hijo, y mãdamos a los Infantes, Perlados, Duques, Cõdes, Marqueses, ricos homes, Maestres de las ordenes, Priores, Comedadores, y Subcomedadores, Alcaydes de los Castillos, y casas fuertes y llanas, y a los del nuestro Cõsejo. Presidentes, y Oydores de las nuestras audiencias, Alcaldes, Alguaziles de la nuestra casa, y Corte, y Chancillerias, y a todos los Corregidores, Aliste, Gouernadores, y otros Iuezes, y justicias qualesquier, dñs nuestros Reynos, y señorios, y dñs nuestras Indias, Islas, y tierra firme del mar Oceano: así a los q̄ agora son: como a los que seran de aqui adelante, que os guarden, y cumplā, y hagan guardar y cumplir a vos el dicho Fulano y a los dichos vuestros hijo, o hija, o otra persona en quic̄ así hizieredes el dicho Mayoradgo, y en sus descendientes esta merced licencia, y facultad, poder y autoridad, q̄ nos os damos para hazer todo lo q̄ conforme y por virtud della hizieredes, ordenaredes, e instituyeredes en todo y por todo segun, q̄ en esta nuestra carta se contiene, y q̄ en ello, ni en parte dello, embargo, ni contrario, alguno vos no pongan, ni consientan poner. Y si vos o ellos quisieredes nuestra carta de priuilegio, y cõfirmacion, mandamos, a nuestros contadores, y escriuānos mayores, dñs priuilegios, y cõfirmaciones y a los otros, oficiales, que estā a la tabla de nuestro sello, que os la den y libren, y pasen, y sellen la mas fuerte y firme y bastate q̄ les pidieredes, y menester ouieredes, y a Antonio de Artiola nuestro criado, que tome la razõ, desta nuestra carta, y los vnos, ni los otros non fagades cosa en cõtrario sopena de la nuestra merced, y de cada cient mill maravedis para la nuestra Camara. Dada, &c.

¶ Declarando como ante todas cosas yo el dicho Fulano declaro, q̄ quiero vsar de la dicha facultad, solamente en aquello que es opuede ser necesaria para mayor fuerza y firmeza de lo dispuesto en este mi Mayoradgo, y no en mas. Porque en aquello, q̄ no fuere precissamente necesaria para el dicho efecto, solamente quiero vsar y vso de la q̄ para ello me esta concedida por leyes dñs Reynos, otorgo y conozco, q̄ fudo e instituyo Mayoradgo de las villas de, &c. con todos sus pechos rentas y derechos, meto y mixto imperio, vasallos terminos y jurisdiccion, y cõtodo lo a ellas annexo y perteneciente, con los llamamientos, substitutiones vinculos, y cõdicionessiguientes. Las quales condiciones quiero q̄ tengan fuerza de proprias y verdaderas condiciones. Porque des de agora declaro, q̄ no llamo ni he por llamados sino solamente a los que las guardaren, y a los que no lo hizieren los he por no llamados, y preteridos, y excludos de la succession deste mi Mayoradgo.

¶ Primeramente, q̄ despues dñs dias succeda en el dicho mi Mayoradgo Fulano mi hijo mayor legitimo, y sus hijos y descendientes legitimos, o legitima

gitimados por subfigniete matrimonio, y no en otra manera perpetuamete preferiendose el mayor al menor: y el varon ala hēbra, aunq sea mayor: y la linea dl vltimo posseedor a todas las otras lineas, y faltado la descēdēcia legitima de varones, y hēbras del dicho mi hijo mayor, succeda en el dicho mi Mayoradgo Fulano mi hijo segūdo, y sus descēdientes legitimos, y a falta dellos mi hijo, o hija tercero y quarto, &c. y los suyos por la misma orden: y faltado todos mis descēdientes varones y hēbras legitimos, succeda en el dicho mi Mayoradgo el pariete trāsuerfal mas propinquo de mi linage legitimo, q ala sazón se hallare, por la misma orde, considerādo se siempre la propinquidad, assi en lo q toca a mis descendientes, como a los trāsuerfales respecto del vltimo posseedor, y representādo siēpre el hijo, o descendiente del hijo mayor la persona de su padre muerto en vida dl vltimo posseedor, o dīspues de su muerte, aora sea trāsuerfal, o descēdiēte en q̄lquier grado, aunq no sea descēdiēte dl instituydor, ni dl vltimo posseedor, y este fuera dlos grados en q̄ el dīcho pmitia representaciō en los trāsuerfales. ¶ Item q̄ los dichos bienes seā perpetuamente de Mayoradgo inalienables, indiuisibles, e inscriptibles, y q̄ no se pudā ceder, renūciar, ni prescriuir: aunq sea por prescripciō immemorial, ni se pueda vēder, ni enagenar, trocar, ni cābiar, ni hypothecar, ni acēsuar, ni arēdar por luēgo tiēpo, en todo ni en pte: aunq la enagenaciō, e hypotheca sea por causa de dote, o arras, o alimētos, o pa redimirse el posseedor a si, o a otros dīcapitulos, ni por causa publica, ni piadosa, ni por via de testamēto ni cōtracto, ni vltima volūtad, aunq sea para mayor vtilidad dl Mayoradgo: o instituyēdo por heredero en ellos al q̄ le aūia de succeder abintestato, ni por otra causa alguna necessaria, ni voluntaria, de qualquier calidad que sea pensada, o no pensada. Y aū que sea teniēdo para ello facultad Real de su Mage-

¶ Si quisiero excluir las hēbras de la successiō de su Mayoradgo ha de llamar siēpre descēdientes varones del hijo mayor varō, y a falta dellos del segūdo, y así de los demás hijos varones sin llamar hēbras, ni dexir que se prefiera el varō ala hēbra, como aqui se dixē: y despues de hechos estos llamamētos dī solos varones, dexir q̄ la misma orde se guarde en todos sus descēdientes y trāsuerfales perpetuamete. De manera q̄ no pueda succeder en este Mayoradgo, por ninguna causa pensada, o no pensada ninguna muger descēdiēte dl instituydor, ni trāsuerfal, ni ningun varō que sea descendiente suyo por linea de muger, de qualquier condiciō, calidad, ni propinquidad que sea: porque el las excluye, y ha por excluydas e inhabiles, e incapaces de la successiō de la ellas y a los varones que dellas descendieren: y en ningū caso, quierē que succeda en este su Mayoradgo. Porque esta es su preciza y determinada volūtad. Pero faltando todos los varones descēdientes suyos por linea de varones tiene por bien que succedan en el Mayoradgo las hēbras descēdientes suyas, o los varones descendientes della que fuerē parientes mas propinquos dl vltimo posseedor. Sin que tenga en este caso mas prerrogativa el varō descēdiēte de la hēbra que la misma hēbra, salvo concurriēdo el varō y hēbra en vna misma linea y grado: porque entōces ha de preceder el varō, aunque descēda de hēbra a la tal hēbra. Pero faltando varones y hēbras de descēdientes suyos, entre los varones y hēbras trāsuerfales se guarde la misma orden que esta mādada guardar entre sus descendientes. Proueyēdo que en caso que aya de ser excluyda la hija o de descēdiēte del vltimo posseedor, se le de dote competente de los frutos del Mayoradgo.

De Hispanorum Primogenijs.

stad. Y q̄ por el mismo caso q̄ qualquiera dlos successores dste mi Mayoradgo hiziere lo cōtrario, o tratare de hazerlo, o pidiere, o impetrare facultad d su Magestad pa ello, o vsare dlla siēdo le cōcedida por su Magestad, aū q̄ sea d su pprio motu, lo q̄ hiziere sea eñi ningūo, y la successiō dī dicho Mayoradgo passe al siguiente e grado como si el tal successor fuesse muerto naturalmēte.

¶ Itē q̄ si algūo dlos successores deste mi Mayoradgo (lo q̄ Dios no quiera) cometiere dīcto d Heregia, o crimē lēse Maiestatis, o otro q̄lquier delicto por dōde pueda pder el dicho Mayoradgo, o pte dī, q̄ por el mismo hecho q̄ le cometiere, o tratare de cometer le, succeda eñi dicho mi Mayoradgo el siguiente en grado, assi en la possession, como en la propiedad y vsufructo del. De manera que por razō delos dichos delictos no pueda succeder, ni succeda en los dichos bienes, ni en pte dellos la camara, y Fisco de su Magestad, ni en vsufructo, ni en propiedad, ni en otra manera algūa. Porque mi volūtad precifay determinada es, q̄ los q̄ vbierē de succeder eñi este mi Mayoradgo sea Catholicos christianos, e obediētes a la sctā yglesia Romana, y fieles e leales vasallos d su Mage. y dlos Reyes d Castilla q̄ por tiēpo fuerē, e alos q̄ no lo fuerē, no los llamo, antes los he por excluydos dī successiō dī.

¶ Si el instituydor quisiere que su Mayoradgo nō se junte jamas con otro, diga q̄ el successor trayga su nombre, y armas solas, sin mezcla de otras ningunas armas y apellido, y que por el mismo caso que hiziere lo contrario, passe el Mayoradgo al siguiente en grado: o mande que su Mayoradgo no se pueda juntar con otro: y en caso que en el hijo mayor concurra successiō de dos Mayoradgos, dentro de treynta dias elija el vno dellos, y el otro passe al hijo, o hija segundo: o no los auiedo, los pueda posseder ambos en su vida, y despues de sus dias se diuidan por la dicha orden entre sus hijos, o hijas.

¶ Si el instituydor quisiere excluyr a todos los defectuosos, podra donde dize. Que no succeda loco, ni mente capto, añadir, ni mudo, ni sordo, ni ciego, ni hermafrodito, ni manco de entrābas manos, o tollido de entrambos pies, o gaso, o leproso, a natura, aū q̄ esto se ha de mirar mucho. Por q̄ muchos destos paresce q̄ no ay razō para q̄ sea excluydos: sino suere, queriēdo lo assi el instituydor. Pero ha se d aduertir q̄ a estos y a todos los demas hijos, o descendientes del vltimo possedor, q̄ se excluyeren por algūos defectos, sera justo q̄ se les señale alimētos cōpetētes delos frutos del Mayoradgo.

¶ Itē que los successores deste mi Mayoradgo se ayā de llamar de mi nōbre y apellido, y traer mis armas de rechas como yo al presente las traygo, llamādo se primero de mi nōbre y apellido, y trayēdo mis armas siempre en el mas preeminēte lugar, y no lo cūpliendo assi, q̄ por el mismo hecho passe la successiō del al siguiente en grado: lo qual se entiēda auiedo pasado tres mēses sin auer lo cumplido despues d auer se le deferido la successiō del, y auerlo el sabido, sin que para esto sea necessaria interpellaciō ni monicion, ni lapso de mas termino, ni otra diligencia alguna.

¶ Itē, si algūo dlos llamados a este Mayoradgo, nasciere loco, o mēte capto

omudo y sordo juntamente, o le sobre venieren las dichas enfermedades, o qualquier dellas despues de nascido, antes que succeda en este Mayoradgo que en tal caso el que tuuiere los dichos defectos no succeda ni pueda succeder en el y pascela succesion del aliguiente engrado siendo las dichas enfermedades perpetuas. Pero si despues de hauer succedido en el dicho Mayoradgo le sobreuiniere alguna delas dichas enfermedades mandado, que por ello no sea excluydo, ni priuado de la succesion del.

¶ Y té, que no succeda ni pueda succeder en este mi Mayoradgo clerigo de orden Sacro, ni Monja ni Frayle, ni Canonigo Reglar, ni otro ningun religioso professio: sino fuere de orden militar, o caualleria, q a los tales no los excluyo: salvo siendo de orden en q conforme a sus establecimientos no se puedan casar.

¶ Y té mado q de los bienes libres, q dexo fuera deste mi Mayoradgo se dé a cada vno de los hijos y hijas, q dexo demas de mi hijo mayor tantos mill Ducados: para su dote y alimentos los quales les dexo por la via y forma q mejor de derecho aya lugar, y mado q si para el cūplimiento de la dicha cantidad no bastaren mis bienes libres se cumpla de los deste mi Mayoradgo.

¶ Y ten, que passando este mi Mayoradgo de vn successor en otro conforme me, ala disposicion del: aunque sea del primero heredero, en el segūdo llamado, o en los de mas ninguno de los dichos herederos llamados y succesores dellos pueda sacar quarta Falcidia, ni Trebellianica, ni otra cosa alguna por razon de la restitution, ni por otra causa, ni razon.

¶ Y ten, q dentro de seys meses: como qualquiera de los llamados a la succesion deste mi Mayoradgo succediere en el se a obligado, a hazer inuentario solenne iurado de todos los bienes en que succediere, so pena que si no lo hiziere dentro del dicho termino se defiera iuramento in litem contra el, y sus herederos al siguiente en grado sobre los bienes, que pretendiere que faltan del.

¶ Y té q lo accrescentado en los bienes deste mi Mayoradgo en qualquier manera siga en todo la naturaleza del mismo Mayoradgo principal, y q si alguna cosa se deteriorare, o diminuyere en el por culpa del successor sea obligado a pagarlo sus herederos aunq la deterioracio aya succedido por culpa leue del possedor y no aya auido en ello dolo ni lata culpa.

¶ Y ten q luego como succediere en este mi Mayoradgo qualquiera de los llamados a la succesion del antes que tome, y apprehenda la possessio de los bienes en el contenidos sea obligado, a hazer pleytoomenaje segun fuere de España en manos de vna persona que sea cauallero hijodalgo de cūplit eguardar todas las clausulas, y condiciones del como en ellas se contiene, y no lo cumpliendo de mas de las penas en que incurriere conforme

De Hispanorum Primogenijs.

forme ala disposicion deste Mayoradgo y de ser excluydo de la succésion del in curra en las penas en que caen, e incurren los caualleros hijosdalgo, que no guardan sus pleytos o menajes.

12 ¶ Y té referuo en mi el vso fructo de los dichos bienes por los dias de mi vida, y el exercicio de la jurisdiccion y señorio de las dichas villas y el derecho de poder mudar, reuocar y alterar en todo, o en parte, lo contenido en este mi Mayoradgo, quando y como quisiere y por bien tuuiere, en firmeza de lo qual, o torgue esta escriptura de Mayoradgo, que fue fecha y otorgada en la villa de &c.

¶ Si el instituydor quisiere hazer el Mayoradgo irreuocable, entregue la posescion por clausula de cōstituto, o precario, o entrega de escriptura, o referuacion de vusufructo, y prometa de non reuocar le ni alterar le, ni limitarle en cosa alguna, y renuncie la licencia, que tiene de reuocarlo despues de hecho: por la facultad Real. Y declare, que no quiere vsar della a ora ni en tiempo alguno, porque por estas clausulas se hara irreuocable el Mayoradgo siendo hecho por via de contrato, o simplemente y no por via de vltima voluntad.

¶ Hæc est igitur Hispanorum Primogeniorum forma, in qua (ni fallimur) nihil superfluum adiectum est, nec aliquid necessarium prætermisum: sed quoniam ex institutorum arbitrio plura alia in Maioratus adijci solent operæ prætium duximusea, in hac parte non prætermittere. Quæ in rescindendum ex. Plures ex Primogeniorum institutoribus interdum prædictis clausulis adijcere solitos esse, quod si Primogenium in filium familiæ iuxta eiusdē vocaciones deuenierit, pater eius donec ab eius potestate exeat non possit usufructu eiusdem Maioratus frui, sed ex fructibus solam decimam partem pro administrationis labore percipiat. Reliquumq; in Maioratus augmentum conuertatur. Item quod si successor tempore, quo in Maioratu successerit, fuerit infans, seu pupillus, vsq; quo pertueniat in ætatem viginti annorum, non possit frui: nisi tertia parte fructuum Maioratus. Id autem, quod supererit, in ipsius Maioratus augmentum conuertatur. Item, quod successor, in matrimonio contrahendo teneatur requirere consilium patris, vel matris, vel tutoris, seu curatoris, seu quod non contrahat matrimoniū cum personis certę qualitatis, vel q; cōtrahat, cum certa persona, vel quod in sequentem vocatū non transeat instantia capta cum præcedenti successore, vel quod eidem non noceat sententia lata contra prædecessorem: etiam si eius hæres sit, vel quod possessores ipsius Maioratus non sint veri domini: sed solum usufructuarij, vel quod possessor possit excludere à succésione Maioratus filium suum Primogenitum: si sibi ingratus fuerit, & quod is, qui commisserit crimen læsæ Maiestatis Diuinæ,

Diuinæ, vel humanæ: si fuerit restitutus possit nihilominus in Maioratu succedere. Item, quod si is, qui est Religiosus alicuius militiæ, ex cuius instituto contrahere non potest, tempore delatæ successionis inueniatur ad contrahendum dispensatus, in Maioratu succedere possit. Atque alia plurâ, quæ vnusquisque institutor, ex voluntatis arbitrio considerat: sed quoniam ex his conditionibus, quædam non omnibus placere solent: quædam verò iniustæ, atque aduersus iuris dispositionem mihi videntur, in hac Primogeniorum forma illas non adieci: sed de eis in hac parte meminî, vt institutor eas, quæ sibi placuerint eligat: cæteras verò rejiciat.

¶ Cum autem ea, quæ in hoc libro scripta sunt: non solum Hispanis, verum etiam exteris vilia esse possint, propter ea, quæ supra libro. i. capitul. i. ad finem annotauimus, conueniens mihi visum fuit scripturam Maioratus, quam Hispano sermone præposui, in hac parte Latinis verbis repetere: vt ab omnibus gentibus, ac nationibus eius substantia percipi valeat.

Scriptura Maioratus ex Regia facultate instituti.

IN nomine Dei Omnipotentis patris, filij & spiritus sancti Trini, & vnus qui viuit, & regnat per infinita secula seculorum. Quoniam ex bonorum diuisione patrimonia destruuntur, memoriaque ac familiæ personarum nobilium, atq; illustriū aboleri atq; suprimi solent, pluraq; aliâ incōmoda cōtingunt, & conuerso autē ex Primogeniorū institutione patrimonia integra & indiuisa perpetuò remanent, familiæq; ac patrimonia institutorū conseruantur perpetuæque efficiuntur, successoresque eorum, Deo ac Regibus seruire potiori quadam obligatione obnoxij, atque restricti sunt, ac sorores pauperes alendi, & dotandi onus subire debent, pluraque alia facere tenentur, quæ in maximam Reipublicæ vtilitatem futura sunt: idcirco notum sit omnibus præsens instrumentum Maioratus visoriss, & inspecturis, quod ego Titius talisciuitatis vicinus, virtute Regiæ facultatis ad huc mihi concessæ ab inuictissimō, & potentissimo Philippo secundo Hispaniarum Rege, expeditæque a Regijs Consiliarijs, qui eius Cameræ præsunt, atque subscriptæ à Frâncisco de Erasso à secretis præfati Regis Catholici. Cuius tenor est huiusmodi.

BB Facultas

De Hispanorum Primogenijs.

Facultas Regia.

¶ Philippus, &c. Quoniam à vobis Titio talis ciuitatis vicino, nobis expositum fuit, quodd ex bonis mobilibus, & immobilibus, quæ ad præsens possidetis, & in futurum possidebitis vultis Maioratum instituire in persona vnus ex filijs, ac filiabus vestris, quos hucusque procreastis, seu procreabitis in futurum, & eorum descendensibus. Fuitque mihi supplicatum, vt præstarem vobis licentiam, & facultatem, vt id efficere possitis: cum clausulis, vinculis, conditionibus, substitutionibus, restitutionibus, & pœnis, quas in eo vobis apponere libuerit, seu prout Nobis aliàs visum fuerit. Nosque attendentes seruitia, & obsequia, quæ à vobis præfato Titio Nobis exhibita sunt, & exhibentur in futurum, & vt personæ, & domus vestræ memoria perpetua remaneat id facere decreuimus. Perindeque per præsentem facultatem (ex nostro proprio motu, certa scientia atque potestate Regia, & absoluta, qua in hac parte vti volumus, & vtimur: tanquam Rex, ac dominus naturalis non recognoscens superiorem in temporalibus) concedimus licentiam & facultatem vobis præfato Titio, vt ex bonis mobilibus, & immobilibus, redditibus, & hereditatibus, & quibuscunque alijs bonis, quæ nunc possidetis, & possidebitis in futurum, seu ex ea parte illorum qua vobis libuerit, possitis facere, & instituere dictum Maioratum in vita, seu in morte ex vestro testamento, seu vltima voluntate, seu ex donatione inter viuos, vel causa mortis, vel ex alio relicto, vel institutione, seu ex quacunque alia dispositione prout vobis visum fuerit. Possitisque relinquere præfata bona vestra, via, & titulo Maioratus, vni ex prædictis filijs, ac filiabus, ac nepotibus vestris: prout vobis libuerit, et eius descendensibus, & in eorum defectum alijs personis: prout ex vestro testamento, aut ex alia dispositione dispositum fuerit, cum vinculis, regulis, institutionibus, prohibitionibus, pœnis, viribus, & alijs, quæ vobis libuerit, & prout à vobis fuerit stabilitum, & ordinatum cuiuscunque modi, vigoris, effectus, ac ministerij id sit, vel esse poterit, vt deinceps ea bona, ex quibus præfatum Maioratum institueritis, habeantur pro bonis Maioratus inalienabilibus, & indiuisibilibus, & vt ex quacunque causa quæ sit, vel esse poterit, necessaria, voluntaria, lucratiua, onerosa, opere pio, dote, seu donatione propter nuptias, non possint vendi, permutari, hyp

hypothecæ subijci, nec alienari, per præfatos filios, ac descendentes vestros, nec per alias personas, quæ in dicto Maioratu, quem virtute huius facultatis institueritis, successerint, nec hoc tempore, nec in futurum, nec alio tempore in perpetuum. Ita, vt illæ personæ, in quibus sic præfatum Maioratum institueritis, ac eorum descendentes illum habeant: pro bonis Maioratus inalienabilibus, ac indiuisibilibus, & restitutioni subiectis: prout per vos fuerit factum, præceptum, ordinatum, stabilitum, institutum, & relictum in dicto Maioratu, cum omnibus clausulis, submissionibus, conditionibus, substitutionibus, quæ in eo apposueritis, & apponi volueritis in dictis bonis, tempore, quo virtute huius nostræ facultatis ea Maioratu, ac vinculo subieceritis, & in posterum quocumque alio tempore, quo vobis libuerit, & vt in vita vestra, seu tempore mortis vestræ, & quodcumque volueritis possitis minuire, & augere, corrigere, reuocare, seu emendare præfatum Maioratum, & vincula, & condiciones, quæ in eo apposueritis in totum, vel in parte, & illud dissoluere, & de nouo facere ac instituere semel, vel pluries. Quia nos ex nostra certa scientia, proprio motu, potestate Regia, & absoluta, qua in hac parte vt volumus, & vimur: (prout dictum est,) illud approbamus, habemusque pro firmo, rato, grato, stabili, ac valituro: pro nunc, & in perpetuum, & ex nunc habemus pro appposito in hac nostra facultate illum Maioratum, quem sic institueritis, ac ordinaueritis: prout si de verbo ad verbum hic insertus, ac incorporatus fuisset. Illumque confirmamus, laudamus & approbamus, habemusque pro firmo, & valido: pro nunc, & in futurum: prout, & secundum, & cum conditionibus, vinculis, firmitatibus, clausulis, pactis, derogationibus, submissionibus, pœnis, & restitutionibus, quæ in dicto Maioratu per vos facto & instituto, fuerint appositæ, & contentæ. Et supplemus omnes, & quoscumque defectus, obstacula, & impedimenta, & alia quæcumque siue facti, siue iuris, siue forme, siue substantiæ, siue solennitatis, quæ ad validitatem aut corroborationem huius nostræ facultatis, & eorum, quæ eius virtute feceritis, & institueritis, & cuiuscumque partis eorum fuerit factum, requisitum, necessarium, aut conueniens. Dummodo astricti sitis, ad relinquendum alijs filijs, ac filiabus vestris, quos nunc habetis, & habebitis in futurum, qui non debent pro nunc succedere in dicto Maioratu, alimenta, & si non sint in tanta quantitate: quanta eis posset pertinere pro sua legitima portione. Item dignamur & volumus, quod si præfati filij, ac filiæ vestræ, in quorum persona præ-

De Hispanorum Primogenijs.

dictum Maioratum institueritis, seu eorum descendentes, seu personæ, quæ in eo successerint, commiserint quæcunque crimina, ex quibus debeant, bona sua, aut partem eorum amittere, siue per sententiam, siue ipso iure, seu ex quacunque alia causa, quod præfata bona, ex quibus sic dictum Maioratum institueritis iuxta supra dicta non possint ex aliquo crimine, perdi nec amitti. Imò eo casu ipso facto transeant in illum, seu illos, quibus ex dicti Maioratus dispositione transire debuissent, si dictus delinquens mortuus fuisset antequam præfatum crimen perpetraret: nisi talis persona, vel personæ commiserint crimen hæresis, vel læsæ Maiestatis vel peccatum nefandum contra naturam. Quia in quocunque horum casuum præcipimus, ac volumus, quod perdant, & amittant dicta bona, ac si non fuissent Maioratum subiecta. Item dummodo prædicta bona ex quibus dictum Maioratum institueritis sint vestra propria: non enim intendimus, ex his præiudicium aliquod inferre Regiæ nostræ coronæ, nec alicui alij tertio. Quæ omnia volumus, ac præcipimus fieri, atque adimpleri, non obstante lege disponente, quod habens filios, ac filias legitimos solum possit quintum bonorum suorum pro anima sua legare, & meliorare vnum ex filijs, seu nepotibus suis in tertio bonorum suorum. Et alijs iuribus disponentibus, quod parentes non possint priuare filios suos legitima portione, quæ eis pertinent in bonis suis, nec apponere illis in ea conditionem, nec grauamen aliquod, nisi eos ex causis in iure statutis legitimæ exheredauerint, atque non obstantibus quibuscunque alijs legibus, foris, iuribus, styli, consuetudinibus, pragmaticis, sanctionibus horum Regnorum specialibus seu generalibus, in curijs, seu extra illas promulgatis, quæ contra prædicta sint, vel esse possint: quamuis de eis, & quacunque illorum debuisset fieri expressa, ac specifica mentio. Nos namque per præsentem facultatem, ex dictis proprio motu, certa scientia, potestate Regia & absoluta, habentes dictas leges, & quacunque illarum pro expressis, cum illis, & quacunque illarum dispensamus, easque abrogamus, derogamus, cassamus, & annullamus, atque nullas, ac nullius valoris, & effectus esse pronunciamus, in quantum ad hoc attinent vel attinere possunt. Eis, quo ad alia, in suis viribus, & vigore deinceps permanentibus, dummodo (vt dictum est,) teneamini relinquere alijs filijs vestris alimenta: & reliqua necessaria ad victum & vestitum, etsi non sint in tanta quantitate quanta eis posset pro sua legitima pertinere. Et per hanc nostram facultatem exhortamur serenissimum Principem Carolum no-

lum nostrum charissimum, & amantissimum filium, præcipimusque Infantibus, Prælatibus, Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Optimatibus, Magistris ordinum, Prioribus, Comendatariis, Subcomendatariis, Præfectis Castrorum, atque domorum fortium, & planarum, & Regijs nostris Consiliariis, Præsidentibus, Auditoribus, & alijs Magistratibus nostræ Curiae, & nostrorum Regionum conuentuum, executoribus nostræ domus, & Curiae, & prædictorum Regionum conuentuum, omnibusque Præsidentibus, Assistentibus, Gubernatoribus, alijsque iudicibus, quibuscunque horum nostrorum Regnorum, ac dominij, atque nostrarum Indiarum, Insularum, ac terræ continentis maris Oceani, qui nunc sunt, vel erunt in futurum, quod seruent, & adimpleant, faciantque seruari, & adimpleri vobis præfatus Titio, filiisque, ac filiabus vestris, ac alijs personis, in quibus institutus fuerit hic Maioratus, ac descendantibus suis istam gratiam, & facultatem, licentiam, mandatum, & auctoritatem, quam vobis concedimus, ad faciendum omnia ea, quæ eius virtute feceritis, atque institueritis in omnibus, & per omnia: prout in hac facultate continetur. Et quod in his, nec aliqua parte eorum impedimentum non apponant, nec apponere sinant, nec permittant. Quod si vos, aut illi vuleritis nostrum priuilegium confirmationis, præcipimus, & mandamus nostris Quæstoribus maximis, atque Tabellionibus maioribus priuilegiarum, & confirmationum, & cæteris officialibus, qui assistunt tabulæ nostri sigilli, quod vobis illud expediant, & sigillent cum omnibus viribus, & firmitatibus, quæ sibi petite fuerint, & vobis expediant. Et Antonio Arriolæ familiari nostro, quod rationem huius facultatis accipiat. Et nullus ex eis quidpiam his contrarium facere præsumat sub pæna nostræ indignationis, & centum mille dipondiorum nostro Fisco adijciendorum. Dat. &c.

¶ Declarans igitur: prout ante omnia ego præfatus Titius declaro, quod volo vti prædicta Regia facultate in eo solum, in quo est vel esse potest necessaria ad maiorem vim, & firmitatem eorum, quæ in hoc Maioratu disposita fuerint. In his namque, ad quæ non fuerit ad prædictum effectum precisè necessaria, ea solum facultate, quæ à legibus Regijs mihi ad id concessa est, vti volo. Profiteor, quod instituo Maioratum ex Castris, & oppidis, &c. Cum suis iuribus, tributis, ac redditibus, & mero, & mixto Imperio, terminis, ac iurisdictione, & cum omnibus alijs his annexis, & pertinentibus. Cum vocationibus, substitutionibus, vinculis, & conditionibus sequentibus. Quas condiciones volo vim propriarum conditionum habere. Atque ex nunc declaro, quod non intendendo vocare, seu habere pro vocatis nisi illos tantum, qui eas obser-

BB 3 uauerint.

De Hispanorum Primogenijs.

nauerint. Et illos, qui eas seruare neglexerint volo haberi pro non vocatis ac præteritis, & exclusis, ab huius Maioratus successione.

¶ Si voluerit institutor feminas excludere ab huius Maioratus successione, debet vocare semper descendentes masculos filij Primo geniti masculi, & in defectu illorum secundo geniti masculi, & sic de alijs filiis masculis absque vocatione feminae, & non dicendo, quod masculus faming præferatur. Et post has masculorum vocationes factas, adjicere debet, quod idem ordo seruetur in omnibus suis descendentes, & transversalibus perpetuo. Ita ut non possit in hoc Maioratu vnquam succedere ex quacunque causa opinata, vel inopinata aliqua femina descendens ab institutore, vel transversalis, nec aliquis masculus, qui à femina descendat cuiuscunque conditionis, qualitatis, ac propinquitatis existat: quia ipse illas excludit, & vult haberi pro exclusis, inhabilibus, atque incapibus, ab huius Maioratus successione, atque omnes masculos ab illis descendentes: ita ut nullo casu valeant in eo succedere. Hac namque est sua præcisæ, atque ennixa voluntas. Debet tamen providere, quod in casu, quo ex hac clausula excludatur filia, vel neptis ultimi possessoris, ei dos competens à successore præstanda sit.

¶ In primis, quod ex die mortis mee in futurum succedat perpetuo in prædictis bonis Sæius filius meus Primogenitus legitimus, & filij eius, legitimi seu legitimated per subsequens matrimonium, & non alijs. Ita ut semper præferatur natus maior minori, & masculus feminae, etiam si femina sit maior natus, & linea ultimi possessoris omnibus alijs lineis. Et deficiente linea descendens masculorum & feminarum præfati Seij filij mei Primogeniti succedat in dicto Maioratu Mæius filius meus secundogenitus, ac eius descendentes, & eis deficientibus, filius, vel filia, tertius & quartus, & sui descendentes eodem ordine, & deficientibus deficientibus meis masculis, & feminis, succedat in dicto Maioratu consanguineus meus transversalis propinquior eodem ordine, considerata semper propinquitate, siue respectu descendens siue transversalium ab ultimo possessore. Atque ita, ut semper filius, vel descendens à filio Primogenito personam parentis sui mortui viuentis ultimo possessore vel eo mortuo repræsentet, siue sit descendens, transversalis, in quocunque gradu consanguinitatis existat, etiam si nec à Maioratus institutore nec ab ultimo eius possessore descendat: atque etiam si sit gradus ipse talis in quo de iure communi respectu transversalium representatio non admitteretur.

¶ Item, quod prædicta bona sint perpetuo bona Maioratus, in alienabilia, indiuisibilia, & in præscriptibilia, nec possint cedi, renunciari, nec præf

præferibi: etiam tali præscriptione, cuius initij memoria non existat, nec etiam possint vendi, alienari, permutari, nec hypothecæ, nec censui subijci, nec per longum tempus locari, etiam si ipsa alienatio, seu hypotheca procedat ex causa dotis, seu donationis propter nuptias, seu fiat ad redimendum possessorem, seu alium quemcunque à captivitate. Nec prædicta alienatio fieri possit, ex testamento nec ex contractu, nec ultima voluntate, etiam si fiat ex causa ipsi Maioratus utiliori seu instituendo in his bonis illum, qui ultimo possessori debuisset ab intestato succedere, nec ex alia quacunque causa necessaria, seu voluntaria cuiuscunque qualitatis existat, opinata, seu inopinata: etiam si ad id efficiendum Regia facultas interueniat. Imò eo quod ipso qualiscunque ex huius Maioratus successoribus contrarium fecerit, seu facere tentauerit, aut ad id Regiam facultatem impetrauerit, vel ea usus fuerit, etiam si ei à Principe proprio motu concedatur, successio huius Maioratus transeat in sequentem successorem: ac si is, successor naturaliter mortuus fuisset.

¶ Item, quod si aliquis ex huius Maioratus successoribus, (quod Deus auertat,) commiserit crimen hæresis, seu læsæ Maiestatis, vel aliquod aliud crimen, ex quo possit perdere bona huius Maioratus, vel partem eorum eo ipso, quod illud commiserit, vel de illo committendo tractauerit: succedat in hoc Maioratu sequens in gradu tam in proprietate: quam in possessione, & usufructu. Ita ut ratione dictorum criminum non possit succedere, nec succedat in dictis bonis, nec in aliqua illorum parte Fiscus regius, nec in usufructu, nec in proprietate, nec aliquo alio modo. In quo profiteor non esse intentionis, nec voluntatis meæ fraudem Fisco facere: sed solum familiam, atque memoriam nominis mei conseruare prouidendo, ut dicta bona nullo pacto ab ea exire valeant.

¶ Item, quod successores huius Maioratus teneantur appellari, ac denominari nomine & cognomine meo, deferreque arma familiæ meæ plana, atque directæ, prout ego illa defero, nominationem nominis mei, atque armorum delationem ceteris præferendo, deferendoque arma mea in loco præminentiori. Quod si id sic non adimpleuerint, ipso facto huius Maioratus successio transeat in sequentem

¶ Si institutor voluerit, quod hic Maioratus cum alio nunquam mixtus sit, adijcere debet, quod successor deferat nomē & arma suæ familiæ sola absque mixtura alterius nominis, nec armorū, & quod eo ipso, quod contrarium fecerit, successio Maioratus in sequentem pertranseat. Vel præcipiat, quod Maioratus hic non valeat cum alio coniungi, & quod si in perso-

na filij Primogeniti concurrat duorum Primogeniorum successio, intra triginta dies eligat vnum illorum, alterumque in filium seu filiam secundogenitos pertranseat, eis tamen non existentibus, possit per tempus vite sue Primogenium possidere, eoque decedente, diuidantur inter filios suos, predicto ordine obseruato.

¶ Si institutor voluerit excludere omnes defectuosos: vbi inquit, quod non succedat furiosus, nec mente captus, nec surdus, nec mutus, adijcere debet, nec cecus, nec hermaphroditus, nec mancus vtraque manu, nec vtroque pede claudus, nec gasus, seu leprosus à natura. Hoc autem summè attendendum est, videtur nanque, quod h: iure excludi non valeant: nisi institutor aliud disposuerit, animaduertendum autem est, quòd æquum erit, vt his & omnibus alijs filijs ac descendens ultimi Maioratus possessoris, qui ex dictis defectibus exclusi fuerint: ex fructibus Maioratus alimenta cõpentina prestari præcipiantur.

¶ Item, quòd non succedat, nec succedere possit in hoc Maioratu clericus in sacris ordinibus constitutus, nec monachus, nec monialis, nec canonicus regularis, nec quiuis alius religiosus professus, nisi professus fuerit, in aliquo ex ordinibus militaribus. Hos nanque excludere non intendo: nisi professus fuerit in aliquo ex ordinibus militaribus, in quo secundum eiusdem ordinis statuta matrimonium contrahere non valeat.

¶ Item præcipio, quòd de bonis, quæ vltra bona huius Maioratus relinqu assignentur vniciuque aliorum filiorum, ac filiarum, qui vltra Primogenitum mihi supersunt, tot millia Ducatorum pro suis dotibus,

successorem. Dum tamen antea per tres menses post delatâ successionem, & scientiam delationis eiusdem in nõ adimplèdo perseueret, absq; eo quod ad id sit necessaria interpellatio, nec monitio, nec maioris temporis lapsus, nec aliqua alia diligentia.

¶ Item, quòd si aliquis ex vocatis ad huius Maioratus successionem natus fuerit furiosus, aut mentecaptus, vel mutus & surdus simul, seu superuenerint ei prædicta impedimenta post eius natiuitatem antequam in hoc Maioratu succedat, quod eo casu is qui præfatos defectus habuerit non succedat, nec succedere possit in hoc Maioratu: sed transeat illius successio in sequentem in gradu: dum modo dictæ infirmitates perpetuæ sint. Sed si postquam in hoc Maioratu successerit superuenerit ei aliqua dictarum infirmitatum volo, quod ex eo non excludatur ab huius Maioratus successione.

bus, & alimentis, quos eis relinquo ea via, & forma, qua eis relinqui iure debent. Atq; volo, quod si ad præfatam quantitatem eis assignandam bona libera non sufficiant, ex bonis huius Maioratus adimpleatur.

¶ Item, quod quoties bona huius Maioratus de vno successore in alium iuxta huius dispositionis formam transierint: etiam si hæc successio sit de primo hærede in secundum vocatum, vel aliàs: nullus ex vocatis, nec hæres possit ex dictis bonis Falcidiam, nec Trebellianicam, nec quidpiam aliud ratione restitutionis, nec ex alia causa detrudere.

¶ Item, quod intra tres menses à die delatæ successionis computandos, quicumque huius Maioratus successor teneatur facere inventarium solenne, ac iuratum de omnibus bonis, in quibus successerit: quod si intra hoc tempus illud non fecerit, deferatur iuramentum in litem contra ipsum, atque eius hæredes sequenti in gradu super his bonis, quæ prætenderit ex hoc Maioratu deficere.

¶ Item, quod omnia ea, quæ in bonis huius Maioratus aucta fuerint quocumque modo, sequantur in omnibus, & per omnia eiusdem Maioratus principalis naturam, & quod si aliquid ex his deterioratum, vel diminutum fuerit, culpa possessoris etiam leui, teneantur eius hæredes illud reficere, ac refarcire.

¶ Item, quod eo instanti, quod quicumque ex vocatis in hoc Maioratu successerit, antequam eiusdem possessionem apprehendat, teneatur homagium solenne iuxta Hispaniæ consuetudinem in manu personæ nobilis (qui vulgo dicitur *Hijo dalgo*), facere, de adimplendo, & obseruando omnes clausulas, & condiciones huius Maioratus: prout in eis continetur, & quod si eas non adimpleuerit, ultra pœnas, in quibus incurrit iuxta huius Maioratus dispositionem, incurrat in illis in quibus incurrit nobiles (qui vulgo dicuntur *Hijos dalgo*), qui sua homagia non seruauerint.

¶ Item, referuo mihi vsum fructum dictorum bonorum, pro omnibus diebus vitæ meæ, atque exercitium iurisdictionis, ac Domini dictorum Castrorum, & oppidorum, iusque ac facultatem mutandi, reuocandi, & alterandi in totum, vel in parte eaquæ in hoc Maioratu continentur: quando, & quo-

¶ Si institutor voluerit Maioratum ita instituire, vt nullo pacto reuocari possit debet possessionem bonorum Maioratus primo successoris tradere ex clausula constituti, vel præcarij, vel traditionis, scriptura, seu vsusfructus reservationis, promittetque se illum non reuocaturum, nec in aliquo mutaturum, nec limitaturum, renunciando licentiæ sibi à Rege facultate concessæ, vt possit Maioratum iam institutum, atque absolutum, quoties sibi libuerit, reuocare, prosequendo, quod

quod tunc nec vlllo tempore ea facultate viretur, ex his nanque clausulis Maioratus irrevocabilis efficietur, dummodo in contra-ctu aut simpliciter, non autem in ultima voluntate, instituat.

modo mihi visum fuerit, ac liberit. Pro cuius rei robore, ac firmitate, hoc Maioratus instrumentum feci. Quod fuit factum ac roboratum apud oppidum de, &c.

Finis prime partis.

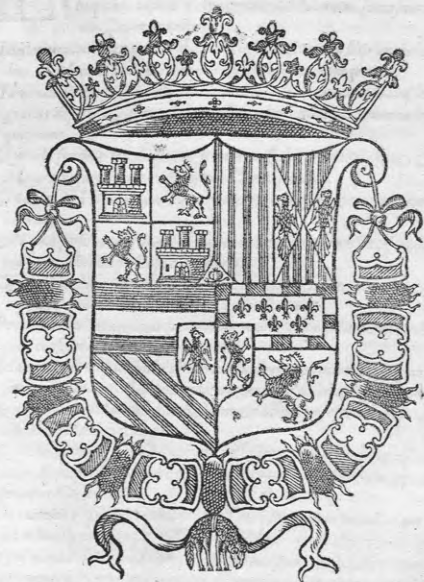
COMPLVTI.

Excudebat Andreas de Angulo

Anno. 1573.

DE HISPANORVM PRIMOGENIJS
Tomus posterior: quo libri
tertius & quartus continetur.

AVTHORE LVDOVICO DE MOLINA HIS-
pano iurifconsulto, PHILIPPI. II. Hispania-
rum Regis catholici, ac potentissimi in sum-
mo regnorum Castellæ senatu,
Consiliario.

COMPLVTI EXCVDEBAT ANDREAS
de Angulo. Anno Domini.
1573.

DE HISPANIA PR.

inogenis Tomus posterior: quo libet

terris & domibus continetur.

AVTHORE LADOVICO DE MOLINA HIS-

pano iuriconsulto, PHILIPPI II. Hispanis-

tum Regis catholici ac potentissimi in Euro-

pa regnum Castellae lenis,

Consilii.

COMPLUTENSES ET ANDRÉS

de Argenteo. Anno D. 1575.

1575.

2

Liber tertius.

De ordine succedendi in Hispano- rum Primogenijs.

LIBER TERTIVS.

Capita, quæ in hoc Tertio libro continentur.

Primogeniorum successione maiorem natu esse ceteris preferendum.
Caput primum.

In quibus casibus Primogenitus à Maioratus successione excludatur. Caput secundum.

Filij legitimati: vel etiam naturales non legitimati: vtrum filijs legitimis deficientibus ad Maioratum successionem admittantur. Caput tertium.

Feminam Primogenitam ad Maioratus successionem masculo eiusdem lineæ, & gradus deficiente, admittendam esse exclusis masculis remotioribus. Caput quartum.

Quando femina Primogenita propter masculos remotioris lineæ, & gradus à Maioratus successione excludantur. Caput quintum.

Qualiter in Hispanorum Primogenijs ex representatione succedatur. Caput sextum.

Ad quas personas, casus, atque gradus in Primogeniorum successione representatio protrahenda sit. Caput septimum.

Quando ex Maioratus institutoris peculiari dispositione, in eius successione representatio admittenda non sit. Caput octauum.

Proximitas in Maioratus successione: vtrum respectu institutoris: an vltimi possessoris considerata sit. Caput nonum.

Maioratus successionem in pendenti etiam per momentum existere non posse: sed mortuo vltimo possessore, illico ad proximiorum deferri. Caput decimum.

Qualiter inter Maioratus successorem, & vltimi possessoris hæredes, fructus pendentes diuidendi sint. Caput XI.

Qualiter mortuo vltimo Maioratus possessore, in sequentem successorem dominum, atque possessionem ciuilem, & naturalem bonorum Maioratus, ipso iure transferantur. Caput XII.

De remedio possessorio, quod ex l. 45. Tauri Maioratus successor pro consequenda actuali tenuta seu possessione rerum Maioratus præstari solet. Caput XIII.

Vtrum is, qui Maioratus successionem mortuo vltimo possessore prætendit, valeat eo viuente actionem proponere, ut post mortem eiusdem, verus ipsius Maioratus successor declaratur. Caput XIII.

De Hispanorum Primogenijs.

Summaria ex capite sequenti.

- 1 **P**rimogenitus in Regnorum, ditionum, ac quoruncunq; Primogenitorum successionem, caeteris praefendus est.
- 2 Primogenitus dicitur, qui primo natus est: non autem is, qui ceteros dignitate, vel alijs qualitatibus praexcellit.
- 3 Primogenitus, qui ante Maioratum à parente acquisitum natus est, praefertur secundo genito, post acquisitum Maioratum nato.
- 4 Filius primonatus praefertur: quamvis alter filius eiusdem Vteri primò manum emisserit.
- 5 Filius primò natus praefertur, alteri eiusdem Vteri, qui primò conceptus fuit.
- 6 Naturalis per subsequens matrimonium legitimatus praefertur secundogenito, qui ex matrimonio legitimatus fuit: quando ambo ex eadem matre nati sunt.
- 7 Filius legitimus secundogenitus praefertur filio naturali Primogenito, qui ex alio matrimonio post natiuitatem secundogeniti contracto, legitimus effectus fuit.
- 8 Primogenitus naturalis, secundogenitum naturalem excludit: si ambo ex eodem matrimonio legitimi effecti sint.
- 9 Nepos legitimus ex filio naturali Primogenito superstiti, ex matrimonio subsequenti legitimatus, filium secundo genitum legitimum à Maioratus successionem excludit.
- 10 Filius naturalis ex matrimonio subsequenti legitimatus succedit in eo Primogenio, in quo vocantur filij legitimi nati, vel ex legitimo matrimonio procreati.
- 11 Filius naturalis non verus: sed putatiuus ex matrimonio subsequenti legitimus non efficitur.
- 12 Filius Primogenitus natus ex matrimonio putatiuo bona fide contracto in Primogenio, succedit exclusis alijs filijs ex legitimo matrimonio procreatis.
- 13 Bona fides alterius ex coniugibus sufficit ad hoc, ut filius succedat in Primogenio Vtriusq;
- 14 Legitimus pro parte; & pro parte illegitimus quæ esse non potest.
- 15 Filius Primogenitus natus ex matrimonio putatiuo bona fide contracto succedit in Maioratu ad cuius successionem filij legitime nati, vel ex legitimo matrimonio procreati vocati sunt.
- 16 Filius Primogenitus naturalis ex subsequenti matrimonio legitimatus, succedit in Maioratu, etiam si matrimonium in articulo mortis contractum fuerit.
- 17 Filius Primogenitus in Maioratus successionem praefertur, etiam si solum filium secundo genitum per momentum praecesserit.
- 18 Prius vel posterius dicitur quid, ratione modici intervalli.
- 19 Successio Maioratus ex duobus ex vno Vtero natus: cui adijcienda sit, quando nescitur quis eorum primo natus fuerit.
- 20 Duo filij ex vno partu editi, simul in Maioratu succedunt quando nescitur quæ illorum primo natus fuit.
- 21 Regni successio cui deferenda sit, quando duo filij ex eodem partu nati sunt, & ignoratur quis primo natus fuerit.
- 22 Lex. 2. titu. 1. part. 2. & l. 12. titu. 33. part. 7. declarantur.
- 23 Secunda dignitatum regalium ob scandalum vitandum, diuidi possunt.
- 24 Imperatores plures simul Imperium Romanum interdum administrarunt.
- 25 Reges plures Hispaniarum Regnum interdum administrarunt.
- 26 Regni administratio inter duos Reges diuidenda est, quando ad illos simul eius successio delata fuerit.
- 27 Filius Primogenitus ex vno ex Regibus, primo natus, in Regno in solidum succedere debet.

Impri

In primogeniorum successione Maio rem natu esse cate ris praferendum.

CAPVT. PRIMVM.

Hispanorum Primogeniorum successione materia assidua, frequenter in uilem, necessariam ac summe etiam difficile esse, omnibus vel mediocriter eruditis satis perspicuum est. Ideoque ad ea quae in hoc libro tractanda se offerunt, summa ope ac consideratione animu intendero oportet, quae tamen non tam late prosequemur, quam res ipsa exposcere videbatur, cum plura quae ad hanc tractationem expectare poterunt, iam lib. 1. latius discussa sint, ubi de Primogeniorum natura differuimus, ad ea igitur quae tibi, tum etiam libro. 2. de his dicta fuerunt lectores in hac parte remittimus. Nam praeterquam quod ea in dictis libris dixisse necessarium fuit, ut eorum materia perfecte atque absolute tractaretur, ea etiam illis in locis, oportuit interponere ueluti fundamenta quaedam, quibus haec quae sequuntur inniterentur, neque hic multarum quaestionum congerie, lectorum grauariant.

Illud autem in primis hac in re praemittendum se offert, in Maioratus successione primam causam esse Primogeniti, ita ut si inter plures in eodem gradu existentes de Maioratus successione contendantur: is qui inter eos maior natus fuerit in eius successione potior futurus sit. Quod ex Maioratus natura ac denominatione comprehenditur, ea namque est Primogeniorum natura, ut in illis unus, isque Primogenitus ceteris in eodem gradu existentibus exclusis, succedere debeat. Quod supra lib. 1. c. 1. & 2. satis abunde ostensum est. Idque in Regni & ceterarum ditionum & principatuum successione, atque in quocumque alio Primogeniorum iure seruandum esse, exploribus probat, & ostendit satis erudite, & ingeniose praeter ceteris Tiraquel. de Primogeni. in praefat. a num. 3. usque ad fin.

Quae Primogeniti praerogatio, adeos, qui Primo nati sunt, atque ceteros praerogant: non autem ad eos, qui dignitate, vel genere, seu alijs qualitatibus maiores sunt referenda est: prout etiam probat idem Tiraquel. d. tracta. de Primogeni. q. 1. n. 10. cum sequitur. Qui plures id ipsum existimantes refert. Idque ipsum dixit Greg. Lopez. in l. 2. tit. 15. part. 2. in glos. verb. *Maioria*, in prin.

Hoc autem, quod de Primogeniti praerogatione diximus ad id uerum est, ut non solum procedat in Primogenito qui post Maioratum a parente acquisitum natus est: sed etiam in eo, qui ante Maioratus ipsius acquisitionem natus fuit. Is namque filio secundo genito post Maioratum acquisitum nato, praerogant.

De Hispanorum Primogenijs.

ferendus erit. Idq; probatur ex tex. in l. senatoris filium in ff. de senato. ibi. *Nec interest, an in senatoria dignitate eum susceperit an ante dignitatem senatoriam.* l. cū aduocatio. C. de aduoc. diuerso. Iudicio r. l. neq; Dorotheū. C. de Decurio. lib. 10. perque & alia iura hāc opinione sequutus fuit Tiraq; plures illā sequentes referens. de Primoge. q. 31. n. 12. cum pluribus seq. præsertim. n. 27. Post Ioan. Lecerier. qui eam quæstione plenissimè disputauit in eod. tracta. de Primoge. lib. 1. q. 12. idq; ipsum sequitur Anton. Gometi. in. l. 40. Tauri. n. 67. & Greg. Lopez. in. l. 2. tit. 15. part. 2. verb. *Sino el hijomayor.* Idq; indistincte verum est.

¶ Secundo hoc etiā procedit in filio, qui primo loco natus est: quia si alius filius eiusdē vteri primo manū emisserit. Quod probatur ex eo, q; habetur Genesis. c. 38. de filiis Thamar. Idq; sic resoluit Tiraqu. de Primog. q. 1. n. 8.

¶ Tertio id etiā verū est in filio, qui primo loco natus est: quāuis alter geminus primo conceptus sit. In Primogenitura namq; tēpus natiuitatis: nō autē conceptionis attenditur: prout existimat Tiraqu. de Primoge. d. q. 1. nu. 9. cuius rei inuestigatio parui momēti mihi videtur: cū penē impossibile sit diiudicare inter duos filios vno, atq; eodē partunatos, quis eorū primō conceptus fuit.

¶ Quarto id ipsum procedit, nedū in filio Primogenito, qui à principio legitimus natus fuit, sed etiā in eo, qui cū à principio naturalis esset ex post facto ex matrimonio subsequēti, fuit legitimus effectus. Is nāq; secūdo genitū legitimū à successione Maioratus excludet, cū ex matrimonio subsequēti vere legitimus efficiatur. Tex. in. c. tanta. qui fil. sint legit. l. cū quis. C. de natu. libe. lex. 1. tit. 13. part. 4. Idq; in iure Primogenituræ loquēdo verum esse cēsuerunt. Felinus in. c. prudētiam. in princ. num. 9. de officio. de lega. 10a. Lecerier. de Primoge. lib. 1. q. 14. n. 19. Tiraquellus. de Primoge. q. 34. n. 47. Greg. Lopez. in. l. 2. tit. 15. part. 2. in glo. verbo. *Si no el hijomayor.* col. 3. ad fin.

¶ Hoc autem in filio Primogenito legitimitate ex matrimonio subsequēti, ex quo etiam filius secundo genitus legitimus natus est, apertissime procedit. Si verò aliud matrimonium medium contractum fuerit, ex quo filius legitimus natus sit, is nō excluditur à Primogenito ex matrimonio subsequēti legitimitate. Cū enim in ipso filio legitimo iam semelius Primogenitura radicata esset: nullaratione fulciri posset eo iure, ex spe certa, atque considerabili, sibi iam acquisito, atque radicato, ex matrimonio subsequēti priuari posse, neque retractionem legitimationis filij Primogeniti in præiudicium filij secundo geniti legitimi, admittendam esse. Quam opinionem sequuti fuerunt Tancredus in suis quæstionibus. quæ. 9. & Bartho. Brixien. quæst. 55. in cipi. aliquis habuit

buit filium Ioan. And. qui solénissimè quæstionē istā ad partes disputauit in regula sine culpa. de regu. iur. libr. 6. col. 10. Quem sequitur Philipp. Francisci. libi. num. 5. Ioan. And. in c. tanta. qui fil. sint legiti. quem sequitur Hétricus. Ant. Petrus de Ancharra. & Cardi. ibidem Alex. in. l. Gallus. 5. & quid sit tantum. ff. de liberis. & posthu. n. 29. vbi Iass. nu. 89. & Galiula. num. 80. id ipsum profitetur Marti. Laudé. de Primogeni. col. 8. versiculo quero proposita consuetudine. Anto. de Rosellis. qui quæstionem hanc etiam latissimè discussit. de legitimatione. libr. 1. de causa finali. seu effectiua. legitimationis. n. 7. cum plurib. sequé. Io. Lecerier. de Primoge. lib. 1. quæ. 14. nu. 20. Carol. Molin. in consuetu. Parisi. tit. 1. §. 8. glo. 1. quæ. 7. n. 35. Tiraquel. qui omnium latissimè id prosequitur de Primoge. quæst. 3. n. nu. 3. & n. 43. Idem in rep. l. si vnquā verbo. suscepit liberos. nu. 64. C. de reuocan. dona. Soci. Iuni. consil. 52 nu. 7. lib. 1. Alciatus. lib. 3. paradoxorum c. 13. Syluester. Aldobrand. in. §. fina. n. 14. insti. de nuptijs. Eamq; opioné. dixit cōmunem Cisuentes in. l. 40. Tauri. in principio & Castillo. in. l. 12. Tauri. nu. 20. & Pala. Ruui. ibi. n. 28. Quæ opinio proculdubio vera. atq; cōmunis est in iudicandoq; & consulendo sequenda. & amplectenda. ex rationibus. quas optimè congerit Tiraquel. in. d. q. 34. Quamuis. D. Didacus de Couarru. & alij quos ipse nuncupatim refert. in Epito. super. 4. 2. parte. c. 8. §. 2. nu. 28. Atq; Mencha. de success. progress. lib. 1. §. 2. nu. 89. contrariam sententiam eligere videantur.

¶ Quæ omnia pari ratione ad duos filios naturales ex subsequenti matrimonio legitimates. extendenda erunt. Nam si hi ex vna concubina nati fuerint. inter eos Primogenium cōsequetur is. qui primo loco natus fuit. Si verò ex diuersis concubinis processerint is. qui prius ex matrimonio subsequenti legitimatus fuerit. Primogenium obtinebit: quamuis alter maior natu sit. & mortua prima vxore ex matrimonio subsequenti legitimeretur. Quod ex rationibus. quas prædiximus apertissimè deducitur. atque id verum esse profitetur Ioan. Lecerier de Primoge. lib. 1. quæst. 14. num. 27. & 28. atque Carolus Molin. in consuetudi. Parisi. libr. 1. §. 8. glof. 1. num. 37.

¶ Quod autem diximus de filio maiori natu. ex matrimonio subsequenti legitimatedo præferendo: non solum in ipso filio Primogenito. qui tempore contracti matrimonij viuus supererat intelligendum est: sed etiam in eius filio legitimo parente ipso naturali iam mortuo tempore contractus matrimonij locum habet. Is namque veluti pater eius si viueret filium secundo genitum in casibus. quos præmissimus à Maioratus successione excludet. Sicut enim ex matrimonio subsequenti filius naturalis si viueret legitimus efficeretur. Ita etiam nepos legitimè ex eo. natus eo